

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

ZDRAVSTVENI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE

POROČILO O DELU ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

2015

Poročilo o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije

2015

Kraj in leto izdaje:

Ljubljana, maj 2016

KAZALO

1.	UVOD	3
2.	PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA	4
2.1	Pristojnosti	4
2.2	Organiziranost, sistem vodenja in kadri	5
	<i>Organiziranost in sistem vodenja</i>	<i>5</i>
	<i>Kadri</i>	<i>6</i>
3.	IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE	7
4.	INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU	7
5.	PRORAČUN	8
6.	IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA V LETU 2015	10
6.1	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI	12
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>13</i>
6.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO ZDRAVSTVENIH POGOJEV ...	16
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>17</i>
6.3	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI	19
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>19</i>
6.4	PREKRŠKOVNI POSTOPKI NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC	20
	<i>Postopki, vodeni v letu 2015</i>	<i>20</i>
6.5	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA	23
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>23</i>
6.6	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE	24
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>24</i>
6.7	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA	26
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>26</i>
6.8	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO- ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ	28
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>29</i>
6.9	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO	32
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>33</i>
6.10	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV	36
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>36</i>
6.11	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV	39
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>39</i>
6.12	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ	42
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>42</i>
6.13	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI	45
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>45</i>
6.14	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE	47
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>47</i>
6.15	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA	50
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>50</i>
6.16	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV	53
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015</i>	<i>53</i>

6.17	AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO	55
6.18	AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU MALIH KURILNIH NAPRAV OZIROMA DIMNIKARSKE SLUŽBE	56
6.19	IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA.....	57
	<i>Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov</i>	<i>57</i>
	<i>Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov</i>	<i>60</i>
	<i>Program vzorčenja na področju igrač</i>	<i>64</i>
	<i>Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili</i>	<i>67</i>
	<i>Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane</i>	<i>70</i>
7.	OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE.....	76
7.1	Obveščanje javnosti in članic Evropske unije o nevarnih izdelkih.....	76
7.2	Sistem hitrega obveščanja za živila in krmo - RASFF	76
7.3	Evropski sistem izmenjave informacij - RAPEX	77
7.4	Spletne strani inšpektorata (www.zi.gov.si)	78
7.5	Sodelovanje pri pripravi predpisov	78
7.6	Sodelovanje z drugimi institucijami, službami in organi	79
7.7	Sodelovanje z organi Evropske unije.....	80
7.8	Sodelovanje z javnostmi.....	80
8.	ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA.....	82
8.1	Splošni predpisi	82
8.2	Nalezljive bolezni	82
8.3	Minimalni sanitarno zdravstveni pogoji.....	83
	<i>Javni zdravstveni in socialni zavodi</i>	<i>83</i>
	<i>Higienska nega.....</i>	<i>83</i>
	<i>Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja</i>	<i>83</i>
	<i>Nastanitveni in javni objekti</i>	<i>83</i>
8.4	Ravnanje z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvenih dejavnosti.....	83
8.5	Pacientove pravice	84
8.6	Duševno zdravje.....	84
8.7	Zdravniška služba	84
8.8	Zdravilstvo	84
8.9	Higienska ustreznost kopalnih vod in zdravstvena ustreznost mineralnih vod ter minimalni sanitarno-zdravstveni pogoji kopališč	85
8.10	Zdravstvena ustreznost pitne vode ter objekti in naprave za javno oskrbo s pitno vodo	85
8.11	Splošna varnost proizvodov	85
8.12	Kozmetični proizvodi.....	86
8.13	Igrače.....	86
8.14	Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili.....	87
8.15	Zdravstvena ustreznost oziroma varnost živil in hrane.....	87
8.16	Omejevanje porabe alkohola	91
8.17	Omejevanje uporabe tobačnih izdelkov	91
8.18	Delo in zaposlovanje na črno	91
8.19	Male kurilne naprave – dimnikarska služba.....	92

1. UVOD

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je zadolžen za izvajanje inšpekcijskega nadzora oziroma nalog prekrškovnega organa na področjih, ki jih predpisi umeščajo v njegov delokrog, njegovo delovanje je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa.

Delokrog inšpektorata je obsežen in pester. Vključuje različna področja, med njimi področje nalezljivih bolezni, sanitarno zdravstvenih pogojev v zdravstveni dejavnosti, dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege in sociale, ravnanja z odpadki, nastalimi pri zdravstveni dejavnosti, pacientovih pravic, duševnega zdravja, pogojev za opravljanje zdravniške službe, zdravilstva, kopališč, kopalnih vod, pitne vode ter objektov in naprav za javno preskrbo s pitno vodo, splošne varnosti proizvodov, kozmetičnih proizvodov, igrač, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, živil, omejevanja porabe alkohola in omejevanje uporabe tobačnih izdelkov. Aktivnosti glede vprašanj izpolnjevanja posebnih pogojev za opravljanje dejavnosti, ki so pod nadzorom inšpektorata, se nanašajo na problematiko preprečevanja dela in zaposlovanja na črno. Inšpektorat sodeluje tudi v postopkih na področju malih kurilnih naprav oziroma dimnikarske službe.

Regulirana vprašanja s področij, na katerih inšpektorat opravlja svoje naloge, zahtevajo pri nadzoru različne pristope, zato namenjamo posebno pozornost kompetencam zaposlenih in organizaciji dela.

V poročilu za leto 2015 smo predstavili podatke o delu inšpektorata na posameznih področjih, najpogostejši problematiki, ki smo jo zasledili, upravnih ukrepov ter prekrškovnih sankcijah in ukrepov. Hkrati podajamo tudi oris poteka drugih dejavnosti inšpektorata, ki so bile ključnega pomena za izvedbo inšpekcijskega nadzora.

Dunja Sever, dr. med.

Glavna zdravstvena inšpektorica RS

2. PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA

2.1 PRISTOJNOSTI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije deluje kot organ v sestavi Ministrstva za zdravje. Njegove naloge in pristojnosti ter postopke določajo Zakon o državni upravi, Uredba o organih v sestavi ministrstev, Zakon o zdravstveni inšpekciji, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških, področna zakonodaja, Kodeks ravnanja javnih uslužbencev in interni dokumenti za delo inšpekcije. 8. poglavje vsebuje seznam zakonodaje in predpisov iz delokroga inšpektorata.

Delovanje inšpektorata je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa. Svoje poslanstvo inšpektorat uresničuje z inšpekcijskim nadzorom, s katerim se preverjata izvajanje in spoštovanje zakonov in predpisov na področjih, opredeljenih z delokrogom inšpektorata, ter vodenjem prekrškovnih postopkov na področju pacientovih pravic, kjer ima inšpektorat izključno pooblastila prekrškovnega organa.

Delokrog inšpektorata obsega naslednja področja:

- nalezljive bolezni,
- minimalni sanitarno zdravstveni pogoji v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah,
- ravnanje z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, v objektih, namenjenih tej dejavnosti,
- pacientove pravice,
- duševno zdravje,
- zdravniška služba,
- zdravilstvo,
- higienska ustreznost kopalnih vod in zdravstvena ustreznost mineralnih vod ter minimalni sanitarno-zdravstveni pogoji kopališč,
- zdravstvena ustreznost pitne vode ter objekti in naprave za javno preskrbo s pitno vodo,
- splošna varnost proizvodov,
- kozmetični proizvodi,
- igrače,
- materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili,
- zdravstvena ustreznost oziroma varnost živil in hrane;
- omejevanje porabe alkohola,
- omejevanje uporabe tobačnih izdelkov,
- delo in zaposlovanje na črno.

2.2 ORGANIZIRANOST, SISTEM VODENJA IN KADRI

Organiziranost in sistem vodenja

Notranja organiziranost inšpektorata, ki zagotavlja izvajanje inšpekcijskega nadzora na celotnem območju Slovenije, je določena z Aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije.

Inšpektorat je v letu 2015 opravljal svoje naloge v okviru devetih notranjih organizacijskih enot: Sektorja za strategijo in planiranje ter Službe za splošne zadeve in kakovost, ki delujeta na sedežu inšpektorata in sedmih območnih enot (OE), in sicer OE Celje in Dravograd, OE Koper, OE Kranj, OE Ljubljana, OE Maribor in Murska Sobota, OE Nova Gorica in OE Novo mesto. V sestavi območnih enot je delovalo tudi osem inšpekcijskih pisarn, in sicer v Dravogradu, Idriji, Kočevju, Murski Soboti, Postojni, Slovenski Bistrici, Velenju in na Jesenicah. Organiziranost inšpektorata je razvidna iz organigrama na sliki 1.

Sektor za strategijo in planiranje je zadolžen za vodenje po področjih nadzora in v okviru tega tudi za pripravo programov inšpekcijskega nadzora, sprotno spremljanje njihovega izvajanja ter pripravo in izvedbo internih izpopolnjevanj in usposabljanj.

V inšpektoratu poteka poleg vertikalnega vodenja, razvidnega iz organigrama, tudi horizontalno vodenje po področjih inšpekcijskega nadzora, ki je opredeljeno v matrični organizacijski shemi. V okviru te sheme so vodje področij¹ iz Sektorja za strategijo in planiranje odgovorni za pripravo z dokumenti podprtih strokovnih usmeritev za izvajane nalog na posameznih področjih iz delokroga inšpektorata. Vodenje področij je podprto z delom mentorjev, to so inšpektorji na območnih enotah, ki imajo na posameznem področju največ izkušenj. Mentorji so odgovorni tudi za prenos znanja na ostale inšpektorje.

Naloge terenskega inšpekcijskega nadzora ter prekrškovne naloge opravljajo inšpektorji iz območnih enot in Sektorja za strategijo in planiranje.

Služba za splošne zadeve in kakovost je zadolžena za pripravo in izvajanje kadrovske in finančne načrtov ter zagotavljanje delovnih pogojev za izvajanje inšpekcijskega nadzora, vključno z ustrežno informacijsko podporo. Delovanje celotnega inšpektorata je podprto z dokumentiranim sistemom vodenja, ki vključuje tudi sistem kakovosti. S tem sistemom, za katerega je inšpektorat v letu 2007 pridobil in v letu 2013 obnovil certifikat skladnosti s standardom ISO 9001, je zagotovljen procesni pristop pri načrtovanju, izvajanju in notranjem kontroliranju dejavnosti inšpektorata.

¹ Vodje področij opravljajo v Zdravstvenem inšpektoratu podobne naloge kot direktorji inšpekcij v drugih inšpektoratih.

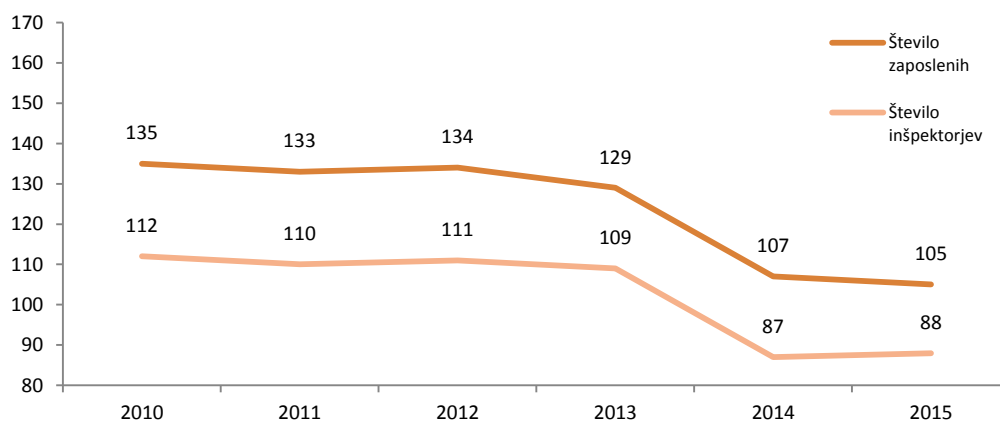
Slika 1 – Organigram Zdravstvenega inšpektorata RS za leto 2015

Kadri

Na dan 31. 12. 2015 je bilo na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije skupaj zaposlenih 105 javnih uslužbencev za nedoločen čas, med njimi 88 inšpektorjev, štirje uradniki in 13 strokovno tehničnih delavcev. Po izobrazbeni strukturi so prevladovali javni uslužbenci z najmanj visoko strokovno izobrazbo in s smerjo diplomirani sanitarni inženir. Povprečna starost javnih uslužbencev inšpektorata je konec poročevalskega obdobja znašala 47 let. Gibanje števila zaposlenih v zadnjih petih letih je razvidno iz grafa in preglednice.

Graf 1 – Prikaz števila zaposlenih in inšpektorjev v obdobju 2010 - 2015

Preglednica 1 – Število zaposlenih inšpektorjev in ostalih zaposlenih v obdobju 2010 - 2015

Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Indeks 15/10	Indeks 15/14
Število zaposlenih*	135	133	134	129	107	105	0,78	0,98
Število inšpektorjev*	112	110	111	109	87	88	0,79	1,01

*Na dan 31. december

V letu 2015 so bili javni uslužbenci inšpektorata skupaj iz razloga bolniške odsotnosti odsotni 1.247 dni, od tega je bilo 53% bolniških odsotnosti zaradi bolezni, 47% bolniških odsotnosti pa zaradi ostalih razlogov (nega družinskega člana, spremstvo ipd.). Pet javnih uslužbencev je bilo zaradi bolezni ali poškodbe v letu 2015 v daljšem bolniškem staležu.

Preglednica 2 - Prisotnost inšpektorjev v obdobju 2010 - 2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prisotnost inšpektorjev v odstotkih*	80	93	94	94	94	93

*V prisotnosti inšpektorjev je upoštevano redno delo, redni dopust in prazniki.

3. IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje zaposlenih na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije je potekalo na podlagi letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja.

V letu 2015 je bilo na vseh izpopolnjevanjih in usposabljanjih skupaj 613 udeležencev, ki so se skupaj izpopolnjevali in usposabljali 384,12 dni (v povprečju 3,66 dni na zaposlenega), od tega 44,1 dni na internih ter 340,02 dni na eksternih izpopolnjevanjih oziroma usposabljanjih.

Interna izpopolnjevanja so v letu 2015 večinoma potekala preko sestankov in asistenc, ki so jih izvajali mentorji predvsem na področjih: zdravstva, kozmetike, igrač in splošne varnosti živil ter na področju pitne vode in kopalnih voda.

V okviru promocije zdravja na delovnem mestu so bila izvedena usposabljanja na področju varne vožnje, ergonomije delovnega mesta in aktivnega odmora zaposlenih ter splošnih področij zdravja pri delu.

V tujini so se zaposleni usposabljali na področju javnega zdravja, kopalnih voda, živil, inšpekcijskega nadzora na ladjah ter CAF-a. Vsebine domačih eksternih izpopolnjevanj so zajemale področja delovnopravne zakonodaje in obračuna plač, prekrškovne zakonodaje, javnih naročil, informatike, promocije zdravja, integritete, nevrolingvističnega programiranja.

Pridobljeno znanje so udeleženci na ostale javne uslužbence prenesli preko internih izpopolnjevanj.

4. INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU

Delo na področjih inšpekcijskega nadzora podpira informacijski sistem z dvema moduloma.

Vsi postopki inšpekcijskega nadzora na posameznem področju so sproti dokumentirani.

V okviru modula za nadzor objektov je vzpostavljen register objektov, v katerem se vodijo podatki o objektih pod nadzorom inšpektorata, inšpekcijskih pregledih (rednih, izrednih, kontrolnih), vzorcih, ugotovitvah nadzora in ukrepih.

Sistem omogoča tudi prenos podatkov o vzorcih in rezultatih laboratorijskih analiz med inšpektoratom in laboratoriji, ki opravljajo analize.

V okviru modula za nadzor uvoza je vzpostavljen sistem za sprejem elektronskih vlog za pregled pošilk (oddaja preko spletne strani) in zbiranje podatkov o pošilkah, ki se uvažajo (osnovni podatki o uvoznikih, vrsti in količini blaga, ki se uvažajo).

Podatki se uporabljajo za načrtovanje inšpekcijskega nadzora, ki ga sistem podpira s časovno razporeditvijo inšpekcijskih pregledov v posameznih objektih glede na njihov rang, ki je določen z oceno tveganja. Podatki omogočajo tudi spremljanje izvajanja načrtovanega inšpekcijskega nadzora.

Zdravstveni inšpektorat vzdržuje svoj intranet, imenovan Portal ZIRS, s pomočjo katerega se obvladujejo dokumenti (vključno z dokumenti obeh oblik vodenja), ki podpirajo vse poslovne procese (poslovnik, opisi procesov, navodila in obrazci), skladno z zahtevami standarda ISO 9001. Na Portalu ZIRS so poleg dokumentov notranjega izvora objavljene povezave do dokumentov zunanega izvora (predpisov), zapisi o korektivnih oziroma preventivnih ukrepih in možnostih za izboljšavo, pooblastila zaposlenih, delovni načrti in poročila ter evidence, ki so potrebne za spremljanje delovanja procesov.

Zadeve in dokumenti se evidentirajo v sistemu SPIS.

Pri vodenju prekrškovnih postopkov inšpektorat uporablja informacijski sistem, ki omogoča procesno vodenje in spremljanje prekrškovnih zadev, spremljanje plačil glob in sodnih taks. Navedeni sistem omogoča tudi prenos izvršb v sistem e-Izvršbe.

5. PRORAČUN

V okviru veljavnega proračuna, ki je za ZIRS znašal 3.998.515 evrov, so bila sredstva porabljena v višini 3.996.797 evrov oziroma 99,96 odstotkov.

Poraba sredstev za delo inšpektorata je evidentirana na proračunskih postavkah: 2915 Investicije, 4530 Materialni stroški, 5993 Plače, 6136 Analize vzorcev, in 7683 Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje.

Investicije (proračunska postavka 2915)

Poraba sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje je evidentirana na proračunski postavki 2915. V letu 2015 so bila sredstva na tej postavki porabljena za nakup računalniške strojne opreme, programske opreme in pisarniške opreme.

V letu 2015 smo za investicije porabili 87.725 evrov oziroma 100 odstotkov glede na veljavni proračun.

Materialni stroški (proračunska postavka 4530)

Sredstva na proračunski postavki 4530 so namenjena za pokrivanje stroškov obratovanja organa v poslovnih prostorih na lokacijah, kjer inšpektorat deluje; opravljanja nalog zaposlenih v organu, servisiranja, vzdrževanja in zavarovanja službenih vozil ter izvajanja nalog na podlagi Zakona o

varnosti in zdravja pri delu (naloge pooblaščenega zdravnika in izvajalca za opravljanje strokovnih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu).

Za pokrivanje materialnih stroškov smo v letu 2015 na proračunski postavki 4530 porabili 282.384 evrov oziroma 99,66 odstotkov glede na veljavni proračun.

Analize vzorcev (proračunska postavka 6136)

Za laboratorijske analize vzorcev različnih proizvodov oziroma materialov, odvzetih v okviru inšpekcijskega nadzora, vključno z zagotavljanjem njihovega pravilnega transporta do laboratorijev pod kontroliranimi in dokumentiranimi pogoji ter pripravo potrebnih končnih ekspertiz in ocen tveganj, katerih cilj je ugotavljanje skladnosti stanj, dejavnosti oziroma proizvodov s predpisanimi zahtevami oziroma ocena njihove varnosti, so sredstva evidentirana na proračunski postavki 6136.

V letu 2015 smo za predhodno navedene storitve v zvezi z vzorci porabili 152.224 evrov oziroma 100 odstotkov glede na veljavni proračun.

Plače zaposlenih (proračunska postavka 5993)

Sredstva za plače zaposlenih so evidentirana na proračunski postavki 5993.

Poraba sredstev na tej postavki je bila v letu 2015 realizirana v višini 3.459.214 evrov oziroma 99,97 odstotkov glede na veljavni proračun za leto 2015.

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje (proračunska postavka 7683)

Sredstva za izvajanje letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja so evidentirana na proračunski postavki 7683.

Na navedeni postavki smo v letu 2015 porabili 15.248 evrov oziroma 100 odstotkov glede na veljavni proračun.

6. IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA V LETU 2015

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je v letu 2015 inšpekcijski nadzor izvajal na podlagi letnega programa, ki je določal obseg in vsebino nalog inšpekcijskega nadzora na posameznem področju iz delokroga inšpektorata.

Letni program inšpekcijskega nadzora, ki je obsegal program inšpekcijskih pregledov ter programe vzorčenj in laboratorijskih preskusov vzorcev, je bil pripravljen na podlagi ocen tveganja, izdelanih za vsako področje, ob upoštevanju zahtev pravnega reda, strokovnih usmeritev in problematike, ugotovljene pri predhodnih inšpekcijskih obravnavah. Na ta način je inšpektorat svoje vire usmeril na področja z višje ocenjeno stopnjo tveganja oziroma pojavom novih tveganj, področja z že ugotovljeno problematiko ter na področja uveljavljanja novih zahtev pravnega reda. Pri pripravi programa so bile upoštevane tudi usmeritve ministrstva za zdravje in ministrstva, pristojnega za javno upravo.

Letni program je obsegal program rednega nadzora, ki se izvaja brez posebnih dodatnih povodov, ter oceno dodatnega nadzora, katerega mora inšpektorat izvesti v primerih, ko je potrebno raziskati utemeljene sume na neskladnost z zahtevami predpisov (izredni nadzor) oziroma izvesti kontrolo odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti (kontrolni nadzor).

Redni inšpekcijski pregledi, ki predstavljajo proaktivni pristop, so se izvajali na podlagi ocene tveganja, pri kateri je bila upoštevana vrsta in obseg dejavnosti oziroma objektov, ki so bili predmet pregledov, ciljne populacije njihovih potrošnikov oziroma uporabnikov, stopnja implementacije njihovega notranjega nadzora ter ugotovitve preteklih nadzorov kot tudi tekoča področna problematika.

Izredne inšpekcijske preglede, ki predstavljajo reaktivni pristop, je inšpektorat izvedel na podlagi prejetih prijav, odstopov drugih služb, obvestil iz evropskih sistemov obveščanja in v primerih drugih utemeljenih sumov na kršenje predpisov, ki so pod nadzorom inšpektorata.

Kontrolni inšpekcijski pregledi so bili izvedeni zaradi preverjanja odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti.

Z namenom učinkovitega preverjanja skladnosti z zahtevami velikega števila različnih predpisov in številnih določb, ki urejajo področja iz delokroga inšpektorata, so se inšpekcijski pregledi izvajali s pomočjo kontrolnih postopkov. Kontrolni postopek določa nabor členov oziroma posameznih določb zakona, izbranih na osnovi predhodno navedenih ocene tveganja, ki jih mora inšpektor pri nadzoru preveriti. Kontrolni postopki se glede na oceno tveganja lahko spreminjajo in sicer tako med leti kot tudi v okviru posameznega leta. Pri rednem nadzoru je obseg kontrolnih postopov praviloma širši, pri dodatnem nadzoru pa se kontrolni postopki izvajajo v obsegu, ki upošteva povod za izredni nadzor oziroma pri kontrolnem nadzoru predhodno ugotovljeno neskladnost.

Prioritetni inšpekcijski pregledi so bili opravljeni pri tistih zavezancih oziroma objektih, pri katerih je bila obravnava upravičena upošteva matrično oceno tveganja, izraženo s kategorizacijo objektov in po tistih vsebinah, katerih obravnava je upravičena na podlagi področne ocene tveganja, izražene z dokumenti kontrolnih postopkov.

Z odvzemom in laboratorijskim preskušanjem vzorcev je inšpektorat preverjal skladnost snovi, sestavin in proizvodov z določbami predpisov oziroma njihovo varnost.

Naloge iz letnega programa so bile dodeljene posamezni notranji organizacijski enoti in posameznemu inšpektorju.

Strokovno podporo pri izvajanju inšpekcijskega nadzora sta inšpektoratu zagotavljala Nacionalni inštitut za javno zdravje in Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano.

Inšpekcijski pregledi so bili v letu 2015 opravljeni na vseh področjih, kjer ima inšpektorat pristojnosti za inšpekcijski nadzor². Vzorčenje je potekalo na področjih proizvodnje oziroma prometa različnih vrst proizvodov ter pri dejavnostih, pri katerih se preverjajo sanitarno zdravstveni pogoji.

Zdravstveni inšpektorat je dosegel cilje, zastavljene v okviru letnega programa inšpekcijskega nadzora.

Inšpektorji so skupaj opravili 33.054 inšpekcijskih pregledov³, od tega večinoma redne preglede, izrednih pregledov je bilo opravljenih skupaj 1.847, kontrolnih pregledov pa 816.

Na področjih, kjer je nadzor vključeval tudi vzorčenje, so inšpektorji skupaj odvzeli 751 vzorcev različnih vrst proizvodov in materialov za laboratorijske analize.

V letu 2015 je inšpektorat skupaj izrekel 5.727 upravnih in prekrškovnih ukrepov.

3472 ukrepov je bilo izrečenih v inšpekcijskem upravnem postopku, in sicer 1.254 odločb o odpravi nepravilnosti in 2.218 upravnih opozoril oziroma opozoril po ZIN.

Inšpektorji so izdali 60 sklepov o izrečeni denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku, in sicer večinoma v okviru upravne izvršbe ali neodziva stranke na vabilo inšpektorja, da se o zadevi v postopku izjasni.

2.255⁴ ukrepov je bilo izrečenih v prekrškovnem postopku in sicer 266 odločb z izrekom globe, 397 plačilnih nalogov, 511 odločb z izrekom opomina, 1.077 opozoril za storjen prekršek in 4 obdolžilni predlogi.

Skupni znesek izrečenih glob in denarnih kazni je v letu 2015 znašal 579.897,36 EUR.

² Na področju pacientovih pravic so inšpektorji vodili izključno prekrškovne postopke.

³ Vključeni so prekrškovni postopki na področju pacientovih pravic in odvzeti vzorci.

⁴ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.1 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI

Cilj predpisov⁵ na področju nalezljivih bolezni je vzpostavitev enotnega sistema varstva pred nalezljivimi boleznimi. Zakon o nalezljivih boleznih določa nalezljive bolezni, ki ogrožajo prebivalce Slovenije, obravnava varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, vključno z varstvom pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine in bolnišničnimi okužbami, ki nastanejo v vzročni povezavi z opravljanjem zdravstvene dejavnosti, ter predpisuje ukrepe za njihovo preprečevanje in obvladovanje.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem splošnih in posebnih ukrepov, določenih v Zakonu o nalezljivih boleznih.

Splošne ukrepe izvajajo fizične in pravne osebe ter nosilci javne skrbi za zdravje. Cilj izvajanja splošnih ukrepov je zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode ter ustrezne kakovosti zraka v zaprtih prostorih, sanitarno tehnično in sanitarno higiensko vzdrževanje javnih objektov, javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo, in ravnanje z odpadki na način, ki ne ogroža zdravja ljudi.

Posebne ukrepe izvajajo tiste fizične in pravne osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, oziroma v primeru zoonoz veterinarsko dejavnost. Cilj posebnih ukrepov je dosledno prijavljanje in obravnava nalezljivih bolezni in izbruhov, izvajanje cepljenja, izvajanje obveznega zdravljenja ter izolacije, prevoz in pokop posmrtnih ostankov ter izdaja posmrtnih potnih listov.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor nad pripravo in izvajanjem programov preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb pri vseh izvajalcih zdravstvene dejavnosti.

Program preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb mora imeti in izvajati vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja zdravstveno dejavnost. Program mora obsegati epidemiološko spremljanje bolnišničnih okužb, doktrino izvajanja vseh diagnostičnih, terapevtskih, negovalnih in ostalih postopkov, doktrino sterilizacije, dezinfekcije, čiščenja in rokovanja z odpadki, doktrino ravnanja z bolniki, zdravstvenimi delavci in sodelavci z okužbami, program zaščite zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na delovnih mestih ter program usposabljanja zdravstvenih delavcev in drugih zaposlenih. Za pripravo in izvajanje programa morajo biti zagotovljeni tudi strokovni, tehnični in organizacijski pogoji, ki jih določa Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb. Pravilnik določa, da mora imeti bolnišnica komisijo, zdravnika in sestro za obvladovanje bolnišničnih okužb. Določa tudi tehnične pogoje za izvajanje programa, med katere sodi tudi zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Pravilnik natančno opredeljuje pisna navodila v okviru posameznih doktrin, ki jih mora izvajalec zdravstvene dejavnosti pripraviti. V letu 2011 je bil pravilnik dopolnjen z določbami, ki v bolnišnice uvajajo program smotrne rabe in spremljanje porabe protimikrobnih zdravil.

V okviru varstva prebivalstva pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine inšpektorji izdajajo spričevala o zdravstvenem nadzoru ladij oziroma spričevala o oprostitvi ladij iz zdravstvenega nadzora in sicer v skladu z Mednarodnim zdravstvenim pravilnikom (IHR - International Health Regulation).

⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji na področju nalezljivih bolezni skupaj opravili 5.330 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 50 vzorcev vode za laboratorijske analize na mikrobiološke parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 894 ukrepov, od tega 798 upravnih ukrepov (305 odločb o odpravi nepravilnosti, 479 upravnih opozoril in 14 sklepov o izrečen denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 96 prekrškovnih sankcij/ukrepov (19 odločb z izrekom globe, osem plačilnih nalogov, 11 odločb z izrekom opomina in 58 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 3 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
5330	50	305	479	14	798	19	8	11	58	96	894

Ker je bilo že v preteklih letih pri nadzoru nad izvajanjem splošnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni največ neskladnosti ugotovljenih pri izvajanju preventivnih ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju in posledično pri zagotavljanju zdravstveno ustrezne pitne vode, so bili tudi v letu 2015 inšpekcijski pregledi usmerjeni v preverjanje izvajanja le-teh, in sicer v domovih za ostarele, objektih higienske nege, kopališčih, nastanitvenih in javnih objektih ter objektih otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja. Delež neskladnosti so inšpektorji ugotavljali pri nižjem deležu pregledov kot v letu 2014, in sicer je bil delež neskladnosti v letu 2014 33% v letu 2015 pa 25%. Kot že v letu 2014 so inšpektorji ugotovili tudi upad števila večjih neskladnosti. Ugotovili so, da se večina preventivnih ukrepov izvaja, ostajajo pa posamezne manjše neskladnosti, in sicer da manjka posamezno navodilo oziroma ni določen posamezen korektivni ukrep ter da se ne vodi vsa evidenca. Največji odstotek neskladnosti pri izvajanju preventivnih ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju je bil ugotovljen pri nadzoru v javnih objektih (neskladnosti so bile ugotovljene pri 48% pregledov v javnih objektih⁶), nadalje v nastanitvenih objektih (32%), domovih za ostarele (14%), na kopališčih (28%), objektih za izvajanje higienske nege (23%) in na področju otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja (20%).

V 25 športnih dvoranh, ki spadajo med javne objekte, je bilo opravljeno tudi vzorčenje vode iz internega vodovodnega sistema na prisotnost legionel. Inšpektorji so skupno odvzeli 50 vzorcev vode. V vzorcih se je z laboratorijskimi analizami preverjala prisotnost legionel, le-ta je bila ugotovljena v 26 odstotkih odvzetih vzorcev vode.

Rezultati analiz vzorcev vode, odvzetih v športnih dvoranh, so pokazali, da so bile legionele najdene v 13 odvzetih vzorcih vode, in sicer pri vzorcih, odvzetih v OE Celje in Dravograd v petih od šestih, v OE Kranj v dveh od štirih, v OE Maribor in Murska Sobota v dveh od 14, v OE Novo mesto v enem od štirih in v OE Nova Gorica v treh od štirih odvzetih vzorcev vode. Legionele niso bile najdene v vzorcih vode odvzetih v športnih dvoranh OE Ljubljana in v OE Koper.

⁶ Športne dvorane

Nadzor nad izvajanjem splošnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni je vključeval tudi preverjanje zagotavljanja ustrezne kakovosti zraka v zaprtih prostorih. Tudi tukaj je bilo največ neskladnosti (šest odstotkov) pri nadzorih, opravljenih v nastanitvenih objektih in javnih objektih, kjer je bilo enako kot v letu 2014 ugotovljeno neizvajanje obveznih pregledov prezračevalnih naprav, ki se morajo v skladu s predpisom izvesti najmanj enkrat letno.

Tudi v letu 2015 smo prejeli in obravnavali številne prijave občanov glede domnevno neustrezne higiene v zasebnih stanovanjih in v okolici stanovanjskih objektov. Prijave so se nanašale predvsem na kopičenje različnih vrst odpadkov v teh objektih ali njihovi okolici, hranjenje različnih živali (npr. golobov, mačk) ter kopičenje njihovih iztrebkov. V posameznih primerih je bilo potrebno najprej oceniti tveganje za javno zdravje v smislu preprečevanja in obvladovanja nalezljivih bolezni, pri tem smo sodelovali z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki nam nudi strokovno podporo. Le-ta oceni tveganje in predlaga ukrepe za obvladovanje ugotovljenega tveganja, ki jih inšpektor odredi v upravnem postopku. V primerih, kjer ocena tveganja ni bila potrebna, je inšpektor odredil ukrepe, ki jih za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni določa Zakon o nalezljivih boleznih (npr. sanitarno tehnično vzdrževanje javnih objektov in javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinsekcijo, deratizacijo, čiščenje).

V drugi polovici leta 2015 smo zaradi množičnega prihoda migrantov v Slovenijo pričeli z nadzorom higienskih razmer v nastanitvenih in zbirnih centrih za migrante. Nadzor se je izvajal na podlagi priporočil, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje: Priporočila za zagotavljanje ustreznih higienskih razmer v nastanitvenih in zbirnih centrih za migrante, Priporočila in navodila za čiščenje v nastanitvenih centrih za migrante, Pobiranje odpadkov v povezavi z migranti – priporočila za prebivalce, Pobiranje odpadkov – priporočila za prostovoljce, Priporočila za ustrezno rokovanje z delovno obleko in Navodila za pravilno uporabo maske. Pregledi so bili usmerjeni v izvajanje Priporočil za zagotavljanje ustreznih higienskih razmer v nastanitvenih in zbirnih centrih za migrante, v katerih je opredeljena oskrba s pitno vodo, urejenost bivališč, zagotovitev razmer za izvajanje osebne higiene, higienske zahteve pri preskrbi z živili in pripravljanju hrane, odstranjevanje odpadkov iz začasnih bivalnih naselij in vzdrževanje, čiščenje objektov, šotorov, bivalnih kontejnerjev in okolice ter DDD, in sicer za nastanitvene in zbirne centre. V obdobju med 26.10.2015 in 31.12.2015 smo opravili preglede nastanitvenih in zbirnih centrov na 20 lokacijah po Sloveniji, in sicer v Brežicah, Obrežju, Dobovi, Rigoncah, Lenartu, Lendavi, Petišovcih, Dolgi vasi, Ljubljani, Vrhniki, Celju, Slovenj Gradcu in na Debelem rtiču. Ugotovljeno je bilo, da so se Priporočila NIJZ v okviru možnega izvajala, največ neskladnosti s Priporočili je bilo ugotovljenih zaradi nezagotavljanja prostorskih pogojev (velikosti prostora, razmika med posteljami, ni bilo na razpolago vseh prostorov, ki izhajajo iz Priporočil) in ni bilo zagotovljenih priporočenih temperatur zraka v prostorih. Oskrba s pitno vodo je bila zagotovljena.

Zdravstveni inšpektorji so skupaj z območnimi enotami Nacionalnega inštituta za javno zdravje obravnavali devet izbruhov nalezljivih bolezni. Izbruhi so se zgodili v petih domovih starejših občanov, in sicer štirikrat zaradi virusnih črevesnih okužb ter enkrat zaradi gripe. Trikrat je do izbruha prišlo v eni izmed slovenskih bolnišnic, in sicer dva krat zaradi okužbe s patogenimi črevesnimi bakterijami ter enkrat pa zaradi gripe. Do izbruha je prišlo tudi v eni od planinskih postojank, kjer so nekateri obiskovalci zboleli zaradi virusne črevesne okužbe. Skupaj je zbolelo 239 oseb. Okužba se je v sedmih primerih prenašala s kontaktom, v dveh pa s kužnimi kapljicami. Po dvakrat so bili povzročitelji okužbe rotavirusi, norovirusi ter virusi influence tipa A, po enkrat pa bakterije vrste *Enterococcus faecium* in *Clostridium difficile*. V enem primeru vzrok okužbe ni bil ugotovljen.

Nadzor nad izvajanjem posebnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni je bil tudi v letu 2015 usmerjen v postopke, povezane z izvajanjem cepljenja in prijavljanja nalezljivih bolezni.

V zvezi z izvajanjem cepljenja so bile neskladnosti ugotovljene pri nekaj manj kot petih odstotkih, od tega največ v zvezi z vprašanji glede izvajanja postopkov dobre skladiščne prakse in vodenja evidenc. Nedoslednosti so bile ugotovljene tudi pri poročanju o opravljenih cepljenjih ter poročanju o neželenih učinkih po cepljenju. Pri nadzorih po vprašanju prijavljanja nalezljivih bolezni je bilo v treh odstotkih ugotovljeno, da izvajalci zdravstvene dejavnosti niso vodili evidenc o prijavljenih nalezljivih boleznih oziroma so jih vodili nepopolno.

Sicer se na področju obveznega cepljenja inšpektorat srečuje s problematiko dolgotrajnih postopkov pri tistih primerih, ko obvezniki za cepljenje le tega odklanjajo oziroma ga onemogočajo. V letu 2015 so inšpektorji obravnavali nekaj več kot 400 primerov prijav zdravnikov o opustitvi obveznega cepljenja, kar je nekaj več kot leto prej.

Na področju preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb je bil v letu 2015 nadzor usmerjen v izvajanje Programa preprečevanja in obvladovanja nalezljivih bolezni, in sicer v domovih za ostarele v izvajanje izolacijskih ukrepov pri bolnikih glede na poti prenosa okužb, pri ostalih izvajalcih zdravstvene dejavnosti pa v izvajanje zaščite zdravstvenih delavcev ob izpostavljenosti okužbam in vrsti osebnih zaščitnih sredstev, njihova uporaba in izvajanje cepljenja na posameznih delovnih mestih v skladu z navodili izvajalca, ki so obvezni del Programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb, izvajanja dezinfekcije in čiščenja prostorov in opreme ter pri zobozdravnikih izvajanja posebnih postopkov pri opravljanju zobozdravstvene dejavnosti (poudarek na vzdrževanju vodnega omrežja zobozdravniškega stola). Največ neskladnosti (26%) so inšpektorji ugotovili pri nadzorih po vprašanjih v zvezi s pripravo in izvajanjem posameznih navodil, ki so obvezni del programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb. Navodila so bila pogosto pomanjkljiva ali pa se postopki niso izvajali v skladu z napisanimi navodili oziroma se sploh niso izvajali.

Glede na zahteve Mednarodnega zdravstvenega pravilnika in z namenom obvladovanja nalezljivih bolezni v mednarodnem prometu je bilo za ladje v luki Koper izdanih skupaj 68 spričeval.

6.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO ZDRAVSTVENIH POGOJEV⁷

Cilj zakonodaje⁸ na področju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev je varovanje zdravja ljudi pred negativnimi vplivi iz okolja.

Zdravstveni inšpektorji preverjajo spoštovanje predpisov na področju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev pri izvajalcih različnih dejavnosti.

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti zdravstveni inšpektorji preverjajo opremljenost delovnih mest z opremo in pripomočki za higieno rok in osebni zaščitni sredstvi, prostore in aparature za sterilizacijo, laboratorijske storitve pooblaščenega mikrobiološkega laboratorija, prostore in opremo za izolacijo bolnikov, prezračevanje, prostorsko ureditev z ločitvijo čistih in nečistih postopkov in poti. Minimalni tehnični pogoji morajo biti zagotovljeni tudi za razvrščanje, prevoz in pranje perila, čiščenje opreme in prostorov ter za zbiranje, prevoz in odstranjevanje odpadkov.

Pri izvajalcih cepljenja inšpektorji preverjajo še sanitarno tehnične in higienske zahteve za cepilno mesto, t.j. prostor, oprema in kader. Vsako cepilno mesto mora imeti zagotovljene hladilne naprave za hrambo in prevoz imunoprofilaktičnih preparatov. Za zagotovitev hladne verige morajo imeti ustrezne merilne indikatorje temperature, potrebno opremo za transport in shranjevanje cepiva.

Pri izvajalcih higienske nege, kamor sodijo frizerska in brivska dejavnost, kozmetična dejavnost, dejavnost salonov za nego telesa, pedikura, dejavnost piercinga, tetoviranja in drugih podobnih postopkov, zdravstveni inšpektorji preverjajo, če se dejavnost izvaja v skladu z dobro higiensko prakso, ki obsega zagotavljanje higiensko tehničnih pogojev, vzdrževanje opreme in pribora, čiščenje, razkuževanje, usposabljanje osebja in ravnanje z odpadki.

Na področju otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor v vrtcih, osnovnih šolah ter v ostalih izobraževalnih institucijah v skladu s pravilniki, ki določajo normative in zdravstveno higienske zahteve za vrtce in šole. Pri nadzoru v vrtcih je posebna pozornost namenjena varnosti otroških igral na otroških igriščih. Vrtec mora za igrala od proizvajalca, dobavitelja oziroma izvajalca ureditve igrišča pridobiti dokumentacijo, iz katere je razvidno, da je igralo proizvedeno in nameščeno na igrišče vrtca v skladu z veljavnimi slovenskimi standardi s področja opreme in podlog otroških igrišč. Vrtec je dolžan zagotavljati preglede igral in igrišč ter njihovo vzdrževanje.

Pri nastanitvenih objektih, kot so hoteli, moteli, kampi, marine, domovi (dijaški, študentski, delavski), turistične kmetije, zapor, socialno varstveni zavodi, centri šolskih in obšolskih dejavnosti, zavetišča za brezdomce, vojašnice zdravstveni inšpektorji preverjajo sanitarno tehnično in sanitarno higiensko vzdrževanje objektov. Te pogoje preverjajo inšpektorji tudi v javnih objektih, kot so poslovne stavbe, stavbe za trgovino in storitve, promet in komunikacijo, razvedrilo in kulturo, za izobraževanje in šport.

⁷ Minimalni sanitarno zdravstveni pogoji v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienske stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah

⁸ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji na področju minimalno sanitarno zdravstvenih pogojev opravili skupaj 5.199 inšpekcijski pregledov.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 1.015 ukrepov, od tega 963 upravnih ukrepov (311 odločb o odpravi nepravilnosti, 650 upravnih opozoril in dva sklepa o izrečenih denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 52 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dve odločbi z izrekom globe, sedem plačilnih nalogov, dve odločbi z izrekom opomina in 41 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 4 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
	Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
5199	311	650	2	963	2	7	2	41	52	1015

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti je bil v letu 2015 nadzor usmerjen v preverjanje zagotavljanja prostorov in opreme za izolacijo bolnikov domovih za ostarele, minimalnih tehničnih pogojev za zbiranje, prevoz in odstranjevanje odpadkov ter zagotavljanje minimalnih tehničnih pogojev pri izvajalcih cepljenja. Večjih neskladnosti pri zavezancih, zajetih v nadzor, opravljen v lanskem letu, inšpektorji niso ugotovili.

Rezultati nadzora objektov higienske nege v letu 2015 kažejo, da so inšpektorji pri nadzoru splošnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati vsi izvajalci higienske nege, največkrat ugotovili neskladnosti, ki so se nanašale na izvajanje dobre higienske prakse (17%), na pomanjkljivo posredovanje obveznih obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah (devet odstotkov) in na pomanjkljivosti pri sterilizaciji opreme in pribora (devet odstotkov). V zvezi z izpolnjevanjem posebnih pogojev, ki veljajo za izvajalce dejavnosti s savnami, so zdravstveni inšpektorji pri opravljenih pregledih ugotovili neskladnosti glede opremljenosti kabin (14%), obveščanja uporabnikov o zdravstvenih tveganjih (14%), navodil za pravilno uporabo savne (11%) in glede opreme za nadzor delovanja kabin (deset odstotkov). Pri nadzoru izvajalcev dejavnosti s solariji je bilo pri 29% opravljenih pregledov ugotovljeno, da slednji še niso opravili meritev optičnega sevanja, pri 13% opravljenih pregledov pa je bilo ugotovljeno, da so solariji pomanjkljivo servisirani in vzdrževani. Pri nadzoru izvajalcev piercinga in tetoviranja so zdravstveni inšpektorji ugotovili največ neskladnosti glede posredovanja obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah (25%).

Na področju otroškega varstva rezultati inšpekcijskega nadzora kažejo izboljšanje stanja glede vprašanj, ki se nanašajo na igrala na otroških igriščih vrtcev, kjer se je zmanjšal delež nepravilnosti glede vodenja evidence o opravljenih posegih, določitve odgovorne osebe za pripravo programa pregledov, priprave in izvajanja programa pregledov igral in njihovega vzdrževanja. Inšpektorji so nepravilnosti ugotovili pri treh odstotkih pregledov.

Pri nadzoru notranjih prostorov in drugih splošnih higienskih pogojev pri izvajalcih otroškega varstva so inšpektorji v nekaterih primerih ugotovili neskladnosti pri zagotavljanju predpisane temperature tople vode na izlivkah, ki jih uporabljajo otroci, izvajanju vzdrževanja ter čiščenja prostorov in pripadajočih zunanjih površin. Navedene nepravilnosti so bile ugotovljene pri manj kot dveh odstotkih opravljenih pregledov. V osnovnih šolah so bile tudi v letu 2015 ugotovljene

nekatero neskladnost pri izvajanju čiščenja in vzdrževanja prostorov, zagotavljanju varnosti na stopniščih šol s postavitvijo ustreznih ograj oziroma zagotavljanju ustreznih garderob za učence in učitelje. Pravilnik, ki ureja zdravstveno higienske zahteve, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovnih šol, je v veljavi nespremenjen od leta 1969 in zato v marsičem zastarel in neživljenjski. Na to je Zdravstveni inšpektorat že večkrat opozoril ministrstvo, ki je pristojno za izobraževanje.

V nastanitvenih in javnih objektih, zajetih v nadzor, so inšpektorji ugotovili neskladnosti glede čiščenja oziroma higienskega vzdrževanja ter zagotavljanja sanitarno tehničnih pogojev, ki omogočajo čiščenje oziroma higiensko vzdrževanje. V nastanitvenih objektih je stopnja ugotovljenih neskladnosti ostala enaka kot v letu 2014 (osem odstotkov), v javnih objektih pa se je zvišala iz 14% na 20%.

6.3 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

Ravnanje in odstranjevanje odpadkov je v zdravstvu specifično zaradi posebnih lastnosti odpadkov, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti. Ker se s pravilnim ravnanjem lahko preprečijo možni škodljivi vplivi odpadkov iz zdravstvenih ustanov na okolje in zmanjša tveganje za okužbe in poškodbe oseb, ki prihajajo v stik z odpadki, zdravstvena zakonodaja⁹ določa, da so izvajalci zdravstvene dejavnosti dolžni izvajati načrt ravnanja s tovrstnimi odpadki.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor nad ravnanjem z odpadki iz zdravstva od mesta nastanka odpadkov do začasnega skladiščenja v zbiralnici odpadkov ter vodenja evidenc o nastanku in oddaji odpadkov pooblaščenim zbiralcem odpadkov.

Od povzročiteljev odpadkov iz zdravstva predpisi zahtevajo ločeno odlaganje po vrsti odpadkov na mestu nastanka v ustrezne posode ali vreče, ustrezno označevanje posod oziroma vreč, ustrezen transport oziroma prenos odpadkov do zbiralnice odpadkov iz zdravstva, obvezno začasno skladiščenje vseh odpadkov iz zdravstva v zbiralnici odpadkov in vodenje ustreznih evidenc o oddaji odpadkov pooblaščenemu zbiralcu. V zobozdravstveni dejavnosti, kjer nastajajo amalgamski odpadki, predpis določa obvezen način ravnanja z amalgamskimi odpadki. Ti se morajo na mestu nastanka z uporabo filtrov ali ločevalnikov v zobozdravstvenih ordinacijah izločati iz komunalne odpadne vode.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji po vprašanih ravnanja in odstranjevanja odpadkov, nastalih pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, opravili 1.410 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 105 ukrepov, od tega 45 upravnih ukrepov (17 odločb o odpravi nepravilnosti in 28 upravnih opozoril) ter 60 prekrškovnih sankcij/ukrepov (štirje plačilni nalogi, deset odločb z izrekom opomina in 46 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 5 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1410	17	28	45	4	10	46	60	105

V letu 2015 so bile pri 11 % opravljenih nadzorov neskladnosti ugotovljene glede vprašani začasnega skladiščenja odpadkov, najpogosteje je bilo ugotovljeno, da zbiralnica odpadkov ni namenjena le skladiščenju odpadkov iz zdravstva, kot to določa predpis, ampak tudi začasnemu shranjevanju drugih odpadkov (odpadna embalaža, mešani komunalni odpadki). Nadalje so bila neskladja ugotovljena tudi pri odlaganju odpadkov (mešanje odpadkov med seboj) pri treh odstotkih nadzorov kot tudi pri vodenju evidenc o nastajanju odpadkov iz zdravstva. Povzročitelj mora voditi evidenco v obliki zbirke veljavnih evidenčnih listov v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki.

⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

6.4 PREKRŠKOVNI POSTOPKI NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC

Temeljni zakon, ki ureja področje varstva pacientovih pravic, je Zakon o pacientovih pravicah. Z Zakonom o pacientovih pravicah so bile povzete usmeritve in smernice več mednarodnih dokumentov, ki kljub temu, da pravno ne zavezujejo, predstavljajo pomembne mednarodne standarde na področju pacientovih pravic.

Med pglavitnimi cilji Zakona o pacientovih pravicah je tudi cilj prispevati k dvigu kulture mirnega reševanja sporov na tem področju. V skladu s tem ciljem je zakon uredil institut varuha pacientovih pravic in pritožbeni postopek, čemur je namenjen celoten postopkovni sklop tega zakona; ter spremenil kaznovalno politiko, kar je razvidno tako iz številčnosti definicij prekrškov (zakon zelo na splošno definira le nekaj prekrškov v zvezi s šestimi od skupaj 14 pravic) kot tudi iz višine glob, določenih v okviru kazenskih (prekrškovnih) določb 86. in 87. člena tega zakona.

V Zakonu o pacientovih pravicah ni opredeljenega inšpekcijskega nadzora, opredeljen je le upravni nadzor, ki ga v skladu s 85. členom tega zakona opravlja ministrstvo, pristojno za zdravje.

Zdravstveni inšpektorat je določen kot prekrškovni organ, katerega stvarna pristojnost je omejena na postopek o prekršku. Vodenje in odločanje v postopku o prekršku pred prekrškovnimi organi sodi v del upravno - kaznovalnega prava. Zdravstveni inšpektorji nastopajo v postopku o prekršku v skladu z 49. členom Zakona o prekrških kot pooblašene uradne osebe prekrškovnega organa.

Določbe Zakona o pacientovih pravicah, na podlagi katerih inšpektorat vodi postopke o prekrških, se nanašajo na vprašanja, kot so postopek prve in druge obravnave kršitve pacientovih pravic, brezplačna pomoč pri uresničevanju pacientovih pravic, obveščenost in sodelovanje pacientov, varstvo zasebnosti, privolitev v zdravstveno oskrbo, vodenje čakalnih seznamov.

Postopki, vodeni v letu 2015

V letu 2015 je bilo vodenih 1.890 postopkov v zvezi s prekrškovnimi določbami Zakona o pacientovih pravicah, ki se nanašajo na različna vprašanja, kot so: vodenje čakalnih seznamov, obveščenost in sodelovanje pacientov, privolitev v zdravstveno oskrbo, varstvo zasebnosti, brezplačna pomoč pri uresničevanju pacientovih pravic, postopek prve in druge obravnave kršitve pacientovih pravic. Postopki so bili vodeni pri skupaj 1.415 izvajalcih zdravstvene dejavnosti, in sicer v 26 bolnišnicah (351 postopkov), 378 zdravstvenih domovih in njihovih dislociranih enotah (384 postopkov), pri 652 zasebnikih s koncesijo (762 postopkov), 183 zasebnikih brez koncesije (187 postopkov), v 162 javnih zavodih (181 postopkov) in 14 zdraviliščih (25 postopkov).

Za kršitve, ki predstavljajo prekršek po Zakonu o pacientovih pravicah, je Zdravstveni inšpektorat izrekel 145 prekrškovnih sankcij oziroma ukrepov in sicer 63 odločb z izrekom globe, šest plačilnih nalogov, 37 odločb z izrekom opomina, in 39 prekrškovnih opozoril. Število postopkov in izrečenih sankcij/ukrepov prikazuje preglednica.

Preglednica 6 – Število prekrškovnih postopkov in izrečenih sankcij/ukrepov

ŠTEVILO POSTOPKOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ				
	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ
1890	63 ¹⁰	6	37 ¹⁰	39	145

¹⁰ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

V 41 primerih so bile kršitve ugotovljene v zvezi z obveznimi objavami podatkov, povezanih z obravnavo zahtev pacientov glede spoštovanja njihovih pravic. Največ tovrstnih kršitev je bilo ugotovljenih pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti brez koncesije.

Kršitve, vezane na določitev pristojne osebe, ki je pristojna za sprejemanje in obravnavo zahteve za prvo obravnavo kršitve pacientovih pravic, so inšpektorji ugotovili v 27 primerih, največkrat pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti brez koncesije.

Ugotovljenih je bilo devet kršitev v zvezi z uvedbo prve obravnave zaradi vloženih zahtev pacientov, in sicer tri v bolnišnicah, ena v zdravstvenem domu, štiri pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti brez koncesije in ena pri zasebnem izvajalcu zdravstvene dejavnosti s koncesijo.

Ugotovljene so bile tudi štiri kršitve v zvezi s seznanitvijo pacientov s stroški, in sicer dve v zdravstvenem domu in dve pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti s koncesijo.

V dveh primerih je šlo za kršitev, ker izvajalec zdravstvene dejavnosti ni podal pojasnil zastopniku pacientovih pravic ter v enem primeru, ker ni odgovoril zastopniku pacientovih pravic. V enem primeru je bila ugotovljena kršitev pravice do obveščenosti in pojasnilne dolžnosti.

Vodenje čakalnih seznamov je bilo v letu 2015 obravnavano v okviru 207 postopkov pri skupaj 75 zavezancih, in sicer v 133 postopkih v 14 bolnišnicah, enem postopku v zdravstvenem domu, 64 postopkih pri 51 zasebnikih s koncesijo, enem postopku pri zasebniku brez koncesije, dveh postopkih v dveh javnih zavodih ter šestih postopkih v šestih zdraviliščih. Kršitve so bile ugotovljene pri 21 od skupaj 75 obravnavanih izvajalcev dejavnosti: v petih bolnišnicah, pri 12 zasebnikih s koncesijo, enem zasebniku brez koncesije, dveh javnih zavodih in enem zdravilišču. Kršitve so se nanašale na uvrščanje nujnih pacientov v čakalne seznane, neupoštevanje vrstnega reda pacientov pri obravnavi, izvedbo zdravstvenih storitev pri pacientih, ki niso bili vpisani v čakalni seznam in pri katerih ni šlo za nujne storitve, dokumentiranje neustrezne stopnje nujnosti v čakalnem seznamu, manjkajoče oziroma nezadostne podatke in opombe glede spreminjanja vrstnega reda pacientov, vpise pacientov v čakalni seznam na isti dan kot je bila izvedena storitev, kjer ni šlo za nujne primere, neupoštevanje zakonskih rokov za hrambo podatkov v čakalnem seznamu in podatkov o morebitnem spreminjanju vrstnega reda skupaj z obrazložitvijo okoliščin, ki narekujejo spreminjanje vrstnega reda. Za navedene kršitve je bilo skupaj izrečenih 60 prekrškovnih sankcij (42 odločb z izrekom globe in 18 odločb z izrekom opomina).

V zvezi z vsemi postopki, vodenimi v letu 2015, smo posredovali tudi 12 odstopov, in sicer deset na Ministrstvo za zdravje, ki je pristojno za upravni nadzor in dva na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije¹¹.

V zvezi s čakalnimi seznammi Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije ugotavlja, da je vodenje čakalnih seznamov nezadosten ukrep za skrajševanje čakalnih dob. Za učinkovito skrajševanje čakalnih dob je potrebno izvesti sistemske spremembe in ukrepe v smeri analize vzrokov za dolžino čakalnih dob za posamezne zdravstvene storitve. Dolžina čakalne dobe ni odvisna samo od vodenja evidenc vpisanih pacientov, ampak predvsem od iskanja vzrokov za čakalno dobo in posledično sprejema ustreznih ukrepov za njihovo odpravo.

¹¹ Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije lahko ukrepa v okviru Splošnega dogovora za tekoče pogodbeno leto. Splošni dogovor zavezuje vse izvajalce v javni zdravstveni mreži in določa tudi sankcije za kršitve pogodbenih obveznosti v primerih, da izvajalec ne spoštuje določb Zakona o pacientovih pravicah in zadevnih podzakonskih predpisov. Ob ugotovljenih neskladjih je izvajalec zavodu dolžan povrniti škodo, ki je nastala s kršitvijo, oziroma zavod izvajalcu izreče pogodbeno kazen. Poleg tega ima zavod pravico, da za vsak primer neskladnosti ustavi izplačilo avansa, računa ali zahtevka za plačilo, ki lahko traja vse dokler izvajalec neskladnosti ne odpravi.

Za navedene sistemske spremembe so nujno potrebne spremembe predpisov, s katerimi bi se lahko na novo uredila ta vprašanja. Poleg zgoraj navedenega je na tem področju potrebno opredeliti tudi inšpekcijski nadzor ter razmisliti o kaznovalni politiki. Izkušnje namreč kažejo, da prekrškovni postopki, katerih osnovni namen je kaznovanje oziroma sankcija za storjeno protipravno dejanje ali opustitev dolžnega ravnanja, ki je usmerjena za nazaj (»plačati« za storjeno), v praksi na tem področju nimajo pričakovanega učinka, ker niso namenjeni odpravljanju obstoječih pomanjkljivosti, kar je osnovni in ključni namen upravnih ukrepov inšpekcijskega nadzora, ki pa trenutno za ta vprašanja ni opredeljen.

6.5 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA

Zakon o duševnem zdravju¹² določa specifične pravice oseb na psihiatričnem zdravljenju ter opredeljuje postopke sprejema osebe na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice ter postopke, povezane z različnimi načini obravnav, s ciljem zagotavljati posamezniku dostojanstvo in pravico do samoodločanja.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev psihiatričnega zdravljenja, inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev socialno varstvenih storitev pa izvajajo inšpektorji socialne inšpekcije v okviru Inšpektorata RS za delo.

Pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja se izvaja nadzor tudi po Pravilniku o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije. V okviru minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev se izvaja nadzor nad tehničnimi in prostorskimi pogoji za izvajanje psihiatričnega zdravljenja (vrsta prostorov, oprema, hramba zdravil, varnost prostorov).

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja opravili 37 inšpekcijskih pregledov, od tega 29 rednih in osem izrednih pregledov. Inšpekcijski nadzor je bil usmerjen v preverjanje ustreznosti postopka sprejema oseb na zdravljenje ter izpolnjevanja predpisanih kadrovskih, tehničnih in prostorskih zahtev. Neskladnosti v zvezi s postopkom sprejema oseb na zdravljenje in izpolnjevanja predpisanih kadrovskih, tehničnih in prostorskih zahtev niso bile ugotovljene, saj imajo vsi pregledani izvajalci psihiatričnega zdravljenja ustrezne in varne prostore ter opremo, zdravila in psihotropne snovi zavarovane pred dostopom nepooblaščenih oseb, v primeru prevoza osebe z reševalnim vozilom na zdravljenje brez privolitve pa le-to spremlja zdravnik, ki je osebo napotil v psihiatrično bolnišnico ali drug zdravstveni delavec po njegovem pooblastilu. Postopek, ki se je v psihiatrični bolnišnici vodil na podlagi prijave zaradi več neskladnosti pri pridržanju ene osebe, se je zaključil z vložitvijo kazenske ovadbe na pristojno državno tožilstvo in predlogom Ministrstvu za zdravje za izvedbo upravnega nadzora

¹² Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

6.6 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE

Cilj zakonodaje¹³ na področju je ustvariti pogoje za nemoteno delovanje zdravniške službe in zagotavljanje izvajanja programov obveznega zdravstvenega zavarovanja, vključno z zagotavljanjem neprekinjenega zdravstvenega varstva in nujne zdravniške pomoči za prebivalstvo.

Zakon o zdravniški službi določa pogoje za opravljanje zdravniške službe ter pravice in dolžnosti zdravnikov za kakovostno opravljanje javne in zasebne zdravniške službe.

V skladu z navedenim zakonom sme zdravnik samostojno opravljati zdravniško službo, če poleg pogojev, določenih z delovnopravnimi in drugimi predpisi, izpolnjuje še posebne pogoje, določene s tem zakonom, in sicer da ima ustrezno izobrazbo in usposobljenost (kvalifikacija), je vpisan v register zdravnikov pri Zdravniški zbornici Slovenije ter ima dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju (licenca). Zdravniki zasebniki pa morajo, poleg izpolnjevanja zgoraj navedenih pogojev, biti vpisani še v register zasebnih zdravnikov.

Zdravstveni inšpektorat opravlja nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem določb tega zakona, z izjemo določb, ki se nanašajo na zaposlitev zdravnikov, saj le-te sodijo v delokrog Inšpektorata RS za delo, ter določb, ki se nanašajo na znanje in rabo slovenskega jezika, ki sodijo v pristojnost Inšpektorata RS za kulturo in medij.

V pristojnost inšpektorata sodi tudi nadzor nad določbami prvega odstavka 26., 27. in 28. člena Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist. Ta zakon določa pogoje, pod katerimi lahko osebe, ki so navedeno poklicno kvalifikacijo pridobile v tretjih državah, opravljajo zdravniško službo tudi v Republiki Sloveniji.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

Zdravstveni inšpektorat je tudi v letu 2015 nadaljeval z aktivnim sodelovanjem z Ministrstvom za zdravje in Zdravniško zbornico Slovenije pri reševanju odprtih vprašanj s področja zdravniške službe, in sicer predvsem glede obsega in vsebine dela po posameznih skupinah zdravnikov (npr. zdravniki z opravljenim strokovnim izpitom, zdravniki brez veljavne licence, zdravniki specializanti). Aktivno smo sodelovali z različnimi Razširjenimi strokovnimi kolegiji, ki so najvišji strokovni organ na posameznem področju. Nanje smo se obračali z različnimi vprašanji glede opredelitve posameznih dejavnosti in storitev ter pristojnosti za njihovo izvajanje.

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 821 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 13 ukrepov, od tega šest upravnih ukrepov (štiri odločbe o odpravi nepravilnosti in dve upravni opozorili) in sedem prekrškovnih sankcij/ukrepov (ena odločba z izrekom globe, trije plačilni nalogi in tri odločbe z izrekom opomina za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica.

Preglednica 7 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ						
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi			
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	SKUPAJ
821	4	2	6	1	3	3	7
							13

¹³ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Neskladnosti, ki smo jih ugotovili pri preverjanju izpolnjevanja zahtev Zakona o zdravniški službi, so se nanašale na zahteve s področja zdravniških licenc kot posebnega dovoljenja za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju. Z upravnimi odločbami so bile z namenom odvrnitve neposredne nevarnosti za življenje in zdravje ljudi izrečene prepovedi opravljanja zdravniške službe do izpolnitve pogojev za samostojno opravljanje zdravniške službe štirim zdravnikom, ki teh pogojev niso imeli izpolnjenih (licenca, vpis v register). Tudi ostali ukrepi, navedeni v zgornji tabeli, so bili izdani zaradi neizpolnjevanja pogojev za samostojno opravljanje zdravniške službe.

6.7 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA

Zdravilstvo opravljajo zdravilci z namenom izboljšati zdravje uporabnikov, njihovo delovanje pa temelji na uporabi zdravilskih sistemov in metod (npr. homeopatija, kiropraktika, tradicionalna kitajska medicina).

Cilj Zakona o zdravilstvu¹⁴ je normativna ureditev področja zdravilstva z namenom zagotoviti varnost uporabnikov zdravilskih storitev.

Zakon opredeljuje dejavnost zdravilstva, uvaja temeljne zdravilske sisteme in metode ter ureja način in pogoje za izvajanje zdravilske dejavnosti. Zakon ureja pravice uporabnikov storitev, vključno z možnostjo pritožbe, ter odgovornost zdravilca, pri čemer zahteva od zdravilca zavarovanje odgovornosti za škodo, ki bi lahko nastala pri izvajanju zdravilstva. Zakon prepoveduje oglaševanje na zavajajoč način ter zahteva, da zdravilci pri izvajanju zdravilske dejavnosti uporabljajo kakovostne in varne zdravilske izdelke in pripomočke v skladu s predpisi za te izdelke. Za izvajanje zdravilstva zakon določa pridobitev dovoljenja in licence za zdravilca ter pogoje in načine za pridobitev le-teh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

Po zakonu podeljuje, podaljšuje in odvzema licence zdravilska zbornica, ki je odgovorna tudi za vzpostavitev, vzdrževanje in vodenje registra zdravilcev, izvajanje strokovnega nadzora nad zdravilci ter izdajanje in odvzemanje dovoljenj za opravljanje zdravilske dejavnosti. Ker zdravilska zbornica še ni bila ustanovljena, je za določene naloge zbornice, vključno s podeljevanjem licenc, dovoljenj in strokovnim nadzorom, zadolženo Ministrstvo za zdravje, ki je v letu 2015 pristopilo k izdaji prvih zakonsko predpisanih licenc.

Zatečeno stanje predstavlja velik problem za izvajanje ustreznega inšpekcijskega nadzora na tem področju, na kar inšpektorat opozarja že več let. Podali smo več pobud za spremembe pravne ureditve tega področja, nadzor pa smo izvajali na podlagi prijav.

Preglednica 8 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ				
	Upravni ukrepi		Prekrškovne sankcije/ukrepi		SKUPAJ
	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
30	10	10	5	5	15

V letu 2015 smo obravnavali 30 zavezancev. Desetim zavezancem so bila zaradi ugotovljenih neskladnosti (izpolnjevanje pogojev za opravljanje dejavnosti) izdana upravna opozorila, petim zavezancem pa opozorilo po ZP-1 zaradi oglaševanja zdravilske dejavnosti na zavajajoč način. Zakon določa, da se v okviru izvajanja zdravilske dejavnosti sme objaviti podatke o firmi družbe, njenem sedežu in dejavnosti, ki se izvaja, vendar se dejavnost ne sme oglaševati na zavajajoč način. Oglaševanje je zavajajoče, kadar vsebuje nejasnosti, čezmerna pretiravanja ali druge podobne sestavine o učinkih zdravilskih sistemov in zdravilskih metod, s katerimi bi bila izkoriščena neizkušenosť ali neznanje uporabnika storitve v dobičkonosne namene. Zavezanci, ki smo jih obravnavali zaradi oglaševanja zdravilske dejavnosti na zavajajoč način, so na svojih spletnih straneh navajali bolezni, katere konkretna zdravilska metoda pozdravi ali odpravi. Termin zdravljenje in besedne izpeljanke besede zdravje lahko uporabljajo le zdravstveni delavci, ki izvajajo zdravstveno dejavnost. Zdravstvena dejavnost kot taka pa glede na 1. člen Zakona o

¹⁴ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

zdravstveni dejavnosti obsega ukrepe in aktivnosti, ki jih po medicinski doktrini in ob uporabi medicinske tehnologije opravljajo zdravstveni delavci oziroma delavke in zdravstveni sodelavci oziroma sodelavke pri varovanju zdravja, preprečevanju, odkrivanju in zdravljenju bolnikov in poškodovancev. Zdravilci pa navedenih pogojev ne izpolnjujejo, zato teh izrazov pri oglaševanju ne smejo uporabljati.

6.8 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO-ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ

Kopališča so sestavni del komunalne infrastrukture športnih objektov, kot kopališka dejavnost pa del telesne kulture. Izvajanje minimalnih sanitarno-zdravstvenih ukrepov na kopališčih, ki so lahko bazenska ali naravna, je nujno, da se prepreči prenos okužb in zagotovi varnost kopalcev. Kontrola in stalni nadzor bazenske vode pa sta potrebna za preprečevanje prenosa nalezljivih bolezni.

Na podlagi Zakona o varstvu pred utopitvami¹⁵ zdravstveni inšpektorji pri upravljalcih bazenskih in naravnih kopališč preverjajo minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje. Pri upravljalcih bazenov in bazenskih kopališč preverjajo tudi higienko ustreznost bazenske kopalne vode.

Minimalne higienske zahteve, ki jih morajo izpolnjevati kopalne vode v konvencionalnih in bioloških bazenih in kopališčih, ter način njihovega ugotavljanja in spremljanja predpisuje Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Pravilnik med drugim določa, da kopalne vode ne smejo vsebovati mikroorganizmov, parazitov ali snovi v številu in koncentracijah, ki same ali v kombinaciji z drugimi snovmi predstavljajo nevarnost za zdravje uporabnikov.

Na podlagi pravilnika inšpektorji pri upravljalcih preverjajo izvajanje ustrezne priprave kopalne vode in vzorčenja v okviru notranjega nadzora, s katerim upravljalci ugotavljajo kakovost vode, vodenje zapisov kontinuiranih meritev ter ali je bil vzpostavljen sistem ukrepanja v primerih, ko se je z meritvami oziroma laboratorijsko analizo ugotovila neskladnost vode. Dodatno preverijo, če upravljalci bazenov in kopališč uporabnike bazenov o rezultatih analiz in meritvah ustrezno obveščajo ter na informacijskem mestu objavljajo predpisane informacije in navodila.

Predmet inšpekcijskega nadzora je tudi stanje opreme in sredstev za nudenje prve pomoči, vključno s spoštovanjem pogojev, ki jih morajo izpolnjevati reševalci za opravljanje nalog reševanja iz vode (zdravniški pregled in tečaj nudenja prve pomoči). Inšpekcijski pregled zajema tudi preverjanje skladnosti kopališč z določenimi tehničnimi zahtevami (kopališki znaki), izvajanje ukrepov in upoštevanje pravil, ki so namenjena varovanju zdravja kopalcev.

Kakovost kopalne vode v bazenih in bazenskih kopališčih spremljajo upravljalci, ki so odgovorni za zagotavljanje ustrezne vode. Analize vzorcev izvajajo za to usposobljeni laboratoriji, ki rezultate analiz vzorcev, odvzetih s strani upravljalcev, posredujejo tudi Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje, ki na podlagi teh rezultatov vsako leto pripravi Letno poročilo o kakovosti kopalnih voda. Vzorčenje, ki ga izvajajo zdravstveni inšpektorji, se izvaja v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost vode s Pravilnikom o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih v času odvzema vzorca.

Na področju kopališč in bazenov so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor pristojni še gradbeni inšpektorji, ki nadzorujejo tehnično ustreznost bazenov in kopališč, in inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki nadzorujejo zagotavljanje pogojev za varnost kopalcev. Nadzor nad kopalno vodo v naravnih kopališčih je v pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo in okolje, Agencija Republike Slovenije za okolje pa izvaja monitoring in rezultate objavlja na informacijskih tablah in svojih spletnih straneh.

¹⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji pri upravljalcih bazenov in kopališč opravili 454 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 141 vzorcev kopalnih vod za laboratorijske analize na mikrobiološke, kemične in fizikalne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 372 ukrepov, od tega 182 upravnih ukrepov (117 odločb o odpravi nepravilnosti, 62 upravnih opozoril in trije sklepi o izrečenih denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 190 prekrškovnih sankcij/ukrepov (devet odločb z izrekom globe, deset plačilnih nalogov, 101 odločba z izrekom opomina in 70 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 9 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
454	141	117	62	3	182	9	10	101	70	190	372

Ob pregledih obveznih evidenc, ki jih morajo izpolnjevati upravljalci kopališč oziroma njihove odgovorne osebe, inšpektorji iz leta v leto ugotavljajo največ neskladnosti, kar je lahko tudi posledica pogoste zamenjave teh odgovornih oseb in pomanjkljivega poznavanja vseh nalog, ki jih le-te prevzamejo z novim delovnim mestom. Med neskladnostmi, ki smo jih pri nadzoru v letu 2015 pogosto ugotovili, so tudi manjkajoče in nepopolne objave na informacijskih mestih, na katerih upravljalci niso objavili obveznega higienskega reda na bazenih in kopališčih ali pa niso bile objavljene vse zahteve, zadnji rezultati laboratorijskih preskušanja vzorcev kopalne vode oziroma letno poročilo o kakovosti kopane vode za prejšnje leto, ki ga mora upravljavec pripraviti na podlagi rezultatov laboratorijski preskušanj.

Inšpektorji so v letu 2015 preverjali tudi, ali upravljalci izvajajo notranji nadzor na podlagi načrta zagotavljanja varnosti kopalne vode na bazenih in kopališčih, ki so ga pripravili in objavili na spletnih straneh Nacionalnega inštituta za javno zdravje in je stopil v veljavo konec leta 2011. Stanje se z leti izboljšuje, saj smo v tem letu ugotavljali neskladnosti pri manj kot 15% nadzorov, opravljenih po tem vprašanju, med tem ko je bilo ob začetku nepopolnih načrtov več kot polovica.

Inšpektorji so ugotavljali tudi, da vzorci, ki so jih odvzeli upravljalci v okviru svojega notranjega nadzora, niso bili skladni z zahtevami pravilnika, vendar so bili ocenjeni kot primerni za kopanje na podlagi Meril za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje, katera je na podlagi tega pravilnika pripravil in objavil na svojih spletnih straneh Nacionalni inštitut za javno zdravje. Ugotovljeno je bilo nespoštovanje zahteve glede pogostosti odvzema vzorcev in zahteve po odvzemu vzorca pred pričetkom obratovanja ter tudi neustrezno ukrepanje ob neskladnih rezultatih laboratorijskih preskušanj vzorcev kopalne vode.

Ob pregledu opreme za prvo pomoč še zmeraj ugotavljamo neskladnosti glede pretečenih rokov uporabe pri sanitetnem materialu in da upravljalci ne nadomeščajo porabljenega sanitetnega materiala. Bilo je tudi nekaj primerov neskladnosti glede avtomatskega zunanega defibrilatorja in sicer so imeli pretečene elektrode ali pa ga sploh niso imeli. Avtomatski zunanji defibrilator je obvezen del opreme za prvo pomoč na kopališčih.

Nekaj primerov neskladnosti je bilo ugotovljenih glede usposobljenosti za nudenje prve pomoči, saj predvsem nekateri opazovalci (na manjših bazenih ni obvezna prisotnost reševalca iz vode, temveč le prisotnost opazovalca) niso imeli opravljenega ustreznega tečaja.

Pri pregledu higienskega stanja in vzdrževanja na kopališčih je bilo največ primerov neskladnosti ugotovljenih pri vzdrževanju bazenske ploščadi, bazenčkov za noge oziroma bočnih prh pri prehodu na bazensko ploščad ter prh in garderob.

Na bazenih, kjer ni zagotovljenih kontinuiranih meritev pH vrednosti, prostega klora, redoks potenciala in temperature, morajo upravljavci izvajati ročne meritve v obratovalnem času šestkrat dnevno v enakomernih presledkih in o tem voditi evidenco. Inšpektorji so nekajkrat na inšpekcijskih pregledih ugotovili, da upravljavci meritev ne izvajajo dovolj pogosto oziroma o tem ne vodijo ustrezne evidence.

V mesecu avgustu je bil z zahtevami, ki jih morajo izpolnjevati biološki bazeni, dopolnjen Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Ob pregledih na tovrstnih bazenih so inšpektorji zaradi novih zahtev pričakovano ugotavljali več neskladnosti in za odpravo neskladnosti izdali upravne akte.

V okviru letnega programa vzorčenja, ki je v konvencionalnih bazenih potekal v dveh sklopih (kopališča na prostem in dvoranska kopališča), so inšpektorji v sedmih območnih enotah skupaj odvzeli 135 vzorcev kopalne vode. Rezultati analiz na različne parametre (fizikalne, kemijske, mikrobiološke, pri 25 vzorcih tudi na prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*) so pokazali, da sta bili več kot dve tretjini oziroma 98 analiziranih vzorcev skladni z zahtevami Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Neskladnih je bilo skupaj 37 vzorcev.

Na podlagi Meril za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje je bila na podlagi 37 neskladnih vzorcev kopalna voda v 35 primerih ocenjena kot primerna za kopanje, v dveh primerih pa kot neprimerna za kopanje.

Največ neskladnih vzorcev je bilo v OE Novo mesto (50%), Koper (33%) in Kranj (31%). Pri neskladnih vzorcih so bile na podlagi analiziranih parametrov ugotovljene različne vrste neskladnosti (fizikalna, kemijska, mikrobiološka ter kombinacije osnovnih treh vrst).

Največ vzorcev, in sicer 27 od 37 (73%), je bilo neskladnih zaradi fizikalno kemijskih parametrov, devet (24%) zaradi mikrobioloških parametrov ter eden (trije odstotki) zaradi fizikalnih, kemijskih in mikrobioloških parametrov.

Vzrok za mikrobiološko neskladnost je bil največkrat presežek skupnega števila mikroorganizmov pri 36°C, in sicer pri sedmih vzorcih, pri dveh vzorcih tudi prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*, v po enem vzorcu pa prisotnost bakterije *E. coli* in *Pseudomonas aeruginosa*.

Najpogostejši vzrok za fizikalno in kemijsko neskladnost vzorcev je bila presežena vsebnost trihalometanov, ki je bila ugotovljena v devetih vzorcih, neustrezna pH vrednost je bila ugotovljena v osmih vzorcih, neustrezna koncentracija prostega klora je bila v sedmih vzorcih, presežena vrednost parametra motnost je bila ugotovljena v petih vzorcih, pri treh vzorcih je bil neustrezen parameter redoks potencial, presežena vrednost parametra vezani klor pa je bila ugotovljena v dveh vzorcih.

Po uveljavitvi novega Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, smo v okviru letnega programa odvzeli tudi šest vzorcev v

bioloških bazenih. Pet odvzetih vzorcev je bilo neskladnih, eden pa skladen z zahtevami pravilnika.

Vzrok za neskladnost vzorcev v bioloških bazenih so bili mikrobiološki parametri in sicer preseženo skupno število mikroorganizmov v petih vzorcih in povišana vrednost bakterij *Pseudomonas aeruginosa* v treh vzorcih.

Kopalne vode iz bioloških bazenov so bile na podlagi teh vzorcev in v skladu z Merili za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjene kot primerne za kopanje.

6.9 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

Pitna voda je voda v njenem prvotnem stanju ali po pripravi, namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinjske namene, ne glede na njeno poreklo in na to, ali se voda dobavlja iz vodovodnega omrežja iz sistema za oskrbo s pitno vodo, cistern ali kot predpakirana voda, ter vsa voda, ki se uporablja za proizvodnjo in promet živil.

Cilj predpisov¹⁶ na področju zdravstvene ustreznosti pitne vode je varovanje zdravja ljudi pred škodljivimi vplivi vsakršnega onesnaženja vode z zagotavljanjem, da je voda, namenjena za prehrano ljudi, zdravstveno ustrezna in čista.

Zakonodaja na področju oskrbe s pitno vodo določa zahteve, ki jih mora izpolnjevati pitna voda, z namenom varovanja zdravja ljudi. Upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo mora v okviru notranjega nadzora zagotavljati skladnost in zdravstveno ustreznost pitne vode na pipah oziroma mestih, kjer se voda uporablja kot pitna voda, v objektih za proizvodnjo, promet živil in pakiranje vode in v primeru oskrbe s pitno vodo s cisternami na mestu iztoka iz cistern. V primerih, ko je vzrok za neskladno pitno vodo na pipi interno vodovodno omrežje, mora upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo o tem obvestiti lastnika objekta, ki mora neskladnost odpraviti.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor pri upravljalcih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo več kot 50 uporabnikov ali pa oskrbujejo javne objekte, objekte za proizvodnjo živil in objekte za pakiranje pitne vode, kjer preverjajo izvajanje notranjega nadzora po načelih sistema HACCP. Le-ta omogoča upravljavcem prepoznati mikrobiološke, kemične in fizikalne agense, ki bi lahko predstavljali potencialno nevarnost za zdravje ljudi, ter na podlagi teh izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavitev stalnega nadzora na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah) v oskrbi s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo. Inšpektorji preverjajo tudi higienske razmere, učinkovitost dezinfekcije pitne vode, če je ta potrebna, pisno gradivo in druge spise, ki so lahko pomembni za oceno skladnosti, ter ukrepe, ki jih upravljalci izvajajo v primerih neskladnosti, vključno z obveščanjem uporabnikov.

V javnih objektih (vrtci, šole, bolnišnice, restavracije) zdravstveni inšpektorji preverjajo stanje njihovega internega vodovodnega omrežja. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo tveganja, ki se lahko pojavijo na internem vodovodnem omrežju oziroma pri njegovem neprimernem vzdrževanju. Inšpektorji pregledajo dokumentacijo o internem omrežju, vključno z zapisi o ukrepih, ki jih je potrebno izvajati v primeru neskladnosti. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo načine obveščanja o omejitvah uporabe pitne vode, ki ga izvajajo upravljalci javnih vodooskrbnih sistemov.

Na področju objektov in naprav za preskrbo s pitno vodo so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor na vodovarstvenih območjih pristojni še kmetijski inšpektorji, ki nadzorujejo kmetijsko dejavnost, in okoljski inšpektorji, ki nadzorujejo ostale okoljske dejavnike tveganja.

V Sloveniji se izvaja sistematično preverjanje (monitoring) pitne vode, s katerim se ugotavlja, ali pitna voda izpolnjuje predpisane zahteve. Izvajanje monitoringa pitne vode zagotavlja Ministrstvo za zdravje, njegov nosilec pa je bil tudi v letu 2015 Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano. Program monitoringa določa mesta vzorčenja, pogostost vzorčenja, vzorčevalce in

¹⁶ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

laboratorije, ki izvajajo preskušanje vzorcev. Poročilo o monitoringu pitne vode objavi Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano na svojih spletnih straneh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 2732 inšpekcijskih pregledov ter vzeli 81 vzorcev vode, namenjene za pitje. Odvzeti vzorci so bili v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost pitne vode s Pravilnikom o pitni vodi v času odvzema vzorca.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 457 ukrepov, od tega 388 upravnih ukrepov (173 odločb o odpravi nepravilnosti, 179 upravnih opozoril in 36 sklepov o izrečen denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 69 prekrškovnih sankcij/ukrepov (ena odločba z izrekom globe, dva plačilna naloga, sedem odločb z izrekom opomina in 59 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 10 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
2732	81	173	179	36	388	1	2	7	59	69	457

Neskladnosti, ki so jih v letu 2015 inšpektorji največkrat ugotavljali, so vključevale primere, ko upravljavci niso vzpostavili učinkovitega notranjega nadzora, niso izvajali vzorčenja skladno z notranjim nadzorom, niso imeli ustreznega načrta za obveščanje uporabnikov oziroma niso izvajali ustreznega obveščanja uporabnikov v primerih omejitev uporabe vode ali vzdrževalnih del na sistemu za javno oskrbo s pitno vodo.

Slovenija ima zaradi razgibanega terena zelo veliko manjših javnih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo do 500 uporabnikov. Velikih sistemov, ki oskrbujejo več kot 5.000 uporabnikov oziroma ki oskrbujejo več kot 20.000 uporabnikov, pa je zelo malo v primerjavi z nekaterimi drugimi evropskimi državami.

Pomurski vodovod, katerega izgradnja poteka že nekaj let, bo tako združil več manjših sistemov s področja Pomurja v velik sistem. V zadnjih mesecih leta 2015 so se tako na ta sistem že začeli priključevati manjši sistemi.

Neustrezen notranji nadzor je bil ugotovljen v 12% vseh pregledanih sistemov za javno oskrbo s pitno vodo, v sistemih, ki oskrbujejo do 500 uporabnikov, pa smo to ugotavljali v 15%. Upravljavci niso ustrezno prepoznali dejavnikov tveganja oziroma niso imeli, glede na prisotne dejavnike tveganja, ustrezne priprave vode. Inšpektorji so ugotavljali tudi, da imajo upravljavci neustrezne načrte vzorčenja oziroma ne izvajajo odvzema vzorcev v skladu z načrtom. Največ neskladnosti je bilo ugotovljenih pri majhnih sistemih do 500 uporabnikov in sistemih, ki oskrbujejo javne ali živilske objekte.

Del inšpekcijskega nadzora v letu 2015 je bilo tudi preverjanje izvajanja obveznih navodil o pogostosti in načinih obveščanja uporabnikov, ki jih morajo izvajati upravljavci, da svoje uporabnike informirajo o različnih nepredvidenih dogodkih in jih seznani s kakovostjo pitne vode, ki jo distribuirajo. Navodila je pripravil v skladu z določili Pravilnika o pitni vodi Nacionalni

inštitut za javno zdravje. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tako pri samih načrtih upravljavcev, kot pri njihovem izvajanju. Ugotavljali so tudi, da so upravljavci načrt pripravili v skladu z navodilom, vendar ob konkretnih dogodkih obveščanja niso izvedli ali pa ga niso izvedli v celotnem predpisanem obsegu.

Na splošno ugotavljamo, da je pri večjih sistemih upravljanje in izvajanje učinkovitega notranjega nadzora za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode boljše ter da je upravljanje majhnih sistemov pogosto neprofesionalno, ker ga pogosto izvajajo posamezniki kot prostovoljno ali dodatno dejavnost.

Zdravstveni inšpektorji na terenu opažajo različne probleme, s katerimi se srečujejo upravljavci vodooskrbnih sistemov, ki so odgovorni za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Na zdravstveno ustreznost pitne vode vplivata dva pomembna dejavnika, in sicer vir pitne vode in priprava pitne vode. Medtem, ko s pripravo pitne vode upravlja zavezanec, je kakovost vira odvisna tudi od upravljanja oziroma stanja na vodovarstvenih pasovih. Ker večina sistemov nima ustrezno zakonsko določenih vodovarstvenih pasov, za omejeno pravico uporabe prostora pa lastniki ne dobijo nikakršnega denarnega povračila, upravljavci vodooskrbnih sistemov nimajo zadostnega vpliva na aktivnosti, ki se izvajajo na vodovarstvenih pasovih (gnojenje, uporaba pesticidov, paša živine).

Drug problem, ki ga opažamo na terenu, je dejstvo, da nekateri upravljavci, kljub pravnomočnim upravnim odločbam in prekrškovnim ukrepom, ne delujejo v smeri zagotovitve skladnosti. Inšpektorji tako na nekaterih območjih ugotavljajo pogosto, nepretrgano ali celo več let trajajoče izvajanje ukrepa prekuhanja vode. Tako imamo sisteme, ki se zelo pogosto poslužujejo tega ukrepa in o njem tudi ustrezno obveščajo uporabnike, hkrati pa nič ne naredijo za odpravo vzrokov za tovrsten ukrep. Sicer pogostost in trajanje tega ukrepa nista nikjer določena, dejstvo pa je, da naj bi bil tak ukrep sprejet v izjemnih primerih, ko upravljavec na drug način ne more zagotoviti zdravstveno ustrezne pitne vode.

V nekaterih primerih pa upravljavci sicer želijo zagotoviti zdravstveno ustrezno pitno vodo z dezinfekcijo na podlagi klorovih preparatov, uporabniki pa temu odločno nasprotujejo, saj menijo, da bo pitna voda, dezinficirana s klorovimi preparati, strupena in škodljiva za njihovo zdravje, ob tem pa ne upoštevajo tveganja, ki ga predstavlja fekalna kontaminacija pitne vode.

Obravnavali smo primer onesnaženja pitne vode z organskimi topili v več stanovanjski stavbi, do katerega je prišlo zaradi nestrokovno izvedenih del na internem omrežju, sanacija pa je trajala več kot šest tednov. Uporabniki so v tem času imeli omejitev uporabe tople vode za uživanje. Glede na veljavno zakonodajo ZIRS nima pristojnosti, saj gre za zasebni objekt, ker pa gre za ogrožanje več kot 100 ljudi, smo podali predlog za dopolnitev nove Uredbe o pitni vodi. Izvajalca del smo ovadili organom pregona zaradi suma storitve kaznivega dejanja.

Določene ugotovitve Zdravstvenega inšpektorata so na področju javne oskrbe s pitno vodo iz leta v leto podobne oziroma se ponavljajo, vendar na podlagi državnega monitoringa pitne vode in tudi ugotovitev inšpekcijskega nadzora ugotavljamo, da se stanje počasi izboljšuje.

Zdravstveni inšpektorji so odvzeli 81 vzorcev pitne vode z namenom preverjanja skladnosti pitne vode na pipi končnega uporabnika in uspešnosti vzpostavitve notranjega nadzora na posameznih sistemih za javno vodooskrbo, ki ga morajo vzpostaviti upravljavci teh sistemov.

Inšpektorji so vzorce pitne vode praviloma odvzeli na manjših sistemih, kjer je stanje slabše, v nekaterih primerih tudi ob bolj neugodnih vremenskih razmerah.

Odvzeti vzorci pitne vode so bili preskušani na mikrobiološke parametre, 33 vzorcev je bilo preskušanih na prisotnost koliformnih bakterij, *E. coli*, enterobakterij in skupnega števila mikroorganizmov pri 22°C ali 37°C, 48 vzorcev pa je bilo še dodatno preskušanih na prisotnost spor *Clostridium perfringens*. Dodatni parameter se je preskušal v vzorcih, če je pitna voda površinskega porekla oziroma bi lahko na vodni vir vplivala površina.

Z analizami se je v odvzetih vzorcih pitne vode preverjala skladnost parametrov z zahtevami Pravilnika o pitni vodi, podana je bila tudi ocena njihove zdravstvene ustreznosti.

Od 81 odvzetih vzorcev je bilo 24 vzorcev neskladnih, od tega je bilo 14 vzorcev ocenjenih kot neskladnih in hkrati tudi zdravstveno neustreznih, preostalih deset neskladnih vzorcev pa ni neposredno ogrožalo zdravja ljudi, saj so bili preseženi le indikatorski parametri.

Pri devetih neskladnih vzorcih je bil vzrok neskladnosti en mikrobiološki parameter, 15 vzorcev je bilo neskladnih zaradi dveh ali več mikrobioloških parametrov. Največkrat je bila ugotovljena prisotnost koliformnih bakterij (18 vzorcev), sledilo je previsoko število kolonij pri 37°C (13 vzorcev), bakterije *E. coli* (12 vzorcev), enterokoki (11 vzorcev) in previsoko število kolonij pri 22°C (šest vzorcev). Pet vzorcev je bilo neskladnih zaradi prisotnosti bakterije *Clostridium perfringens*.

Pri vseh upravljavcih vodooskrbnih sistemov, kjer so bili odvzeti neskladni oziroma zdravstveno neustrezni vzorci, so zdravstveni inšpektorji preverili ustreznost notranjega nadzora na načelih sistema HACCP in izrekli ustrezne ukrepe.

6.10 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV

Cilj predpisov, ki urejajo področje splošne varnosti proizvodov, je zagotovitev visoke ravni varnosti in zdravja potrošnikov in drugih uporabnikov. Zakon o splošni varnosti proizvodov¹⁷ določa, da se smejo dati na trg samo varni proizvodi in se uporablja zlasti za proizvode, ki niso predmet posebnih predpisov, so pa za nekatere izdelke med njimi sprejeti harmonizirani standardi s podrobnejše razčlenjenimi zahtevami glede njihove varnosti.

Zakonodaja na področju splošne varnosti proizvodov opredeljuje varnostne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati proizvodi, način njihovega označevanja ter obveznosti gospodarskih subjektov. Le-ti so odgovorni za varnost oziroma spremljanje varnosti izdelkov na trgu, vključno z izvedbo preventivnih in korektivnih ukrepov, pri tem pa so dolžni sodelovati z nadzornimi organi.

Inšpekcijski pregledi na področju splošne varnosti proizvodov se izvajajo pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije in maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi splošne varnosti uporabljajo (otroško varstvo, objekti higienske nege). Obseg inšpekcijskega pregleda je odvisen od vloge gospodarskega subjekta in lahko vključuje pregled dokumentacije, s katero zavezanec dokazuje skladnost proizvodov z varnostnimi zahtevami (določenimi v predpisih oziroma standardih, če pa teh ni, s priporočili Evropske komisije, kodeksi uveljavljenega ravnanja itd.), pregled označevanja in vodenja registra pritožb ter pregled evidenc obveščanja gospodarskih subjektov in pristojnega inšpekcijskega organa o proizvodu, ki pomeni tveganje ter o sprejetih ukrepih (umik/odpoklic). Zdravstvena ustreznost proizvodov se ugotavlja z laboratorijskimi analizami vzorcev. Inšpekcijski nadzor na področju splošne varnosti proizvodov poteka tudi v okviru različnih akcij, katerih usmerjenost se spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Nadzor se izvaja nad nekaterimi skupinami proizvodov splošne varnosti, predvsem na področju proizvodov za otroke in nego otrok ter proizvodov zavajajočega videza – proizvodi ki so podobni živilu in jih lahko zato potrošniki, še posebej otroci, vnesejo v usta, sesajo ali zaužijejo, kar bi lahko predstavljalo nevarnost za njihovo zdravje in življenje.

Nadzor poteka tudi na področju piercinga, tetoviranja in drugih podobnih dejavnosti. Pri izvajalcih higienske dejavnosti se kontrolira uporabo proizvodov, ki morajo biti skladni s Pravilnikom o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti ter ne smejo vsebovati določenih nevarnih snovi in barvil, opredeljenih v pravilniku.

Zaradi raznolikosti proizvodov, za katere veljajo določbe Zakona o splošni varnosti proizvodov, Zdravstveni inšpektorat pri nadzoru pogosto sodeluje tudi s Tržnim inšpektoratom RS in Uradom za kemikalije.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi pod nadzorom inšpektorata uporabljajo, opravili 281 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 30 vzorcev proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemične oziroma fizikalne parametre. Poleg inšpekcijskih pregledov, katerih osnova je razvrstitev gospodarskih subjektov v različne

¹⁷ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

kategorije, je bil del pregledov usmerjen v posamezne skupine izdelkov za otroke, v dekorativne izdelke/izdelke za zbiratelje na osnovi smernic Evropske komisije, ki se nanašajo na mejne izdelke med tovrstnimi izdelki ter igračami in v izdelke, ki se tržijo na sejmi, tržnicah in v etničnih trgovinah.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 54 ukrepov, od tega 34 upravnih ukrepov (štiri odločbe o odpravi nepravilnosti in 30 upravnih opozoril) in 20 prekrškovnih sankcij/ukrepov (šest odločb z izrekom opomina in 14 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 11 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ						
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
281	30	4	30	34	6	14	20	54

Največ neskladnosti na področju izdelkov, ki sodijo v okvir ZSVP so inšpektorji ugotovili pri označevanju varnostnih opozoril in navodil v slovenskem jeziku (15%).

V okviru akcije nadzora cul za nošenje dojenčkov (slingov) je bilo opravljenih 13 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 13 izdelkov. Dobaviteljev teh izdelkov je malo, zalog nimajo in naročajo izdelke po spletu za znano stranko. Kot je videti, so bili navedeni izdelki »modna muha«, ki je sedaj v zatonu. Različna strokovna mnenja, med drugim tudi odklonilna, glede koristnosti takega nošenja dojenčka, so k temu verjetno dodatno prispevala. Smernice za varnost cul za nošenje otrok so šele nedavno izšle, zato zavezanci z njimi v večini primerov še niso bili seznanjeni. Temu primerno je tudi neskladnih izdelkov veliko. Navodila in opozorila, ki so priložena tem izdelkom, so običajno obširna, zato se vsebina pomembnih opozoril velikokrat izgubi v množici teksta. Neskladnih je bilo 38 % izdelkov. Izdana so bila štiri opozorila po ZIN in eno opozorilo po ZP-1.

Namen akcije nadzora dekorativnih izdelkov in izdelkov za zbiratelje je bil v praksi uporabiti oziroma preizkusiti smernice Evropske komisije, ki se nanašajo na mejne izdelke med tovrstnimi izdelki ter igračami. V okviru akcije je bilo opravljenih 38 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 145 izdelkov, med njimi izdelki za notranje in zunanje dekoracije, spominki, izdelki z dvojno uporabo, izdelki za zbiratelje in izdelki za zabave. Neskladnih je bilo deset odstotkov pregledanih izdelkov, zaradi česar je bilo izdanih pet upravnih in en prekrškovni ukrep. Kljub vodniku je nadzor na tem področju v praksi zelo zahteven. Nekateri proizvajalci se s tem, ko označijo, da izdelek ni igrača, želijo izogniti strožjim zakonodajnim zahtevam in stroškom zagotavljanja varnosti. Zgodi se tudi, da je na izdelku oznaka CE, kar daje predpostavko skladnosti z zakonodajo, ki velja za igrače, istočasno pa je prisotna navedba »samo za dekoracijo« ali »izdelek ni igrača«, kar kaže na nepoznavanje zakonodaje. Inšpektorji so v okviru inšpekcijskih pregledov seznanili zavezance s problematiko mejnih izdelkov.

V okviru nadzora izdelkov na sejmi in tržnicah je bilo pregledanih šest vrst izdelkov in sicer posebne zobne ščetke, impregnirane z nanodelci in okrasni izdelki iz keramike in tekstila. Neskladnih izdelkov ni bilo.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje, v okviru katerega so inšpektorji odvzeli 30 vzorcev različnih izdelkov. O programu vzorčenja in rezultatih

analiz podrobneje poročamo v 6.19 poglavju poročila Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov.

6.11 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV

Cilj predpisov¹⁸ na tem področju je zagotoviti proizvodnjo in promet kozmetičnih izdelkov, ki so v običajnih in predvidljivih pogojih uporabe varni za uporabnike. Uredba (ES) št. 1223/2009, ki postavlja strožje zahteve in merila za izkazovanje varnosti kozmetičnih izdelkov, se je v celoti začela uporabljati 11. julija 2013, in je zamenjala Zakon o kozmetičnih proizvodih in njegove podzakonske predpise.

Zakonodaja določa obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati »odgovorne osebe« in drugi gospodarski subjekti (uvozniki, distributerji). To je med drugim zagotavljanje ustrezne dokumentacije s podatki o varnosti kozmetičnih proizvodov in proizvodnjo v skladu z načeli dobre proizvodne prakse. Določa zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja kozmetičnih proizvodov ter ureja njihovo mikrobiološko in kemijsko varnost, in sicer opredeljuje snovi, ki jih kozmetični proizvodi ne smejo vsebovati, ter sestavine, za katere veljajo posebne omejitve in pogoji, pod katerimi se kozmetični proizvodi, ki jih vsebujejo, lahko dajejo na trg.

V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji pri odgovornih osebah pregledajo dokumentacijo in podatke o sestavi kozmetičnega proizvoda, ocene varnosti ter, v primerih navedenega delovanja oziroma učinkih kozmetičnega proizvoda, ustrezna dokazila. Pri proizvajalcih se inšpektorji prepričajo še o izvajanju elementov dobre proizvodne prakse. V maloprodaji se primarno preverja ustrezno označevanje kozmetičnih proizvodov, medtem ko se ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje kozmetičnih proizvodov preverjata preko spremljanja različnih medijev. Nadzor poteka tudi v objektih za higiensko nego tako nad kozmetičnimi proizvodi, ki se tržijo, kot tudi nad njihovo uporabo.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejmi, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo tako dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi končne uporabe za profesionalne namene v objektih za higiensko nego in v objektih otroškega varstva ter hotelih opravili 1.466 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 45 vzorcev kozmetičnih proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre. Poleg pregledov, katerih pogostost je določena s kategorizacijo objektov, narejeno na podlagi ocene tveganja, je potekal nadzor tudi v obliki usmerjenih akcij in sicer nad izdelki za podaljševanje/rast trepalnic, nad posameznimi skupinami izdelkov glede novih zahtev za parabene, usmerili smo se v nadzor izdelkov iz tretjih dežel. Posebna akcija je bila, zaradi ugotovljenih neskladnosti v preteklih letih, namenjena nadzoru nad navedbami o kozmetičnih izdelkih s poudarkom na spletni prodaji. Kot vsako leto je inšpektorat tudi v letu 2015 izvajal poostren nadzor na sejmi in tržnicah v prednovoletnem času.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 604 ukrepov, od tega 351 upravnih ukrepov (28 odločb o odpravi nepravilnosti in 323 upravnih opozoril) in 253 prekrškovnih sankcij/ukrepov (šest odločb z izrekom globe, deset plačilnih nalogov, 21 odločb z izrekom opomina in 216 opozoril

¹⁸ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 12 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1466	45	28	323	351	6	10	21	216	253	604

V okviru nadzora odgovornih oseb oziroma proizvajalcev je bilo ugotovljenih največ neskladnosti pri presoji skladnosti dokumentacije v 12% obravnav oziroma poročil o varnosti v 13% obravnav. Pomemben delež neskladnosti, in sicer v sedmih odstotkih obravnav se ugotavlja tudi zaradi navedb o učinkih kozmetičnih izdelkov, bodisi s strani proizvajalcev (odgovornih oseb), kot tudi s strani distributerjev. Največ neskladnosti nasploh je povezanih z neustreznim označevanjem izdelkov. Ker je večina odgovornih oseb/proizvajalcev iz tujine, se neskladnosti pojavljajo zlasti zaradi pomanjkljivih ali manjkajočih prevodov v slovenski jezik.

V okviru akcije nadzora izdelkov za podaljševanje/rast trepalnic je bilo opravljenih 52 pregledov in pregledanih 127 izdelkov, od teh je bilo 23 oz. 18% neskladnih. Neskladnosti so se v večini primerov nanašale na pomanjkljive prevode opozoril/navodil, ali pa ni bil razviden namen samega izdelka, le v enem primeru je bil identificiran izdelek z natrijevim boratom (CMR 1B), ki je umaknjen iz uporabe.

V okviru akcije »parabeni«, katere namen je bil preveriti skladnost kozmetičnih izdelkov glede na spremembo zakonodaje, je bilo opravljenih 63 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 304 zelo raznolikih izdelkov. Neskladnih je bilo 12 % pregledanih izdelkov. Največkrat sta bila v izdelkih najdena prepovedana izobutilparaben in izopropilparaben. Ponekod je manjkalo opozorilo na izdelkih, da se ne smejo uporabljati v pleničnem predelu. Odgovorne osebe so velikokrat dokazovale, da gre le za staro embalažo in da je vsebina skladna z veljavno zakonodajo.

Namen akcije nadzora »skladnosti kozmetičnih izdelkov uvoženih iz tretjih držav« je bil preveriti prisotnost prepovedanih sestavin oz. sestavin, ki so v EU zakonodaji dovoljene samo v določenih skupinah izdelkov, zahteve označevanja ter navedbe. Opravljenih je bilo 36 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 140 izdelkov različnih skupin. Neskladnih je bilo 28 % pregledanih izdelkov. Več neskladnosti je bilo ugotovljenih pri trženju izdelkov iz Maroka, Indije, Rusije in Šri Lanke, kjer niso bile navedene sestavine ali pa so bile navedene pomanjkljivo. Ostale neskladnosti izdelkov iz različnih držav so se nanašale na pomanjkljivosti glede navajanja odgovorne osebe, količine kozmetičnega izdelka, rokov uporabe, površnega prevoda opozoril in neustreznih navedb glede netestiranja na živalih ter pomanjkljivih navedb glede izdelkov za sončenje. V pregledanih izdelkih v okviru akcije ni bilo najdenih prepovedanih sestavin.

V okviru celoletne akcije »navedbe o kozmetičnih izdelkih« je bilo izvedenih 114 inšpekcijskih pregledov in obravnavanih 489 izdelkov. Pregledanih je bilo 350 navedb, od tega je bilo 42% neskladnih. Preverjale so se vse oblike navedb in sicer besedila, imena, blagovne znamke, slike, figurativni ali drugi znaki kozmetičnih izdelkov, eksplicitno in/ali implicitno, ne glede na vrsto medija ali vrsto uporabljenega tržnega orodja vendar s poudarkom na spletni prodaji, kjer so kršitve glede navedb najbolj pogoste. Pregledi so bili osredotočeni na navedbe o izdelkih, za katere že iz večletnega nadzora vemo, da so najbolj izpostavljeni glede prepovedanih zdravstvenih trditev za kozmetične izdelke. Glede na vrsto medija, kjer smo preverjali navedbe, je bilo 70%

neskladnih navedb na spletu, 16% na izdelkih in 14% na letakih oz. brošurah. V 28% primerih neskladnih navedb je bilo ugotovljeno, da je z neskladno navedbo opremila izdelek že odgovorna oseba, kar v 72% pa je neskladne trditve samovoljno navedel distributer in sicer na samem izdelku, še bolj pogosto pa na spletu. V okviru nadzora po tem vprašanju je bilo izrečenih 39 upravnih in 51 prekrškovnih ukrepov. Povečuje se število zavajajočih spletnih oglasov kozmetike, pri katerih ni podatkov o podjetju, ki izdelke trži, v mnogih primerih pa se izkaže, da pravna oseba, ki izdelke trži, ni slovenski zavezanec in je ukrepanje inšpektorjev posledično onemogočeno. V zvezi s tem smo na spletni strani inšpektorata ponovno objavili opozorilo potrošnikom o pasteh spletnega nakupa.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje, v okviru katerega so inšpektorji odvzeli 45 vzorcev različnih kozmetičnih izdelkov. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.19 poglavju poročila Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov.

6.12 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ

Igrača je izdelek, ki je namenjen otrokom od rojstva pa vse do starosti štirinajst let in je oblikovan tako, da je namenjen igri, ki je eno izmed ključnih orodij za njihov razvoj. Cilj predpisov na področju varnosti igrač je opredelitev zahtev za igrače z namenom zaščite otrok pred nevarnostmi, ki bi jim bili izpostavljeni zaradi uporabe igrače, ki bi imela neustrezno obliko, zgradbo, sestavo in/ali funkcijo. Osnovni predpis¹⁹, ki opredeljuje varnost igrač, je evropska Direktiva o varnosti igrač 2009/48/ES, ki jo v celoti vsebinsko povzema Uredba o varnosti igrač. Podrobne zahteve so opredeljene v harmoniziranih standardih.

Zakonodaja določa zahteve glede varnosti, ki jih morajo igrače izpolnjevati pred dajanjem na trg, ter opredeljuje obveznosti gospodarskih subjektov, postopke ugotavljanja skladnosti s predpisanimi zahtevami, določbe glede tehnične dokumentacije in listin, ki se prilagajo igračam ob dajanju na trg, ter obveznosti in načine označevanja igrač. Vse igrače, ki se tržijo v Evropski uniji, morajo biti opremljene z oznako skladnosti (CE), ki jo proizvajalec lahko namesti le, če igrača izpolnjuje vse bistvene varnostne zahteve.

Usmerjenost nadzora nad igračami, ki je pred uveljavitvijo nove direktive potekala pretežno na osnovi nadzora izdelka, je prešla v nadzor obvladovanja sistema zagotavljanja kakovosti proizvodnje igrač in spremljanja njihove varnosti na trgu vse do potrošnika. V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji lahko, glede na vlogo, ki jo ima gospodarski subjekt, pregledajo in ocenijo postopke zagotavljanja izpolnjevanja zahtev glede varnosti, izvedbe predpisanega postopka ugotavljanja skladnosti, izdelave in hranjenja tehnične dokumentacije v predpisanem obsegu in označevanja igrač s predpisanimi znaki skladnosti in drugimi oznakami. Poleg tega preverijo, če zavezanci obveščajo gospodarske subjekte in Zdravstveni inšpektorat o igračah, ki pomenijo tveganje, oziroma o sprejetih ukrepih za umik/odpoklic takih igrač s trga ter vodijo register pritožb.

Zdravstveni inšpektorji so prisotni tudi v vrtcih, kjer opozarjajo na nakup varnih igrač in njihovo varno uporabo.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

Inšpekcijski nadzor na področju varnosti igrač vključuje tudi akcijski pristop. V letu 2015 so bile v akcijsko preverjanje vključene pustne igrače, električne igrače in igrače z laserji, trampolini, igrače za prostočasne aktivnosti, igrače za igro v vodi in na vodi, igrače zapestnice z obeski in igrače na sejmi, tržnicah in v etničnih trgovinah. Nadzor je obsegal tudi nadzor nad ponudbo igrač prek spletne prodaje.

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi v objektih otroškega varstva opravili 859 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 80 vzorcev igrač za laboratorijske analize na relevantne kemijske fizikalne, mehanske, mikrobiološke in/ali električne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 284 ukrepov, od tega 175 upravnih ukrepov (45 odločb o odpravi nepravilnosti in 130 upravnih opozoril) in 109 prekrškovnih sankcij/ukrepov (štiri odločbe z izrekom globe, pet plačilnih nalogov, 18 odločb z izrekom opomina in 72 opozoril

¹⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 13 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
859	80	45	130	175	4	15	18	72	109	284

Pri proizvajalcih in uvoznikih so inšpektorji v letu 2015 ugotovili največ pomanjkljivosti zaradi nepopolne tehnične dokumentacije, predvsem pomanjkljive ocene varnosti v povezavi z načrtovanjem in proizvodnjo igrac, dokumentacije glede postopkov ugotavljanja skladnosti proizvodne serije in izdelane izjave ES o skladnosti (pri 27% obravnav). Pomemben delež neskladnosti, in sicer pri osmih odstotkih obravnav se ugotavlja tudi zaradi neskladnega označevanja, zlasti opozoril in navodil v slovenskem jeziku, bodisi s strani proizvajalcev, kot tudi s strani distributerjev.

Nadzor pustnih igrac za otroke, katerih skladnost na trgu Zdravstveni inšpektorat spremlja že nekaj let, je v letu 2015 pokazal, da se število neskladnosti bistveno več ne zmanjšuje. V okviru sezone akcije je bilo opravljenih 44 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 162 izdelkov. Neskladnih je bilo 19% pregledanih izdelkov, enako kot v letu pred tem. Prepovedanih sestavin glede na kozmetično zakonodajo v barvah za poslikavo ni bilo najti. Neskladnosti, ki se pojavljajo, so netočna dikcija opozorila, ki pa ima smiselno pravičen pomen, netočni in/ali pomanjkljivi prevodi opozoril in le v nekaterih primerih odsotnost prevoda opozoril in navodil v celoti.

V okviru akcije nadzora električnih igrac in igrac z laserjem je bilo opravljenih 40 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 126 izdelkov. Neskladnih je bilo 20% pregledanih izdelkov. Ker se akcija izvaja že tretje leto, ni bilo najdenih igrac brez vsaj delnih navodil in opozoril za pravilno ravnanje z baterijami. Neskladnosti so v glavnem ugotovljene pri novih zavezancih – distributerjih.

V okviru sezone akcije nadzora igrac za igro v vodi in na vodi ter bazenov za igro je bilo opravljenih 38 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 113 izdelkov. Neskladnih je bilo 21 % pregledanih izdelkov. Igrače za uporabo v vodi in na vodi so ena izmed skupin izdelkov, ki jo zaradi rizičnosti že nekaj let sistematično spremljamo. Neskladnosti so se bistveno zmanjšale in se nanašajo na prevod opozoril v slovenski jezik. Pri opravljanju navedenega nadzora je potrebno posebno pozornost nameniti upoštevanju razmejitev med navedenimi izdelki, ki sodijo med igrače in ostalimi izdelki, kot so plavalni pripomočki, rekreacijski izdelki za uporabo v vodi in osebna varovalna oprema za uporabo v vodi, za katere veljajo drugačne zahteve.

Namen akcije nadzora nad trampolini je bil preveriti skladnost trampolinov na slovenskem trgu z novim standardom SIST EN 71-14:2015. Opravljenih je bilo šest pregledov in pregledanih šest izdelkov, od teh so bili štirje neskladni. Neskladnosti so se nanašale na nepravilne označbe (CE), pomanjkljiva opozorila ter navodila za sestavo in vzdrževanje. Ugotovitve kažejo, da naši zavezanci (in njihovi dobavitelji) v večini primerov še niso seznanjeni z novim standardom za trampoline – igrače.

V okviru akcije nadzora skladnosti gumic za pletenje zapestnic z obeski (loom bands) je bilo opravljenih 25 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 58 izdelkov. Neskladnih je bilo 29 % pregledanih izdelkov.

V okviru akcije nadzora skladnosti igrač, ki jih zavezanci tržijo na sejnih, tržnicah in v etničnih trgovinah, je bilo opravljenih 36 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 108 izdelkov. Pod nadzorom so bile predvsem lesene in plastične igrače, igrače iz pliša in tekstila, gugalnice, igrače na baterije in milni mehurčki. Neskladnih je bilo 19% pregledanih izdelkov, kar je bistveno manj kot v letu 2014 (43%) in v letu 2013 (52%).

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje, v okviru katerega so inšpektorji odvzeli 80 vzorcev različnih igrač. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.19 poglavju poročila Program vzorčenja na področju igrač.

6.13 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI

Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili, lahko v živila sproščajo sestavine v količinah, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi. Namen Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in razveljavitvi direktiv 80/590/ES in 89/109/EGS²⁰ je zagotoviti varnost materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili.

Zakonodaja zahteva, da je vsak material ali izdelek, ki prihaja z živili v neposreden ali posreden stik, dovolj inerten, da njegove sestavine ne prehajajo v živila v takih količinah, ki bi lahko ogrožale zdravje ljudi ali povzročale nesprejemljive spremembe v sestavi živil oziroma ki bi lahko poslabšale njihove organoleptične lastnosti. Poleg tega zakonodaja vsebuje določila v zvezi s sledljivostjo in označevanjem materialov in izdelkov ter daje podlago za izjavo o skladnosti, ki jo opredeljujejo nekateri vertikalni predpisi. Pri trženju je pomembno tudi določilo, da označevanje, oglaševanje in predstavitev materiala ali izdelka ne sme zavajati potrošnikov. Vsi nosilci, ki prvi dajejo na trg materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, morajo upoštevati določila zakonodaje glede dobre proizvodne prakse in se morajo pri zdravstvenem inšpektoratu registrirati.

Zdravstveni inšpektorji pri nadzoru preverjajo izvajanje dokumentiranega sistema za zagotavljanje kakovosti tako, da pregledajo dokumentacijo, ki zagotavlja skladnost materialov in izdelkov s predpisi ter dokazuje varnost končnih materialov in izdelkov. Inšpektorji se tudi prepričajo o delovanju sistema sledljivosti, preverijo vsebino izjave o skladnosti, ustreznost označevanja v posameznih stopnjah distribucijske verige ter ustreznost navodil za varno uporabo, priloženih h končnemu izdelku. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se naključno preveri varnost materialov in izdelkov ter njihova primernost za uporabo za stik z živili.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so inšpektorji pri proizvajalcih, veletrgovcih oziroma vseh tistih, ki na območju Republike Slovenije prvi dajejo materiale in izdelke na trg, v maloprodaji ter pri uporabnikih materialov in izdelkov, opravili 709 inšpekcijskih pregledov, od tega 22 pred sprostitvijo pošiljk iz tretjih držav. Inšpektorji so odvzeli 181 vzorcev za laboratorijske analize na kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 361 ukrepov, od tega 208 upravnih ukrepov (22 odločb o odpravi nepravilnosti, 181 upravnih opozoril, pet sklepov o denarni kazni) in 153 prekrškovnih sankcij/ukrepov (18 odločb z izrekom globe, 38 odločb z izrekom opomina in 97 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 14 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
709	181	22	181	5	208	18	38	97	153	361

²⁰ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

V letu 2015 smo največ neskladnosti ugotavljali zaradi neizpolnjevanja zahtev zakonodaje glede izjave o skladnosti materiala oz. izdelka, namenjenega za stik z živili. Pri proizvajalcih smo še posebno pozorni na vsebino izjave o skladnosti za plastične in keramične materiale, za katere zakonodaja natančno predpisuje vsebino izjave. Tako smo v letu 2015 pri proizvajalcih plastičnih materialov ugotovili neskladne izjave v 20% obravnav, pri proizvajalcih keramičnih izdelkov pa neskladnosti ni bilo. Uvozniki in distributerji se pogosto srečujejo s težavami pri pridobivanju tega dokumenta, zato je delež neskladnosti pri uvoznikih in distributerjih nekoliko večji kot pri proizvajalcih. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tudi pri preverjanju izpolnjevanja zahteve zakonodaje, ki določa, da mora biti izjava o skladnosti za keramične izdelke prisotna tudi v maloprodaji.

Pri preverjanju spoštovanja zahtev zakonodaje o dobri proizvodni praksi ugotavljamo, da podjetja večinoma poznajo in izvajajo ta sistem. Neskladnosti smo ugotavljali v 17% obravnav. Največji delež neskladnosti je bil ugotovljen pri nadzoru keramičnih in lesenih izdelkov, manjši delež pa pri papirnih, kovinskih in plastičnih materialih. To je posledica dejstva, da se inšpektorji s keramičnimi in lesenimi izdelki srečujejo predvsem pri majhnih proizvajalcih in trgovcih, ki svoje izdelke prodajajo predvsem na tržnicah in različnih sejmi. Pri proizvodnji plastičnih, kovinskih in papirnih materialov pa gre za tehnično zahtevnejšo proizvodnjo, ki jo izvajajo bolj usposobljeni izvajalci.

Pri označevanju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, smo v letu 2015 ugotovili neskladnosti v deset odstotkih obravnav, in sicer v vseh fazah proizvodnje in distribucije.

Neskladnosti pri izpolnjevanju zahtev zakonodaje glede sledljivosti, registracije podjetij in umika izdelkov, ki niso varni, so bile ugotovljene v zelo nizkem številu. Neskladnosti ugotavljamo zlasti pri manjših proizvajalcih in uvoznikih, pri katerih naletimo na pomanjkanje poznavanja zakonodaje in zavedanja odgovornosti.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje, v okviru katerega so inšpektorji odvzeli 181 vzorcev različnih materialov in izdelkov. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.19 poglavju poročila Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilom.

6.14 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE

Oskrba z varno hrano, ki ne ogroža zdravja potrošnikov preko kemičnih, bioloških ali drugih vrst onesnaževal, je temelj zdrave prehrane in pomemben dejavnik varovanja zdravja kot javnega interesa. Preprečevanje bolezni, povezanih z živilo oziroma hrano, in varstvo interesov potrošnikov sta zato dva bistvena elementa živilske zakonodaje²¹.

Živilska zakonodaja opredeljuje splošne zahteve, biološko in kemijsko varnost živil ter nosilec živilske dejavnosti postavlja zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja živil, vključno z zdravstvenimi in prehranskimi trditvami na živilih.

Zdravstveni inšpektorji opravljajo inšpekcijske preglede na področju prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske namene.

Z inšpekcijskimi pregledi se inšpektorji prepričajo, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje glede sestave in označevanja prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske namene. Ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje se preverja s spremljanjem različnih medijev s poudarkom na spletu. V proizvodnji in pri skladiščenju inšpektorji preverijo, ali objekti izpolnjujejo higienske pogoje in so vzpostavljeni postopki, ki temeljijo na načelih HACCP. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se preverja zdravstvena ustreznost prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske namene.

V okviru inšpekcijskih pregledov se inšpektorat srečuje tudi z izdelki, ki bi se lahko zaradi svoje sestave ali predstavljanja uvrščali med zdravila. V takih primerih se inšpektorat poveže z Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke, ki je v skladu z Zakonom o zdravilih pristojna za razvrstitev takih izdelkov, in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki v primeru odločitve agencije, da se izdelek ne razvršča med zdravila, za inšpektorat pripravi oceno tveganja za zdravje ljudi.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji opravili 758 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 141 vzorcev za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 464 ukrepov, od tega 197 upravnih ukrepov (57 odločb o odpravi nepravilnosti in 140 upravnih opozoril) ter 267 prekrškovnih sankcij/ukrepov (25 odločb z izrekom globe, 17 plačilnih nalogov, 55 odločb z izrekom opomina in 170 opozoril za storjen prekršek). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 15 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje ter ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
758	141	57	140	197	25	17	55	170	267	464

²¹Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

V letu 2015 so inšpektorji na področju prehranskih dopolnil ugotavljali neskladnosti pri spoštovanju zakonodajnih zahtev glede označevanja izdelkov v 23% obravnav, glede predstavljanja v 17% obravnav in glede sestave pri štirih odstotkih obravnav.

V primerjavi s prejšnjim letom je precej zrasel delež neskladnosti pri označevanju, kar pripisujemo dejstvu, da je začela veljati nova Uredba o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, nosilci dejavnosti pa še ne upoštevajo vseh njenih določil. Neskladnosti pri označevanju praviloma niso vplivale na varnost izdelka. Pri označevanju izdelkov na sami embalaži v glavnem ni bilo navedb neskladnih zdravstvenih trditev, so se pa le-te uporabljale pri drugih načinih predstavljanja, zlasti pri predstavitvah na spletu.

Tudi v letu 2015 je nadzor nad predstavljanjem prehranskih dopolnil potekal v okviru akcij, ki so bile v tem letu usmerjene v pregled spletnih strani nosilcev živilske dejavnosti. Prvenstveno smo obravnavali trditve, ki izdelkom pripisujejo učinke zdravljenja, ponovno pa smo preverjali tudi trditve, povezane s hujšanjem in povečano spolno močjo. V primeru, da na spletni strani ni bilo izdelkov, ki bi se jim pripisovali omenjeni učinki, smo naključno preverili tudi druga prehranska dopolnila.

V okviru omenjenih akcij so inšpektorji izvajali nadzor z inšpekcijskimi pregledi predvsem pri nosilcih dejavnosti, ki prvi dajejo izdelke na trg, to so proizvajalci, uvozniki in distributerji. Nekateri na svojih spletnih straneh samo predstavljajo svoje izdelke, drugi pa tudi upravljajo s spletno trgovino. V teh primerih so inšpektorji preverjali še izpolnjevanje zahtev Uredbe o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, ki predpisuje obseg podatkov, ki morajo biti potrošniku na voljo pred nakupom. Neskladnosti s temi zahtevami so ugotovili pri 37% pregledanih spletnih strani.

V okviru akcij so inšpektorji ugotavljali neskladnosti pri 71% obravnavanih izdelkih, ki so se jim pripisovali učinki zdravljenja. Pripisovanje učinkov zdravljenja je živilom prepovedano, vendar vsi obravnavani izdelki niso bili neskladni. Zlasti pri prehranskih dopolnilih, ki vsebujejo rastline in rastlinske izvlečke, se je namreč izkazalo, da nekatere trditve v povezavi z učinki teh rastlin omenjajo tudi učinke na različne bolezni oz. učinke na zdravje. Če je trditev v statusu čakanja, kar pomeni, da jih EFSA še ni ocenila ali Evropska komisija še ni dokončno obravnavala, se taka trditev lahko še naprej uporablja.

Pri izdelkih, ki se jim pripisuje učinek hujšanja, so bile neskladnosti pri predstavljanju ugotovljene pri 73% obravnavanih izdelkih, pri izdelkih za spolno moč pri 58%, pri ostalih prehranskih dopolnilih pa pri 35%. Ocenjujemo, da je visok delež neskladnih izdelkov za hujšanje in za spolno moč posledica dejstva, da se je tovrstna akcija izvajala že eno leto prej, zato je bila akcija v letu 2015 bolj ciljano usmerjena v iskanje izdelkov s sestavinami, za katere je bilo že ugotovljeno, da ne smejo uporabljati trditev z učinkom hujšanja oz. povečanja spolne moči.

Presoja, ali so zdravstvene trditve v skladu z zakonodajo, je težavna tudi zato, ker zavezanci pogosto uporabljajo trditve, ki niso navedene dobesedno v taki obliki, kot so bile odobrene, oziroma so v statusu čakanja. Zato morajo inšpektorji presoditi, ali je zavezanec trditve preoblikoval v taki meri, da se je njihov pomen spremenil in so zato le-te postale nedovoljene.

Inšpektorji so ugotavljali tudi, da so na trgu prehranska dopolnila, ki vsebujejo več različnih osnovnih sestavin, katerim izvajalci dejavnosti pripisujejo določene učinke, čeprav vsebuje izdelek le eno sestavino, kateri se lahko pripisuje določen učinek. Na primer pri izdelkih za sklepe pogosto med osnovne sestavine dodajajo vitamin C, saj je za ta vitamin dovoljeno trditi, da ima vlogo pri nastajanju kolagena za normalno delovanje hrustanca.

Med nadzorom načina trženja prehranskih dopolnil na spletu so inšpektorji tudi v letu 2015 obravnavali več primerov trženja brez podatkov o odgovornem nosilcu dejavnosti. Opažamo, da je čedalje več primerov, ko so podatki o odgovorni osebi v bazah javno dostopnih podatkov zakriti, zato teh oseb ni možno identificirati. V nekaj primerih pa je inšpektorat pridobil podatke s pomočjo poizvedbe pri ponudnikih registracije domen ali pri medijih, ki so objavili sporne oglase. Kadar se je izkazalo, da so odgovorne pravne osebe registrirane v tujini, smo o kršitvah predpisov obveščali pristojne organe v zadevnih državah.

Nadzor, povezan s sledljivostjo prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske namene, je v letu 2015 potekal z inšpekcijskimi pregledi, ki so se izvajali predvsem v manjših trgovinah in lekarnah ter pri nosilcih dejavnosti, ki upravljajo spletne trgovine. Glavni namen nadzora je bilo preveriti izpolnjevanje zahteve, da so dobavitelji živil, ki jih nadzira inšpektorat, pri njemu tudi ustrezno registrirani. V okviru 89 pregledov so inšpektorji našli 14 neregistriranih nosilcev dejavnosti. Sicer pa je bilo ugotovljeno, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje o sledljivosti živil, razpolagajo s podatki in jih na zahtevo inšpektorja posredujejo.

Pri nadzoru higiene v proizvodnji in skladiščenju in pripravljenosti zavezancev na izvedbo umika oziroma odpoklica prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske namene, ki niso varna, so inšpektorji tudi v letu 2015 ugotavljali, da nosilci dejavnosti večinoma izpolnjujejo zahteve zakonodaje.

Nadzor živil za posebne prehranske namene je v letu 2015 pokazal, da večjih neskladnosti na tem področju inšpektorji ne ugotavljajo, tudi zato, ker je število zavezancev majhno. Nekaj neskladnosti so inšpektorji ugotovili pri zavezancih, ki tržijo živila namenjena športnikom. Le-ta so največkrat uvožena iz tretjih držav, predvsem iz ZDA. Pri zavezancih, ki tržijo otroško hrano, neskladnosti ni bilo. Večina proizvodnje otroške hrane, ki se trži v Sloveniji, poteka v članicah Evropske unije, kjer je vzpostavljen ustrezen nadzor.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje, v okviru katerega so inšpektorji odvzeli 141 vzorcev različnih prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske namene. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.19. poglavju poročila Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane.

6.15 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA

Alkohol velja v mednarodnem prostoru za enega najpomembnejših vzrokov za prezgodnjo umrljivost in obolevnost. Ker se v Sloveniji, podobno kot v evropskem prostoru, beleži visoka poraba alkohola ter izražena problematika, ki je povezana s škodljivim pitjem alkohola, so se ukrepi za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola ter ukrepi in načini omejevanja porabe alkohola opredelili z Zakonom o omejevanju porabe alkohola²².

Zdravstveni inšpektorji v gostinskih obratih preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje in ponudbe alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, osebam, mlajšim od 18 let, objavo prepovedi prodaje alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač, ponudbo brezalkoholnih pijač glede cene ter prodajo žganih pijač, ki vključuje tudi dodajanje žganih pijač brezalkoholnim pijačam in drugim napitkom, od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan.

V stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvena dejavnost, preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač, na javnih mestih pa prepoved omogočanja pitja alkoholnih pijač osebam, mlajšim od 18 let.

Del nalog na področju nadzora nad omejevanjem porabe alkohola vključuje tudi preverjanje izpolnjevanja zahtev, ki veljajo za živila, ki vsebujejo alkohol, ter ustreznost označb teh živil.

Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se preverja vsebnost alkohola v živilih, ki vsebujejo alkohol ter ustreznost označbe teh živil, lahko pa se preverja tudi vsebnost alkohola v brezalkoholnih pijačah, za katere se sumi, da jim je dodana alkoholna oziroma žgana pijača

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji opravili 4.014 inšpekcijskih pregledov in odvzeli dva vzorca z namenom ugotavljanja kršitve prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač mladoletnim osebam in prepovedi prodaje žganih pijač pred 10. uro dopoldan. V obeh primerih sta potrdila sum kršitve zakonodaje. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 403 ukrepov, od tega eno upravno opozorilo in 302 prekrškovni sankciji/ukrepa (14 odločb z izrekom globe, 95 plačilnih nalogov, 184 odločb z izrekom opomina, 106 opozoril za storjen prekršek in trije obdolžilni predlogi). Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 16 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi		Prekrškovne sankcije/ukrepi						SKUPAJ
		Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	Obdolžilni predlog	SKUPAJ	
4014	2	1	1	14	95	184	106	3	402	403

Inšpekcijski nadzor je bil v letu 2015 usmerjen v gostinske objekte, ki so znani kot zbirališče mladih oziroma imajo večjo obiskanost v jutranjem času. Nadzor je poostren tudi pri tistih zavezancih, pri katerih smo v preteklih treh letih že ugotavljali kršitve oziroma prejeli prijave. Nadaljujemo s

²² Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

sodelovanjem v skupnih akcijah, ki jih organizirajo Ministrstvo za zdravje (npr. Akcija »0,0 šofer«), Tržni inšpektorat RS, Zdravstveni inšpektorat RS in Policija (Maturantska četvorka) in koordinacijske skupine Inšpekcijskega sveta.

Tudi v letu 2015 so inšpektorji največ neskladnosti, pri osem odstotkih pregledov, ugotovili zaradi kršitev določb zakona, ki zahtevajo objavo prepovedi nudenja, prodaje in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač na vidnem mestu, kar je en odstotek več kot v letu 2014.

Delež neskladnosti, ki so se nanašale na kršitve prepovedi prodaje žganih pijač pred 10. uro dopoldan smo ugotovili pri treh odstotkih pregledov, kar je en odstotek več kot v letu 2014.

Delež neskladnosti, ki se nanašajo na prodajo vsaj dveh različnih vrst brezalkoholnih pijač, ki sta cenovno enaki ali cenejši od najcenejše alkoholne pijače, je bil v letu 2015 primerljiv z letom 2014. Neskladnosti so inšpektorji ugotovili pri manj kot dveh odstotkih pregledov, opravljenih po tem vprašanju.

Ugotovitev prekrška, storjenega zaradi prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač mladoletnim osebam oziroma omogočanja pitja alkoholnih pijač mlajšim od 18. let na javnem mestu, je odvisna od prisotnosti inšpektorja v času takšne kršitve na mestu kršitve. V letu 2015 so inšpektorji v okviru nadzora po tem vprašanju ugotovili kršitve pri skoraj enem odstotku pregledov, kar je enako kot v letu 2014.

Še vedno velja, da se največ kršitev ugotovi v okviru usmerjenih akcij s policijo ali z drugimi inšpekcijskimi organi ter v okviru nadzora, ki poteka v okolici šol ob odmorih in zaključkih pouka, na prireditvah in v okolici prireditvenih mest, ob praznikih, praznovanjih, začetku počitnic in valetah.

Zdravstveni inšpektorat je tudi v letu 2015 sodeloval v preventivni akciji »0,0 šofer«, ki jo organizira Ministrstvo za zdravje. Zdravstveni inšpektorji so v okviru akcije izvajali poostren nadzor, pri katerem so skupaj opravili malo manj kot 1000 pregledov. Namen akcije je bil povečati varnost v cestnem prometu. Akcija je potekala meseca maja, junija, oktobra, novembra in decembra. Navedeni meseci so bili ocenjeni kot najbolj kritični glede incidentov, povezanih z alkoholom.

Poostren nadzor se je izvajal tudi na dan tradicionalne maturantske četvorke skupaj s Tržnim inšpektoratom RS in Policijo. Opravljenih je bilo več kot 180 pregledov. Poročila s terena so pokazala, da so bili lokali v času četvorke večinoma prazni, zaradi dežja pa je bilo letos tudi manj mladih v parkih oziroma na javnih mestih.

Inšpektorji še vedno opažajo, da mladi alkohola v gostinstvu ne kupujejo pogosto, alkohol največkrat kupijo v trgovinah, ga vzamejo doma in prinesejo s seboj na mesto druženja. Vedno več je zabav na prostem, kar je verjetno posledica zmanjševanja kupne moči mladih. V zimskem času se mladina zbira v domačem okolju pri prijateljih ali v počitniških objektih, kot so vikendi ipd.

Zdravstveni inšpektorji se pri svojem delu na področju omejevanja porabe alkohola srečujejo s številnimi izzivi. Eden od izzivov je dejstvo, da je ugotovitev prekrška odvisna od prisotnosti inšpektorja v času kršitve na mestu kršitve, število inšpektorjev pa je omejeno. V času uveljavitve zakona je imel inšpektorat zaposlenih 138 inšpektorjev, v letu poročanja pa 88. Prav zaradi omejenega števila inšpektorjev izvajalci gostinske dejavnosti in obiskovalci lokalov inšpektorje prepoznajo in v času pregleda ne kršijo zakona. To problematiko poskušamo reševati z rotacijo

inšpektorjev in nadzorom, usmerjenim v obdobja z največjim tveganjem (npr. konec in začetek šolskega leta, prireditve).

Izziv za ugotavljanje kršitev je tudi prikrita ponudba alkoholnih pijač mladostnim osebam oziroma prikrito uživanje alkoholnih pijač mladostnikov. Kršitve se namreč dogajajo s soglasjem mladostnikov in tistih, ki ponujajo alkoholne pijače. Inšpektorji se srečujejo z zahtevnim dokaznim postopkom oziroma morajo kršitev osebno zaznati, prepovedan pa je prikrit nadzor (npr. sodelovanje mladostne osebe z inšpektorjem pri odkrivanju kršiteljev). Glede te problematike smo Ministrstvo za pravosodje in Ministrstvo za delo zaprosili za ureditev pravnih podlag, ki nam bi omogočile prikrit nadzor. Žal je bila naša pobuda zavrnjena.

Z namenom ugotavljanja kršitve prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač mladostnim osebam in prepovedi prodaje žganih pijač pred 10. uro dopoldan sta bila odvzeta dva vzorca brezalkoholne pijače, za katere se je sumilo, da jima je dodana alkoholna oziroma žgana pijača. V obeh primerih je bil sum kršitve potrjen.

Glede zahtev za živila, ki vsebujejo alkohol, so inšpektorji izvajali nadzor v maloprodaji in gostinstvu. Naredili so 28 inšpekcijskih pregledov. V vseh primerih je bila ugotovljena skladnost z zahtevo Zakona o omejevanju porabe alkohola, da morajo imeti živila, ki so predpakirana in vsebujejo več kot 0,5 odstotka alkohola, na embalaži označeno vsebnost alkohola in opozorilo, da živilo ni primerno za otroke. To opozorilo mora biti natiskano s tiskanimi črkami, ki so jasno vidne, čitljive in se razločno barvno razlikujejo od podlage.

6.16 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV

Cilji Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov²³ so med drugim tudi popolna zaščita vseh oseb pred izpostavljenostjo za zdravje škodljivim vplivom tobačnega dima v javnih prostorih ter zmanjšanje dostopnosti do tobačnih izdelkov mladoletnim osebam.

Zdravstveni inšpektorji opravljajo nadzor nad zagotavljanjem in spoštovanjem prepovedi kajenja v zaprtih javnih prostorih in, kjer so kadirnice, ustreznostjo kadirnic. Inšpektorji preverjajo, če prepoved kajenja spoštujejo lastnik, najemnik ali upravitelj prostorov ter posamezniki.

Vsebnost katrana, nikotina in ogljikovega monoksida v cigaretah inšpektorji preverjajo pri proizvajalcih in uvozniki, ki morajo dokazati ustreznost izdelkov, ki jih dajejo na trg. Inšpektorji lahko trditve proizvajalca/uvoznika preverijo z odvzemom vzorcev za laboratorijske analize. V obdobju 2008 - 2011 so bili vsi odvzeti vzorci cigaret ocenjeni kot skladni. Poleg tega je večina cigaret na slovenskem trgu iz držav članic Evropske unije, kjer se nadzor izvaja že na začetku distribucijske verige - pri proizvajalcih. Skladnost tobačnih izdelkov se zato z vzorčenjem praviloma ne preverja.

Inšpektorji izvajajo nadzor tudi nad ognjevarnostjo cigaret in varnostjo kadirskih izdelkov. Nadzor obsega preverjanje spoštovanja Zakona o splošni varnosti proizvodov, izvaja pa se v glavnem na podlagi prijav in obvestil iz evropskega sistema RAPEX. V primeru, da obstaja sum na prisotnost neskladnih izdelkov na slovenskem trgu, se nadzor lahko izvede tudi v okviru usmerjenih akcij.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2015

Zdravstveni inšpektorji so opravili 3.988 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 551 ukrepov, od tega 14 upravnih ukrepov (11 odločb o odpravi nepravilnosti in tri upravna opozorila) in 537 prekrškovnih sankcij/ukrepov (118 odločb z izrekom globe, 227 plačilnih nalogov, 107 odločb z izrekom opomina, 84 opozoril za storjen prekršek in en obdolžilni predlog). Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 17 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi						SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	Obdolžilni predlog	SKUPAJ	
3988	11	3	14	118	227	107	84	1	537	551

Strategija inšpekcijskega nadzora na področju omejevanja uporabe tobačnih izdelkov je ostala podobno kot v letu 2014 usmerjena v objekte s kadirnicami, objekte, kjer smo obravnavali prijavo na sum kršenja Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, objekte, kjer so inšpektorji v preteklosti že ugotavljali kršitve in objekte z zimskimi vrtovi in terasami.

V letu 2015 so inšpektorji ponovno največji odstotek neskladnosti ugotovili pri nadzoru kadirnic, kjer je najpogostejše kršena zahteva, da se v kadirnici ne sme uživati hrane in pijače. Neskladnosti so inšpektorji ugotovili pri skoraj polovici vseh pregledanih kadirnic.

²³ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

Pri nosilcih dejavnosti, ki morajo zagotavljati prepoved kajenja v zaprtih javnih prostorih, so kršitve inšpektorji v letu 2015 ugotovili pri sedmih odstotkih opravljenih pregledov, kar je dva odstotka manj kot leto prej.

Številčno največ kršitev prepovedi kajenja v javnih prostorih inšpektorji ugotavljajo v mrzlih mesecih, ko gostinci za ograditev vrtov uporabljajo različne prepustne materiale, kot na primer blago, različne začasne konstrukcije z žaluzijami, roloji ipd. Pri obravnavi teh prostorov se inšpektorji srečujejo s težavnim ugotovitvenim postopkom, pogostimi zahtevami za sodno varstvo, v okviru le-teh pa z zelo različnimi pristopi sodnikov pri obravnavi primerov kršitev v zaprtih prostorih.

Inšpektorji imajo še vedno težave s pridobivanjem osebnih podatkov posameznikov, ki kršijo prepovedi kajenja, pogosto je ogrožena tudi varnost inšpektorjev.

V letu 2015 smo obravnavali dve obvestili o nevarnih izdelkih iz sistema hitrega obveščanja RAPEX, eno, ki se je nanašalo na vsebnost vlažilcev v polnilih za vodne pipe in eno, ki se je nanašalo na kontaminacijo tobaka za žvečenje z delčki aluminijaste folije. Na slovenskem trgu izdelkov iz obvestil nismo našli.

6.17 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO

Na področju sive ekonomije inšpektorat opravlja nadzor nad preprečevanjem dela in zaposlovanja na črno oziroma nad določbami Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno²⁴, ki se nanašajo na izpolnjevanje posebnih pogojev za opravljanje tistih dejavnosti, ki spadajo v delokrog inšpektorata. Naše aktivnosti potekajo na različne načine; preko postopkov registracije, ugotovitev na terenu, preko prijav in obvestil drugih nadzornih organov.

Inšpektorji na področju zdravniške službe, v skladu z Zakonom o zdravniški službi, pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti ugotavljajo okoliščine v zvezi s predpisanimi pogoji za samostojno opravljanje zdravniške službe. Preverjajo, ali zdravniki razpolagajo z veljavnimi licencami na strokovnem področju, na katerem opravljajo delo. Kjer zdravstvene ustanove zaposlujejo zdravnike iz tretjih držav, inšpektorji, v skladu z Zakonom o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist, preverjajo obstoj odločbe o priznanju poklicne kvalifikacije. Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, zlasti pri zdravnikih zasebnikih in pri izvajalcih ne nujnih reševalnih prevozov inšpektorji preverjajo, ali imajo izvajalci dejavnosti dovoljenja v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti. V primeru ugotovljenih kršitev inšpektorji ukrepajo neposredno na podlagi Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno in predpisanih ukrepov v specialnih predpisih.

Na področju izvajanja dejavnosti higienske nege inšpektorji preverjajo spoštovanje določb Pravilnika o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, ob tem pa posredno preverijo tudi, ali imajo izvajalci dejavnosti higienske nege pridobljeno obrtno dovoljenje, ki je pogoj za opravljanje obrtne dejavnosti, ter ali so izvajalci vpisani v obrtni register. V primeru ugotovljenih kršitev, inšpektorji ugotovitve posredujejo na Tržni inšpektorat RS in Finančno upravo RS.

V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji skupaj opravili 2152 pregledov. Zdravstveni inšpektorji so izdali skupno 18 odločb, s katerimi se je onemogočilo nadaljnje opravljanje dejavnosti oziroma prepovedalo opravljanje dejavnosti brez ustreznih listin. V prekrškovnem postopku je bilo izdanih sedem odločb z izrekom globe in šest odločb z izrekom opomina.

Pri izvajalcih zdravniške službe se je ugotavljalo delo brez veljavne licence ali pa licenca ni ustrezala delovnemu področju, katerega je zdravnik opravljal. V dveh primerih zdravnika nista poskrbela za svoj vpis v ustrezen register zdravnikov.

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, zlasti pri zdravnikih zasebnikih in izvajalcih ne nujnih reševalnih prevozov v povezavi z izvajanjem nujne medicinske pomoči na prireditvah so zdravstveni inšpektorji preverjali obstoj dovoljenj v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti. Z nadzorom nad izvajalci nujne medicinske pomoči na prireditvah je Zdravstveni inšpektorat RS pričel akcijsko oziroma usmerjeno na podlagi prijave Tržnega inšpektorata RS, iz katere je izhajalo, da nujno medicinsko pomoč na prireditvah izvajajo izvajalci zdravstvene dejavnosti (izvajalci ne nujnih reševalnih prevozov) brez ustreznih dovoljenj.

Pri izvajalcih dejavnosti higienske nege so inšpektorji preverjali, ali imajo izvajalci dejavnosti higienske nege pridobljeno obrtno dovoljenje kot pogoj za opravljanje obrtne dejavnosti ter ali je bil izvajalec vpisan v AJPEs register. Večjih nepravilnosti inšpektorji niso ugotovili.

²⁴ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

6.18 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU MALIH KURILNIH NAPRAV OZIROMA DIMNIKARSKE SLUŽBE

Male kurilne naprave vključujejo kurišča, dimnike oziroma dimne vode ter zračnike.

Predpisi, ki urejajo to področje²⁵ določajo, da je za zagotavljanje varnosti malih kurilnih naprav in njihove uporabe zadolženih sedem različnih služb oziroma institucij, in sicer poleg nosilcev dejavnosti dimnikarske službe (koncesionarjev) in ministrstva, pristojnega za okolje, tudi pet različnih inšpekcijskih služb, med njimi od leta 2007 dalje tudi zdravstvena inšpekcija, kateri je bil dodeljen del nalog, ki jih je pred tem opravljala inšpekcija, pristojna za okolje.

Podlaga za izvedbo postopkov zdravstvene inšpekcije so poročila koncesionarjev z ocenami, da kurilne naprave ogrožajo zdravje uporabnikov teh naprav zaradi možnosti zastrupitve z dimnimi plini.

Na področju malih kurilnih naprav oziroma dimnikarske službe so zdravstveni inšpektorji v letu 2015 nenačrtovano obravnavali 173 zadev in izdali 160 upravnih odločb, dve odločbi z izrekom globe in eno odločbo z izrekom opomina po Zakonu o prekrških zaradi kršitve Zakona o zdravstveni inšpekciji.

Na problematiko obstoječe ureditve navedenega področja, ki je bila predmet revizij Računskega sodišča Republike Slovenije in nekajkrat obravnavana tudi v okviru Državnega sveta Republike Slovenije, in potrebo po sistematični reorganizaciji na tem področju Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije opozarja pristojne že od leta 2007 dalje.

Na temu področju so predvidene zakonodajne spremembe, in sicer je v javni obravnavi Zakon o dimnikarskih storitvah, ki novelira problematiko na področju opravljanja dimnikarskih storitev.

²⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del 8. poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata.

6.19 IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA

Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov

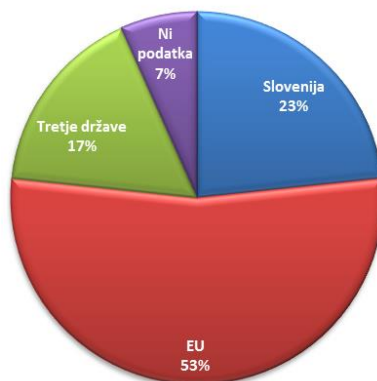
V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji v okviru nadzora odvzeli skupaj 30 vzorcev, od tega pet dud iz kavčuka, 15 izdelkov za nego otroka (previjalne podloge, blazine za dojenje, umivalne krpice iz tekstila, slingi), pet slinčkov in pet vzorcev barv za trajne tetovaže. Program vzorčenja glede na tip izdelka prikazuje graf spodaj.

Graf 2 – Program vzorčenja glede na tip izdelka

Vzorcev porekla iz držav članic Evropske unije je bilo 16 (53%), vzorcev slovenskega porekla sedem (23%), pet vzorcev (17%) pa je izviralo iz tretjih držav (Kitajske in ZDA). Za sedem odstotkov vzorcev ni bilo podatka o izvoru. Delež analiziranih vzorcev po poreklu je prikazan v grafu spodaj.

Graf 3 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

Vzorci so bili analizirani in ocenjeni glede na različne mehanske in/ali mikrobiološke in/ali kemijske parametre, kot so migracija oziroma vsebnost kovin, ftalatov, primarnih in sekundarnih

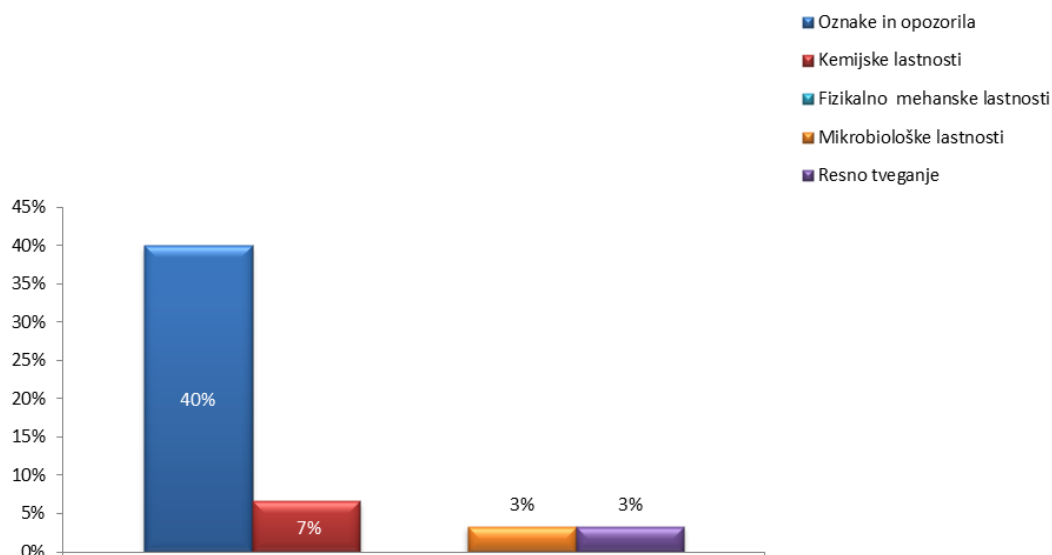
aromatskih aminov, formaldehida, nitrozaminov in merkaptobenzotiazola, v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. Ocenjena je bila tudi skladnost njihovih oznak in varnostnih opozoril.

Rezultati analiz vzorcev izdelkov so pokazali 14 neskladnih vzorcev, in sicer dva zaradi kemijskih in/ali mikrobioloških lastnosti (presežena vsebnost formaldehida v krpicah za umivanje in vsebnost barija in 2,4-diaminotoluena v vzorcu barve za trajni tattoo, ki je hkrati vseboval tudi *Pseudomonas aeruginosa*), zgolj zaradi opozoril in označevanja pa je bilo neskladnih 12 vzorcev. V primeru ugotovljenih neskladnih kemijskih in mikrobioloških lastnosti je bila izdelana tudi ocena tveganja, pri čemer je bilo ob upoštevanju najbolj strogih kriterijev ter predvidenega namena uporabe izdelka ugotovljeno resno tveganje pri enem vzorcu barve za tetoviranje zaradi mikrobioloških lastnosti (*Pseudomonas aeruginosa*).

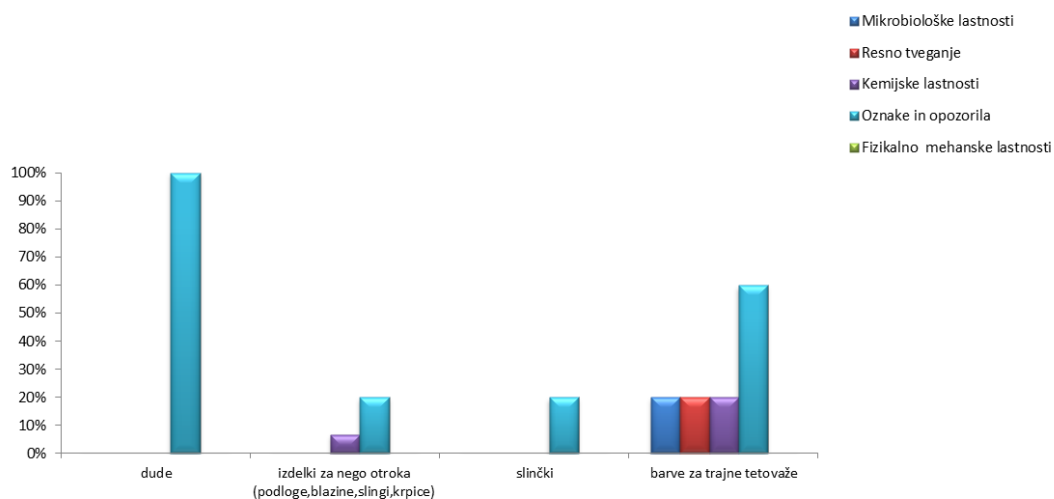
Pri nekaterih vzorcih so ugotovljene neskladnosti samo zaradi označevanja in pri redkih (štirje parametri/dva vzorca) zaradi kemijskih lastnosti in/ali vsebnosti prepovedanih snovi, glede na navedbe sestavin na embalaži. Neskladnosti zaradi označevanja niso predstavljale tveganja. Delež vzorcev, ki so bili neskladni samo glede navedb, opozoril in oznak ter varnostnih ukrepov v slovenskem jeziku, je 30%. Neskladnosti se nanašajo na nedoslednosti glede zahtevanega navajanja opozoril/navodil po določilih posameznih standardov in smernic. Sicer je bilo največ neskladnosti ugotovljenih pri dudah iz kavčuka.

Neskladni vzorci glede na analizni parameter in pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafih spodaj.

Graf 4 – Pregled vzorcev glede na neskladne parametre

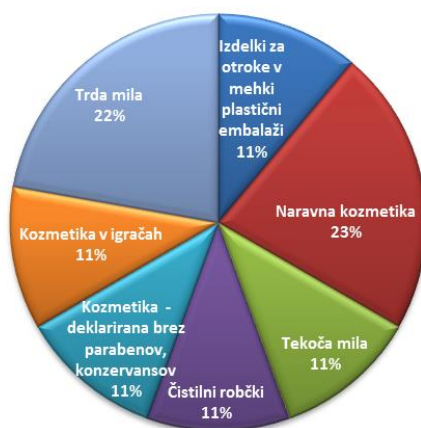
Graf 5 – Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov

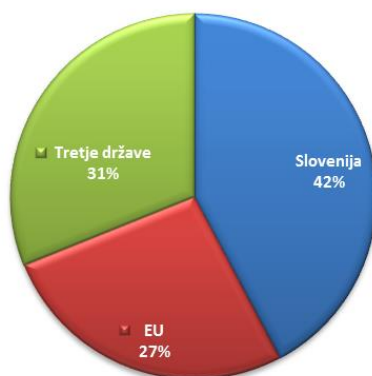
Letni program nadzora kozmetičnih izdelkov je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji odvzeli skupaj 45 vzorcev, med njimi deset vzorcev naravne kozmetike, pet vzorcev tekočih in deset vzorcev trdih mil, pet vzorcev čistilnih robčkov, pet vzorcev kozmetike deklarirane kot brez parabenov oziroma brez konzervansov, pet vzorcev kozmetike za otroke v mehki plastični embalaži in pet vzorcev kozmetike v igračah. Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod je prikazan v grafu spodaj.

Graf 6 – Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod

Slovenskega porekla je bilo 19 vzorcev (42%), porekla iz držav članic Evropske unije je bilo 12 vzorcev (27%), 14 vzorcev (27%) pa je izviralo iz tretjih držav. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani spodaj.

Graf 7 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

V vzorcih so bile s kemijsko analizo analizirane koncentracije sestavin, ki so v zakonodaji omejene (konzervansi), in snovi, ki jih je treba, če so prisotne v določenih koncentracijah, navajati med sestavinami izdelka (alergene snovi). Preverila se je tudi vsebnost prepovedanih snovi, in sicer

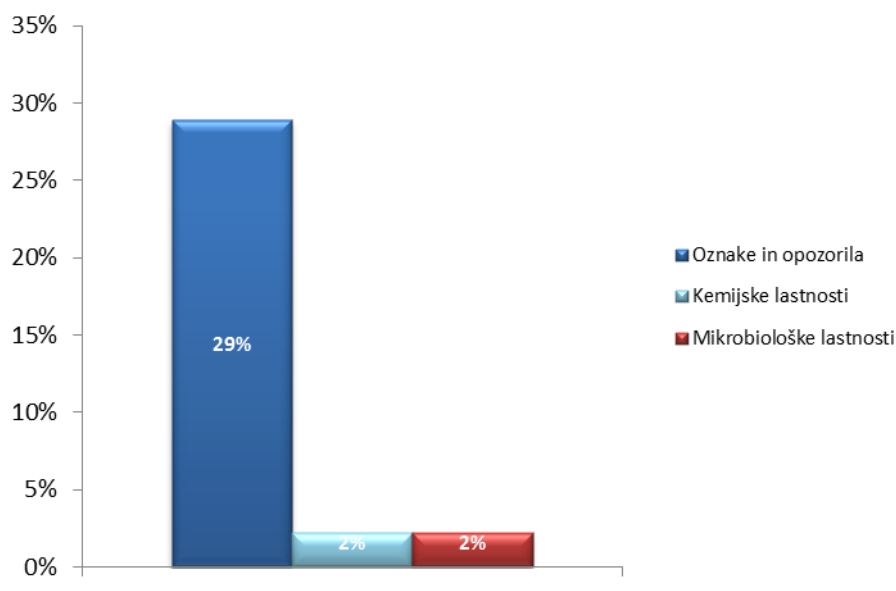
vsebnost kovin, di(2-etilheksil) ftalata (DEHP), dibutil ftalata (DBP) in benzil butil ftalata (BBP). Izbrani vzorci so bili analizirani tudi na mikrobiološke parametre. Izveden je bil tudi pregled skladnosti označevanja deklariranih sestavin in drugih označb ter navedb na izdelkih.

Rezultati preskušanja so pokazali, da je bilo od odvzetih 45 vzorcev kozmetičnih izdelkov 14 vzorcev neskladnih, od tega en vzorec zaradi kemijskih in en vzorec zaradi mikrobioloških parametrov. V obeh primerih sta bili, zaradi povišane vsebnosti kroma v svinčniku otroškega seta za ličenje, oziroma povišanega števila aerobnih mezofilnih bakterij v vzorcu tekočega mila, izdelani ocenjeni tveganja, ki sta pokazali, da izdelka nista predstavljalata tveganja za zdravje. Ostali vzorci so bili neskladni zgolj zaradi označevanja in/ali navedb.

Ocena skladnosti označevanja z zakonodajo je bila narejena za vse odvzete vzorce. Različne neskladnosti so bile ugotovljene pri 13 vzorcih (29%). Skupina kozmetičnih izdelkov, pri kateri je bilo ugotovljenih največ neskladnosti, je bila kozmetika v igračah, v kateri so imeli vzorci pomanjkljiva varnostna opozorila glede na zakonodajo o kozmetiki oziroma igračah, neustrezno navedbo roka uporabe, pomanjkljive sezname sestavin (glede alergenov) in oznako nominalne vsebine. Neskladnosti označevanja pri drugih vzorcih so zajemale v največjem deležu vprašanja navajanja alergenov, posamezne neskladnosti označevanja so zajemale še podatke o odgovorni osebi (naslov), podatke o serijski številki, nepravilna imena sestavin. Druge neskladnosti so se nanašale na navedbe v zvezi z namenom uporabe in učinkovanjem (za terapevtsko uporabo pri obolenjih kože), ki jih kozmetični izdelki ne smejo vsebovati.

Neskladni vzorci glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafu spodaj.

Graf 8 - Neskladni vzorci glede na parameter in ocena tveganja

Pri nadzoru otroških kozmetičnih gelov za umivanje v mehki plastični embalaži manjše velikosti v obliki živalic ali sadja v Švici so bile ugotovljene povišane vsebnosti di(2-etilheksil) ftalata in diizoononil ftalata. Zaradi relativno velike izpostavljenosti ftalatom iz drugih virov, je potrebno izpostavljenost ftalatom iz kozmetičnih izdelkov predvsem pri otrocih zmanjšati v največji možni meri. Od načrtovanih petih vzorcev kozmetičnih izdelkov za otroke v mehki plastični embalaži so

bili odvzeti trije vzorci v embalaži manjše velikosti v obliki živalic oziroma igrač, dva vzorca pa sta bila v večjih plastičnih embalažnih enotah. Vsi vzorci so bili skladni z zahtevami zakonodaje glede rezultatov kemijske analize (nobeden ni vseboval prepovedanih ftalatov), prav tako nismo ugotovili neskladnosti glede označevanja vzorcev.

V skupini vzorcev naravne kozmetike je bilo šest krem, trije šamponi/ geli za tuširanje in ena obrazna vodica. Vsi vzorci so bili skladni z zahtevami zakonodaje glede rezultatov kemijske analize (določenih deklariranih konzervansov in alergenov) in mikrobiološke analize. Dva vzorca sta bila neskladna glede označevanja/navedb. Izdelki naravne kozmetike vsebujejo veliko navedb v smislu določil 20. člena Uredbe o kozmetičnih izdelkih. Te navedbe se nanašajo na sestavine izdelka (izvor, učinkovanje, odsotnost določenih sestavin), ustreznost različnim certifikatom za naravno kozmetiko, dermatološko testiranje. Pri devetih vzorcih naravne kozmetike navedbe v laboratoriju niso bile ocenjene, ker se dokazila o navedbah lahko presoja pri odgovorni osebi oziroma drugih pristojnih gospodarskih subjektih. En vzorec je bil glede navedb ocenjen kot neskladen, ker so navodila za uporabo vsebovala navedbe, ki se nanašajo na terapevtsko uporabo pri obolenjih kože.

Štirje vzorci tekočih mil so bili glede rezultatov mikrobiološke analize skladni z zahtevami zakonodaje, en vzorec pa je bil zaradi povišanega števila aerobnih mezofilnih bakterij neskladen z zahtevami Uredbe o izvajanju Uredbe o kozmetičnih izdelkih. Ocenjeno je bilo, da v primeru uporabe na nepoškodovani koži ne predstavlja tveganja za zdravje potrošnika, potrebno pa je paziti, da ne pride v stik s poškodovano kožo. Neskladnosti pri označevanju vzorcev nismo ugotovili.

Vsi vzorci čistilnih robčkov so bili skladni glede rezultatov kemijske analize (določitev konzervansov) in glede rezultatov mikrobiološke analize. Ugotovljene so bile neskladnosti pri označevanju dveh vzorcev. Pri obeh so bila varnostna opozorila v slovenskem jeziku pomanjkljiva.

V skupini vzorcev kozmetičnih izdelkov, deklariranih brez parabenov, konzervansov so bile štiri kreme in en gel za umivanje. Dva vzorca sta imela navedbo, da ne vsebujeta konzervansov, trije vzorci pa navedbo, da ne vsebujejo parabenov. Analize vzorcev so potrdile odsotnost parabenov. V vzorcih »brez konzervansov« nismo zaznali prisotnosti konzervansov, ki smo jih analizirali.

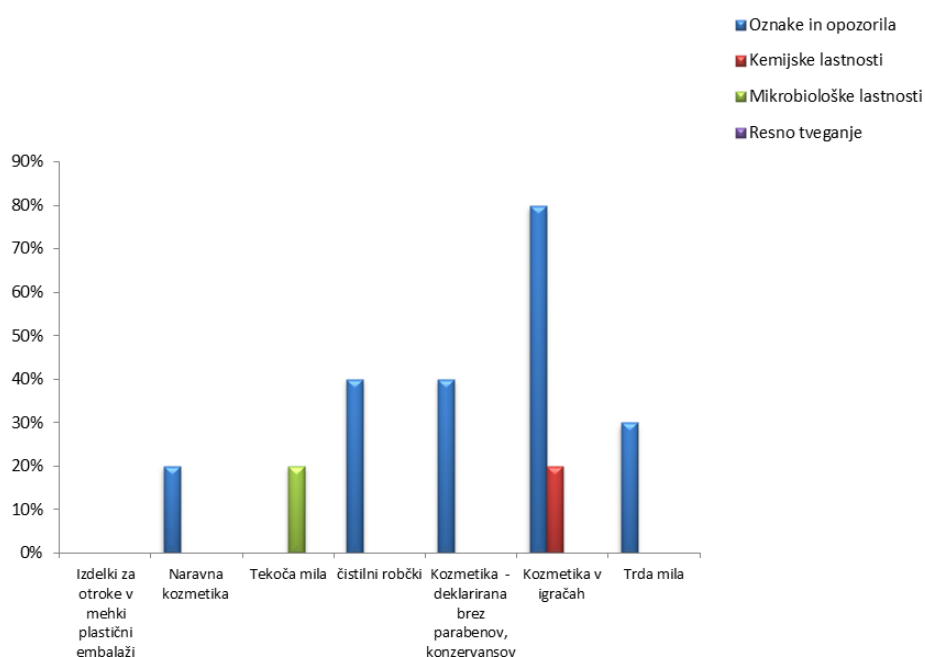
Vsi vzorci iz skupine kozmetičnih izdelkov deklarirani brez parabenov, konzervansov so bili skladni z zahtevami zakonodaje glede rezultatov kemijske analize (analiziranih konzervansov in alergenov). Neskladnosti so bile ugotovljene pri označevanju dveh vzorcev.

Kozmetika v igračah (otroški seti za ličenje) je v večini proizvedena v tretjih državah, distribuirajo pa jo evropska podjetja, ki se ukvarjajo z igračkami. V okviru Sveta Evrope zbrani podatki o nadzoru za obdobje 2012-2013 kažejo, da je delež neskladnih otroških kozmetičnih setov dekorativne kozmetike večji kot 30%. Analiza podatkov je pokazala, da je največji delež neskladnosti vezanih na kemijske lastnosti (npr. presežena mejna koncentracija za nitrozamine, svinec, metil- in klorometilizotiazolinon, uporaba nedovoljenih barvil), približno polovico manj je neskladnosti pri označevanju. Vzorci, ki so bili odvzeti v programu uradnega nadzora, so zajemali tri sete za ličenje, en set za izdelavo tatoojev in komplet (kozmetično igračo) za izdelavo lip glosa. V vzorcih so bile analizirane koncentracije konzervansov, alergenov in elementov svinca, kadmija, živega srebra, arzena in skupnega kroma, v vzorcih kjer je bil določen skupni krom, pa je bila narejena še dodatna analiza toksikološko bolj pomembne oblike kroma(VI). En vzorec je bil v celoti skladen. Štirje vzorci so bili glede analiziranih kemijskih parametrov skladni z zahtevami zakonodaje. Za en vzorec, katerega sestavni del, črn svinčnik za oči, ki je vseboval povišano koncentracijo skupnega

kroma (ne pa kroma (VI)) je izdelana ocena tveganja pokazala, da izdelek ne predstavlja tveganja za zdravje. Označevanje vzorcev je bilo ocenjeno glede na zahteve zakonodaje za kozmetiko in igrače. Neskladnosti so bile ugotovljene pri štirih vzorcih, pri čemer je bilo pri enem od vzorcev več neskladnosti. Sedem vzorcev trdih mil je bilo v celoti skladnih z zahtevami zakonodaje glede rezultatov kemijske analize (določitve alergenov). Neskladnosti so bile ugotovljene pri označevanju treh vzorcev.

Neskladni vzorci po skupinah izdelkov glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafih spodaj.

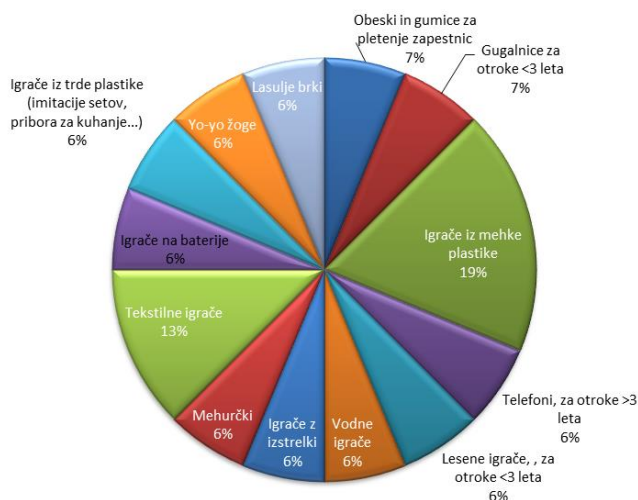
Graf 9 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju igrač

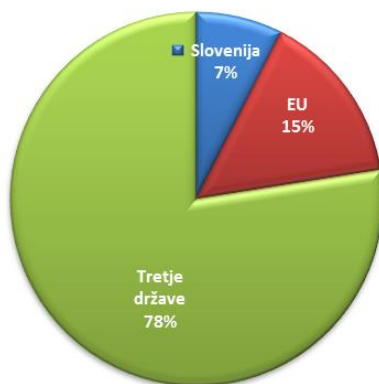
Letni program nadzora je vključeval tudi vzorčenje. V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji v okviru rednega nadzora odvzeli skupaj 80 vzorcev igrač, in sicer pet vzorcev obeskov in gumic za pletenje zapestnic (»loom bands«), pet gugalnic, 15 igrač iz mehke plastike, pet telefonov, pet lesenih igrač, pet vodnih igrač, pet igrač z izstrelki, pet igrač mehurčkov, deset tekstilnih igrač, pet igrač na baterije, pet igrač iz trde plastike, pet Yo-yo žog in pet pustnih igrač. Pregled vzorcev glede na tip igrače prikazuje graf spodaj.

Graf 10 – Pregled vzorcev glede na tip igrače

Po izvoru so prevladovala igrača po poreklu iz tretjih držav, pretežno iz Kitajske (78% vseh vzorcev). Manjši delež so predstavljale igrače evropskega porekla (15%) in slovenskega porekla (sedem odstotkov). Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani v grafu spodaj. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani v grafu spodaj.

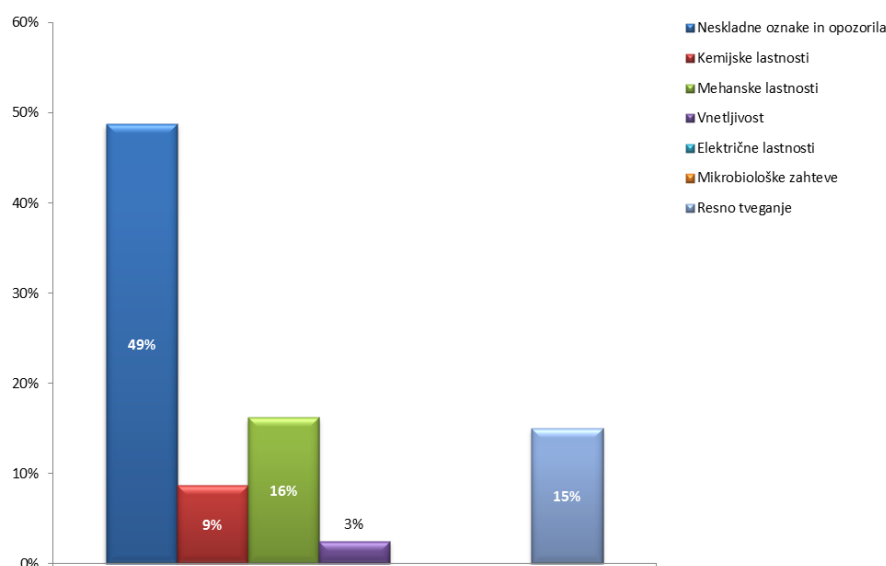
Graf 11 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

Glede na izvedbo igrače, material in igralno vrednost, so bile posamezne skupine igrač preskušane glede izpolnjevanja zahtev fizikalnih in mehanskih lastnosti, vnetljivosti, električnih mikrobioloških

ter kemijskih lastnosti, kot so migracija oziroma vsebnost kovin, organokositrnih spojin, formaldehida, ftalatov, aromatskih aminov, kroma 6+, PBB, PBDE, v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. Vse igrače so bile ocenjene glede označevanja v slovenskem, pa tudi v tujem jeziku s strani proizvajalca, če je bilo potrebno. Od odvzetih 80 vzorcev igrač je bilo 46 vzorcev neskladnih. V zvezi z ugotovljenimi neskladnostmi so bile izdelane ocene tveganja, pri čemer je bilo ob upoštevanju najbolj strogih kriterijev ter predvidenega namena uporabe igrače ugotovljeno resno tveganje pri dvanajstih vzorcih. Pregled parametrov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, in ocena resnega tveganja, prikazuje graf spodaj.

Graf 12 – Pregled parametrov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti in ocena tveganja

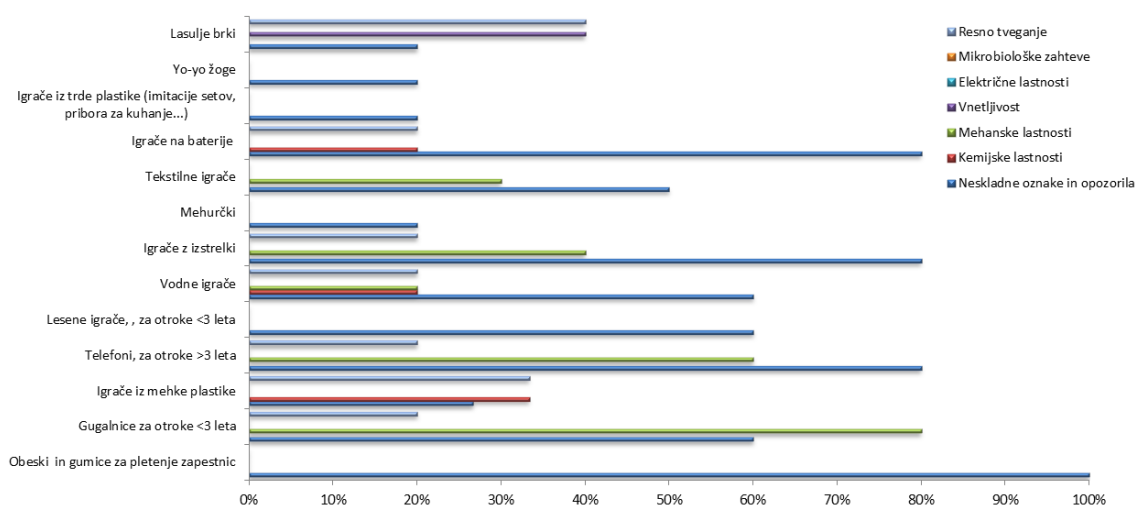

Rezultati laboratorijskih preskušanj igrač, izvedenih v okviru programa uradnega nadzora igrač v letu 2015, so pokazali na pomemben delež neskladnosti na področju mehanskih lastnosti igrač, in sicer v 13 primerih (16%), predvsem zaradi prisotnosti majhnih delcev, zaradi deformacije pod obremenitvijo, premajhnega premera vrvi pri gugalnicah, nevarnosti poškodbe zaradi izstrelka ter prevelike glasnosti. Glede kemijskih lastnosti igrač so bile neskladnosti ugotovljene pri sedmih vzorcih (devet odstotkov), predvsem zaradi prisotnosti ftalatov v koncentracijah, ki kažejo na namerno uporabo teh mehčal, pri enem vzorcu pa je ugotovljena previsoka vsebnost svinca, glede na določila RoHS Direktive. Pri nekaterih vzorcih so bile ugotovljene neskladnosti samo zaradi označevanja. Kar 49% vzorcev igrač je bilo neskladno označenih glede oznak, opozoril ter varnostnih ukrepov in navodil v slovenskem jeziku. Neskladnosti zaradi označevanja niso predstavljale večjega tveganja, razen v specifičnem primeru opozoril in navodil za uporabo ter vzdrževanje gugalnic. V primeru neskladnosti zaradi fizikalno-mehanskih in kemijskih lastnosti je izdelana ocena tveganja pokazala, ali je le-to resno.

V zvezi z ugotovljenimi neskladnostmi je bilo izdelanih 20 ocen tveganja, pri čemer je bilo ob upoštevanju najbolj strogih kriterijev ter predvidenega namena uporabe igrače ugotovljeno resno tveganje pri 12 vzorcih (15%). Vzrok za resno tveganje so pri šestih vzorcih predstavljale

neskladnosti zaradi kemijskih lastnosti (vsebnosti ftalatov), pri dveh vzorcih pustnih igrač zaradi vnetljivosti, pri štirih pa je vzrok za resno tveganje izhajal iz neskladnosti v zvezi z mehanskimi in fizikalnimi lastnostmi (pri enem vzorcu gugalnice, igrače na baterije (prisotnost majhnih delcev), igrače mobilnega telefona, zaradi previsoke zvočne emisije in igrače z izstrelki, zaradi previsoke izmerjene kinetične energije izstrelka). V primerih, ko je bilo ugotovljeno resno tveganje, je bil izveden umik in odpoklic teh izdelkov. Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, je prikazan v grafu spodaj.

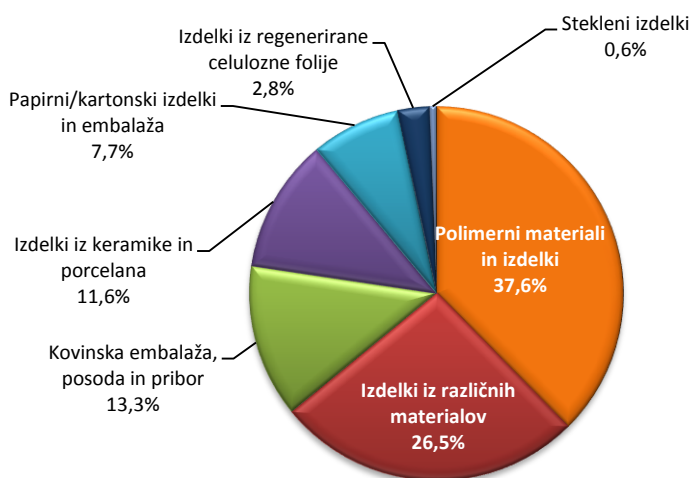
Graf 13 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili

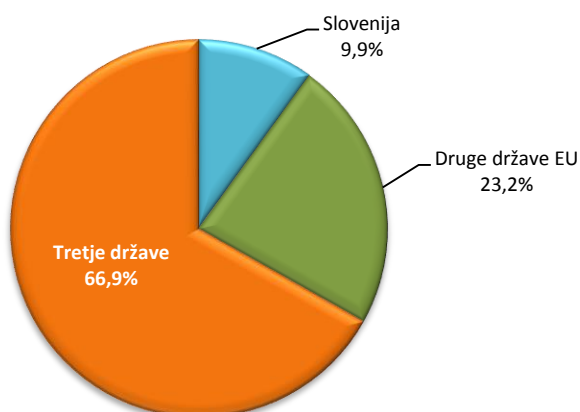
Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji v okviru nadzora odvzeli skupaj 181 vzorcev materialov in izdelkov iz naslednjih skupin: 68 vzorcev polimernih materialov in izdelkov, 48 vzorcev izdelkov, sestavljenih iz različnih materialov, 24 vzorcev kovinske embalaže, posode in pribora, 21 vzorcev izdelkov iz keramike in porcelana, 14 vzorcev papirnih/kartonskih izdelkov in embalaže, pet vzorcev izdelkov iz regenerirane celuloze in en vzorec izdelka iz stekla. Skupine odvzetih vzorcev so prikazane spodaj.

Graf 14 – Vzorci glede na vrsto materiala

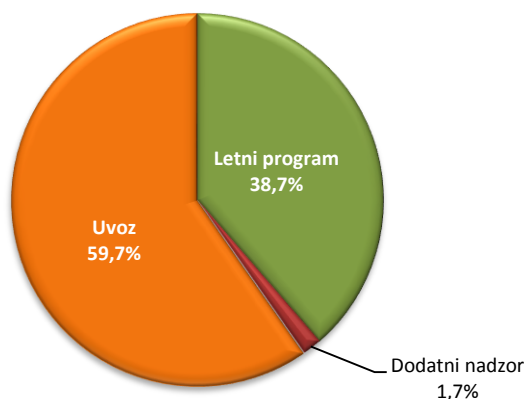
Slovenskega porekla je bilo 18 vzorcev, iz ostalih držav članic Evropske unije je bilo 42 vzorcev, 121 vzorcev pa je izviralo iz tretjih držav. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani v grafu spodaj.

Graf 15 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

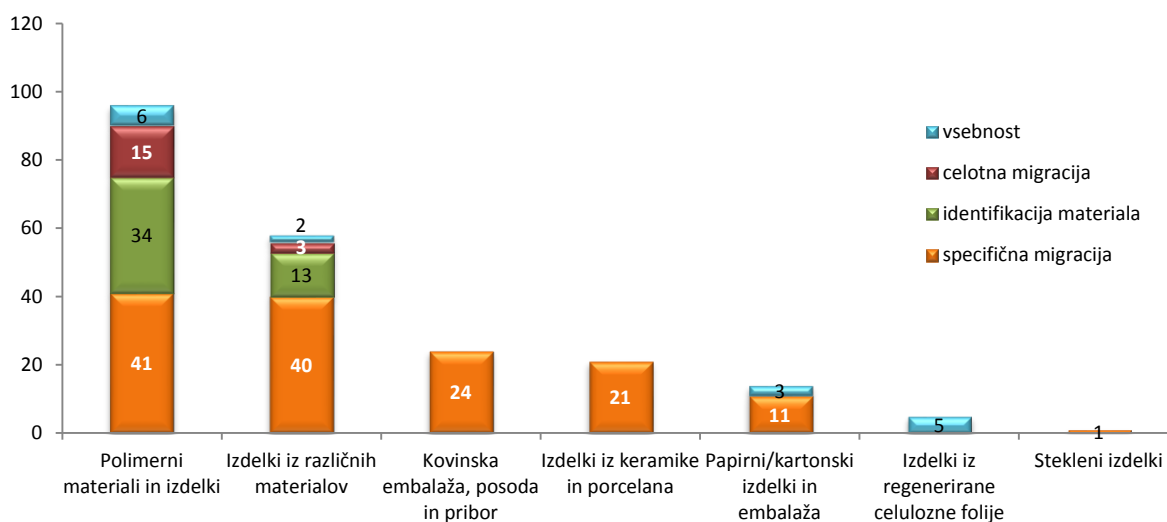
Od skupno 181 vzorcev jih je bilo 70 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, trije v okviru dodatnega nadzora, 108 pa v okviru uradnega nadzora ob vnosu (uvoz). Delež analiziranih vzorcev po povodu vzorčenja je prikazan v naslednjem grafu.

Graf 16 – Delež analiziranih vzorcev po povodu vzorčenja

Vzorci so bili preskušani na eno ali več skupin preskušanj. Pri 138 vzorcih izdelkov se je določala specifična migracija snovi (kovine, monomeri, razgradni produkti, aditivi, nečistoče), v 47 vzorcih identifikacija materiala, v 18 vzorcih celotna migracija snovi v različne modelne raztopine oz. medije in v 16 vzorcih vsebnost snovi (fotoinicijatorji, ftalati, kovine, formaldehid). Število vzorcev iz posameznih skupin materialov, ki so bili preskušani v okviru posamezne skupine preskušanj, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 17 – Število vzorcev po skupinah materialov in skupinah preskušanj

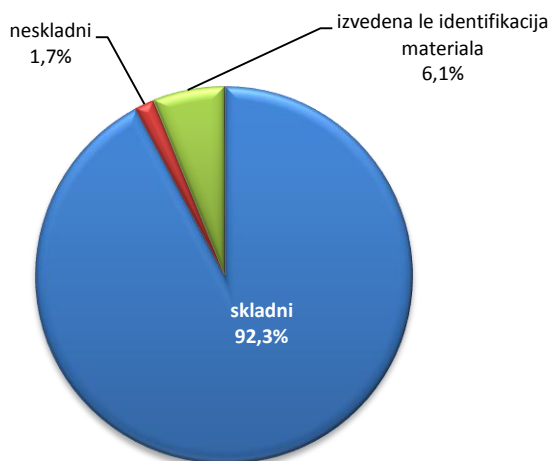
Od skupnega števila odvzetih vzorcev so bili kot neskladni ocenjeni trije, in sicer eden iz skupine kovinska embalaža, posoda in pribor, eden iz skupine polimerni materiali in izdelki ter eden iz skupine izdelki iz različnih materialov. Prvotno je bil kot neskladen ocenjen še en vzorec iz skupine papirni/kartonski izdelki in embalaža, vendar je naknadno izvedena ocena tveganja pokazala, da izdelek ne predstavlja tveganja za zdravje ljudi, zato je bil ocenjen kot skladen.

Pri vzorcu iz skupine kovinska embalaža in pribor (stojalo za peko piščanca) je bil razlog za neskladje previsoka specifična migracija niklja, pri neskladnem vzorcu iz skupine polimerni materiali in izdelki (skodelica iz melamina) je bila ugotovljena previsoka specifična migracija

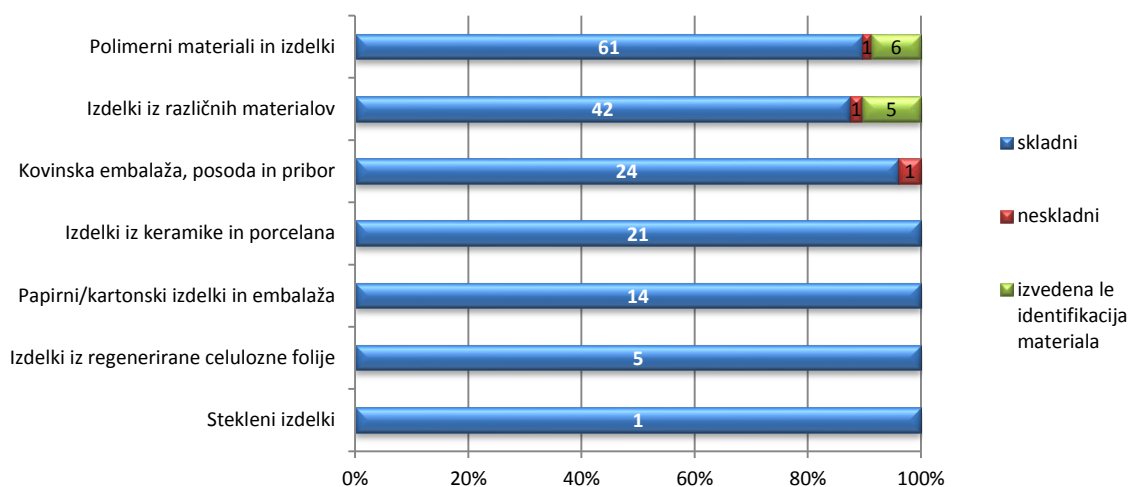
formaldehida, pri vzorcu iz skupine izdelki iz različnih materialov (kovinski pokrovčki s PVC tesnili) pa visoka vsebnost ftalatov (DINP in DIDP), zato izdelek ni bil primeren za stik z maščobnimi živili in otroško hrano.

Vsi neskladni vzorci so bili po poreklu iz tretjih držav in sicer dva iz Kitajske in eden iz Srbije. Dva neskladna vzorca sta bil odvzeta v okviru letnega programa vzorčenja, eden pa v okviru uradnega nadzora ob vnosu. Pri 11 vzorcih je bila opravljena zgolj identifikacija materiala z namenom, da se ugotovi dejanska sestava vzorca (ustreznost sestave vzorca glede na namen preskušanja, potrebnost izjave o skladnosti za polimerne materiale, preverjanje pravilnosti navedbe vrste materiala na predloženi dokumentaciji), zato zanje ocena skladnosti ni bila podana. Ti vzorci so zato v spodnjih dveh grafih podani ločeno. Deleži neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev in glede na skupine materialov so prikazani v grafih spodaj.

Graf 18 – Delež neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev

Graf 19 – Število in delež neskladnih vzorcev glede na skupine materialov

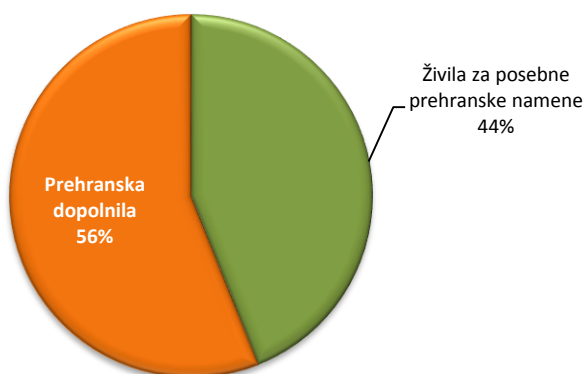

Delež neskladnih vzorcev v letu 2015 (1,7%) se je v primerjavi z letom 2014 (2,5%) nekoliko zmanjšal in je bil in je bil nekoliko višji kot v letu 2013 (1,2%).

Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane

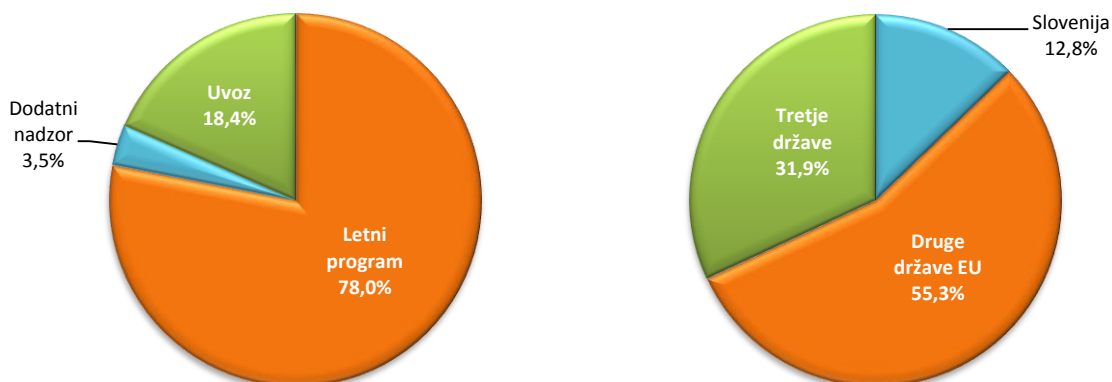
Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2015 so zdravstveni inšpektorji v okviru uradnega nadzora odvzeli skupaj 141 vzorcev živil; in sicer 79 vzorcev prehranskih dopolnil in 62 vzorcev živil za posebne prehranske namene: otroška hrana, živila za posebne zdravstvene namene in živila namenjena športnikom. Vzorci po skupinah živil so prikazani v grafu spodaj.

Graf 20 – Vzorci po skupinah živil

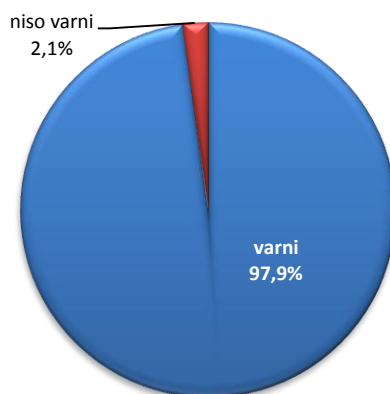
Od skupnega števila vzorcev jih je bilo 110 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, pet v okviru dodatnega nadzora in 26 v okviru uradnega nadzora ob uvozu. Slovenskega porekla je bilo 18 vzorcev, iz drugih držav članic Evropske unije je bilo 78 vzorcev, 45 vzorcev je izviralo iz tretjih držav. Navedba porekla za tovrstna živila ni obvezen element označbe. Nosilec dejavnosti se za navedbo porekla lahko odloči prostovoljno, v kolikor pa tega podatka ni in na označbi ni naveden proizvajalec ali podatek, kje je izdelek proizveden, se za namen poročanja o izvoru odvzetih vzorcev, upošteva podatek o državi nosilca dejavnosti, ki je odgovoren za izdelek in je naveden na označbi. Deleži analiziranih vzorcev po povodu in poreklu oz. izvoru so prikazani v grafih spodaj.

Graf 21 – Delež vzorcev glede na povod vzorčenja Graf 22 - Delež vzorcev glede na poreklo/izvor

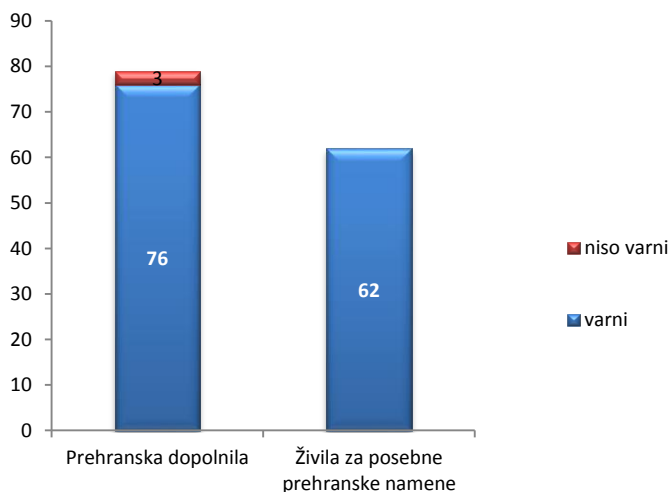
Od skupaj 141 odvzetih vzorcev živil, je bilo za tri vzorce ocenjeno, da niso skladni s 14. členom Uredbe (ES) št. 178/2002 oziroma, da niso varni. Razlog je bila presežena vsebnost težkih kovin (živo srebro, svinec), ki sodijo med onesnaževala (graf spodaj).

Graf 23 - Deleži vzorcev glede na oceno varnosti

Iz skupine živil za posebne prehranske namene so bili varni vsi vzorci. Od skupno 79 vzorcev prehranskih dopolnil pa so bili trije vzorci, zaradi presežene vsebnosti težkih kovin, ocenjeni, da niso varni (graf spodaj).

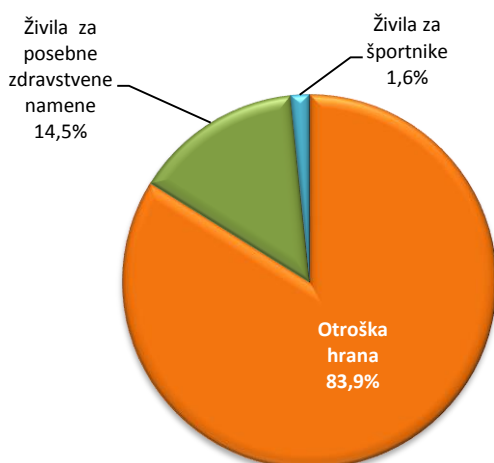
Graf 24 – Število vzorcev po posameznih skupinah glede na oceno varnosti

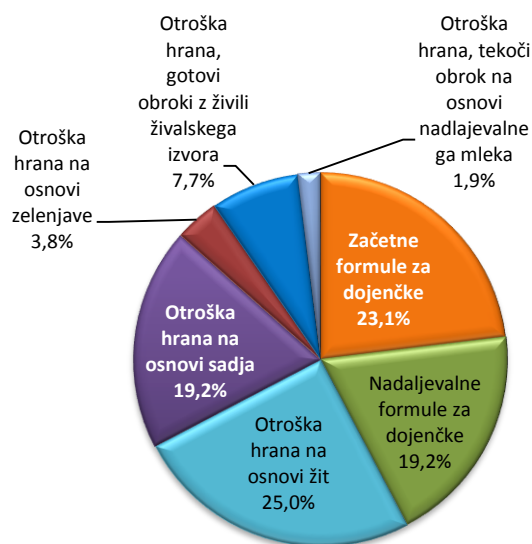
Od 62 vzorcev živil za posebne prehranske namene je bilo 52 vzorcev otroške hrane, devet vzorcev živil za posebne zdravstvene namene in en vzorec iz skupine živil za posebne prehranske namene, namenjenih športnikom. 52 vzorcev otroške hrane je sestavljalo 12 vzorcev začetnih formul za dojenčke, deset vzorcev nadaljevalnih formul, 13 vzorcev otroške hrane na osnovi žit, deset vzorcev otroške hrane na osnovi sadja, štirje vzorci gotovih obrokov z živili živalskega izvora, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, dva vzorca otroške hrane na osnovi zelenjave in en vzorec tekočega obroka na osnovi nadaljevalnega mleka. Deleži vzorcev po posameznih skupinah

živil za posebne prehranske namene in po posameznih skupinah otroške hrane so prikazani spodnjih dveh grafih.

Graf 25 - Delež vzorcev po posameznih skupinah živil za posebne prehranske namene

Graf 26 - Delež vzorcev po posameznih skupinah otroške hrane

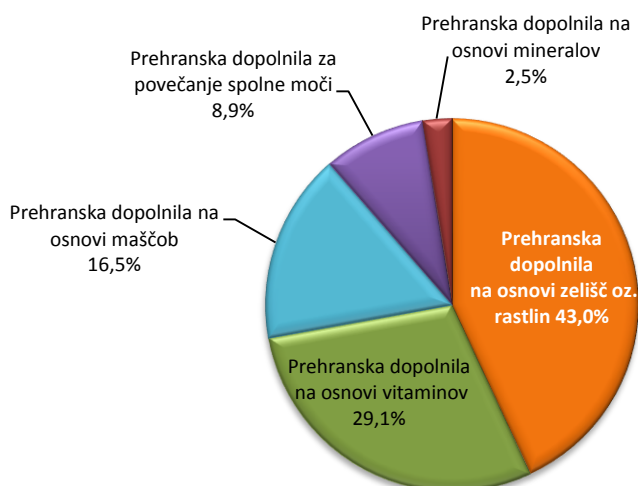
Vzorci otroške hrane so bili analizirani glede biološke varnosti (31 vzorcev), vsebnosti onesnaževal (21 vzorcev), vsebnosti ostankov pesticidov (deset vzorcev), vsebnosti alergena glutena (šest vzorcev). V sedmih vzorcih živil za posebne zdravstvene namene so bili analizirani mikrobiološki parametri, ki opredeljujejo mikrobiološko varnost živil, v dveh vzorcih pa vsebnost onesnaževal (mikotoksin M1, težke kovine). Vzorec živil za posebne prehranske namene, namenjen športnikom je bil analiziran glede vsebnosti onesnaževal (težke kovine). Vsi vzorci so bili ocenjeni kot varni. Število vzorcev, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 27 – Število vzorcev živil za posebne prehranske namene glede na skupine vzorcev in skupine parametrov preskušanja

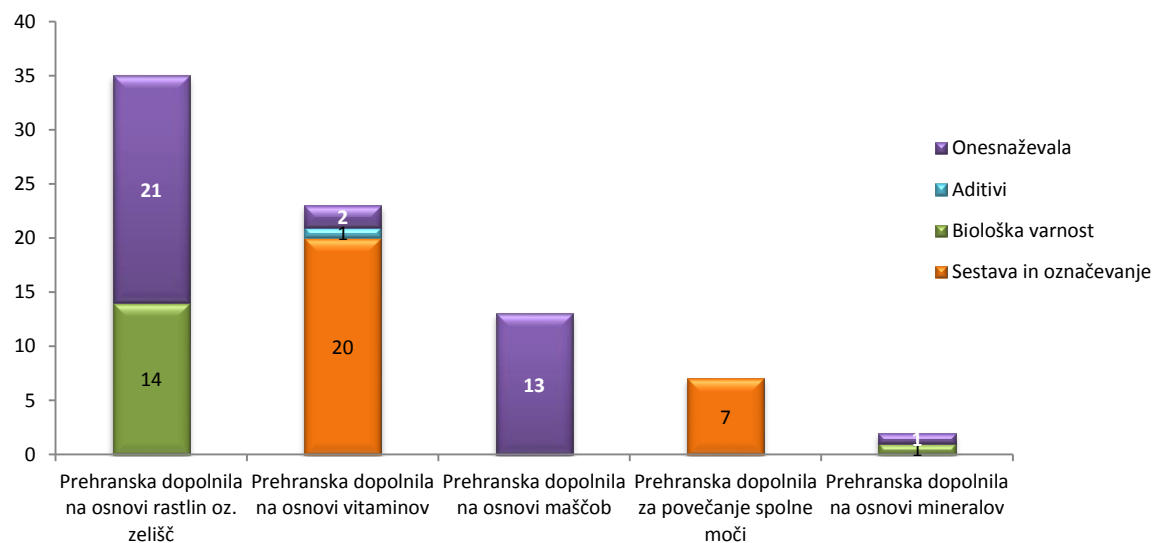
V letu 2015 je bilo preskušanih 79 vzorcev prehranskih dopolnil, in sicer od tega 34 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oziroma rastlin, 13 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi maščob, sedem vzorcev za povečanje spolne moči in dva na osnovi mineralov. Deleži vzorcev glede na sestavo oziroma namen uporabe so prikazani v grafu spodaj.

Graf 28 – Deleži preskušanih vzorcev prehranskih dopolnil glede na sestavo oziroma namen uporabe

Pri 37 vzorcih se je preverjala vsebnost onesnaževal (težke kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, dioksini in PCB, mikotoksini), pri 27 sestava in označevanje (vsebnost glavne sestavine in ocena označbe, prisotnost nedovoljenih sestavin in sicer učinkovin zdravil kot so sildenafil, tadalafil, avanafil, vardenafil in analogi), pri 15 vzorcih biološka varnost in pri enem vzorcu skladnost rabe aditivov (barvila). Število vzorcev, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov iz posamezne skupine prehranskih dopolnil, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 29 – Število vzorcev prehranskih dopolnil glede na skupine vzorcev in skupine preskušanj

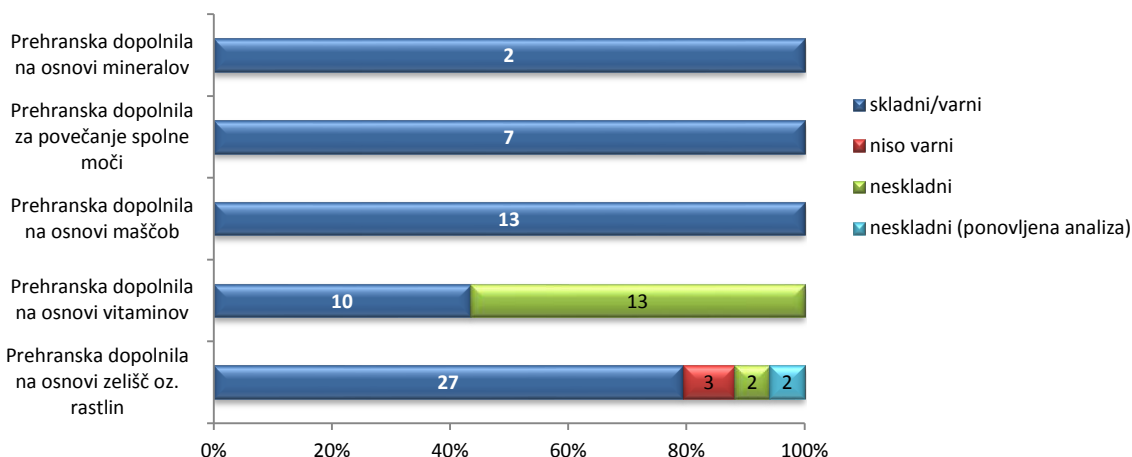
Od vzorcev, ki so bili preskušani glede vsebnosti onesnaževal, so trije vzorci presegali mejno vrednost glede vsebnosti težkih kovin (živo srebro, svinec), zato je bilo ocenjeno, da niso varni. Vzorci glede na sestavo sodijo v skupino prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oz. rastlin. Vsi so bili odvzeti v okviru uradnega nadzora ob vnosu, po poreklu pa so bili iz Indije.

Vsi vzorci, ki so bili preskušani na mikrobiološke parametre, so bili ocenjeni kot varni. Dva vzorca prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oz. rastlin, pri katerih je bila ugotovljena visoka vsebnost plesni, pa sta bila ocenjena kot neskladna v smislu izpolnjevanja določil zakonodaje o higieni živil. Za namen preverjanja morebitne nehomogenosti kontaminacije sta bila izdelka vzorčena še enkrat v petih podenotah in analizirana glede prisotnosti plesni, vendar bistvenih odstopanj od prvotnih rezultatov ni bilo. Na podlagi določitve vrst prisotnih plesni, se je v enem vzorcu dodatno preverjala tudi morebitna prisotnost mikotoksina, ki pa ni bila potrjena.

Pri 20 vzorcih prehranskih dopolnil na osnovi vitaminov se je preverjala skladnost izdelkov glede vsebnosti sestavine (vitamin C, folna kislina) in skladnost označbe. Vsi vzorci so bili skladni glede vsebnosti preverjane sestavine, kar 13 pa ni bilo skladno označenih. Pri vseh neskladnih označbah so se neskladnosti nanašale na določila Uredbe (ES) št. 1169/2011, pri treh vzorcih dodatno še na določila Uredbe (ES) št. 1924/2006 glede navedbe zdravstvenih trditev, pri dveh vzorcih pa dodatno na določila Pravilnika o prehranskih dopolnilih. Pri označbi enega vzorca so se neskladnosti nanašale na vse tri navedene predpise.

Pregled števila vzorcev glede na oceno skladnosti/varnosti po posameznih skupinah prehranskih dopolnil je prikazano v spodnjem grafu.

Graf 30 - Pregled števila vzorcev glede na oceno skladnosti/varnosti po posameznih skupinah prehranskih dopolnil

V skupini živil za posebne prehranske namene, predvsem v skupini otroške hrane in živil za posebne zdravstvene namene, kjer gre v večini primerov za izdelke, ki so izdelani v Evropski uniji, neskladnosti, ki bi predstavljala tveganje za zdravje, nismo zabeležili že nekaj let. Ker gre za živila, ki so namenjena najbolj občutljivi populaciji, so kljub temu redno vključena v letni program vzorčenja.

V skupini prehranskih dopolnil se srečujemo z vzorci izdelkov, ki v precejšnjem deležu (54,4%) prihajajo iz tretjih držav (ZDA, Kitajska, Indija, ...). Zaradi razlik v zakonodaji in manj stabilne baze nosilcev dejavnosti, je tveganje za neskladnosti, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje, večje. Vsako leto se tako srečamo z enim ali več vzorcev, za katere je ocenjeno, da niso varni.

V letu 2013 so bili taki trije vzorci (5,2%), v letu 2014 en vzorec (1,5%), v letu 2015 pa je bilo ocenjeno, da niso varni, trije (3,8 %).

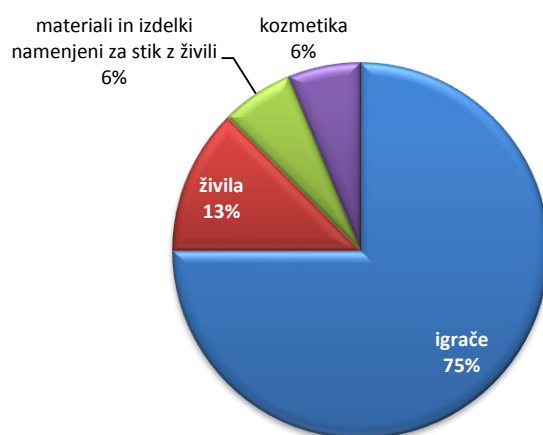
7. OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE

7.1 OBVEŠČANJE JAVNOSTI IN ČLANIC EVROPSKE UNIJE O NEVARNIH IZDELKIH

Zdravstveni inšpektorat je o tistih neskladnih proizvodih, ki so predstavljali tveganje za zdravje ljudi, obveščal javnosti z objavami podatkov na svojih spletnih straneh.

Na svojih spletnih straneh je inšpektorat v letu 2015 objavil 16 obvestil o nevarnih proizvodih. Med obvestili je bilo največ obvestil o neskladnih igračah in sicer 12. Sledila so jim dva obvestila s področja živil, eno obvestilo s področja materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili in eno obvestilo s področja kozmetike. Delež obvestil potrošnikom po področjih je prikazan v grafu spodaj.

Graf 31 – Delež obvestil potrošnikom po področjih

7.2 SISTEM HITREGA OBVEŠČANJA ZA ŽIVILA IN KRMO - RASFF

Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) je sistem hitrega obveščanja za živila in krmo. V RASFF je vključenih vseh 28 držav članic Evropske unije, Evropska komisija in Evropska agencija za varnost hrane (EFSA). Polnopravne članice RASFF so tudi Islandija, Liechtenstein in Norveška.

RASFF je glavno orodje za hiter odziv na nevarnost v zvezi z živili in krmo v Evropski uniji. Če se ugotovi nevarnost za zdravje, se s sistemom RASFF informacije med Evropsko komisijo, EFSA in organi za nadzor živil in krme v državah, ki so vključene v sistem, širijo hitro in učinkovito.

Tako se lahko države hitro in usklajeno odzovejo ter s tem preprečijo, da bi tveganje, povezano z varnostjo živil, ogrozilo potrošnike. Sistem sestavljajo kontaktne točke v vseh državah članicah RASFF, članskih organizacijah in pri Evropski komisiji, ki si izmenjujejo informacije o vsakršnem tveganju za zdravje. Sistem deluje nepretrgoma, s čimer se zagotavlja, da so nujna obvestila poslana in sprejeta v čim krajšem času ter se pristojni organi nanje čim prej odzovejo.

Država članica RASFF, ki ima kakršen koli podatek o resnem tveganju za zdravje v zvezi s hrano ali krmo, mora preko sistema RASFF nemudoma obvestiti Evropsko komisijo. Evropska komisija nato takoj obvesti druge članice, da sprejmejo ustrezne ukrepe. To lahko pomeni tudi, da se izdelek umakne s trga, da se zaščiti zdravje potrošnikov. Komisija oceni vsa prejeta obvestila in jih z eno od štirih vrst obveščanja (opozorilo, informacija, zavrnitev na meji, novica) posreduje vsem

članicam RASFF. Članice ukrepajo glede na vrsto obvestila in o sprejetih ukrepih takoj obvestijo Komisijo. Članice lahko na primer umaknejo ali odpokličejo izdelek s trga. Zavrnitev na meji se poleg tega prenese na vse mejne kontrolne točke, tj. prehode vseh 28 držav članic EU, Liechtensteina, Norveške in Švice. S tem se prepreči, da bi se zavrnjeni izdelek znova vnesel v EU prek druge mejne kontrolne točke.

Zdravstveni inšpektorat je do 15. aprila 2010 sodeloval v sistemu RASFF kot nacionalna kontaktna točka, od takrat dalje sodeluje kot kontaktna točka.

V letu 2015 je Zdravstveni inšpektorat obravnaval skupaj 279 obvestil, ki jih je prejel iz sistema RASFF, od tega se je 21 obvestil nanašalo na nevarne izdelke, posredovane na slovensko tržišče (17 obvestil na področju živil in štiri obvestila na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z žvili). Na podlagi analiz odvzetih vzorcev je inšpektorat v sistem RASFF na področju živil posredoval dve obvestili (svinec oz. živo srebro v prehranskem dopolnilu), na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z žvili pa tri obvestila o ugotovljenih nevarnih izdelkih, najdenih na slovenskem tržišču (ftalati v kovinskih pokrovcih za steklenice, migracija niklja iz stojala za peko piščanca, migracija formaldehida iz melaminske skledice).

7.3 EVROPSKI SISTEM IZMENJAVE INFORMACIJ - RAPEX

Rapid Alert System for Non-Food Consumer Products (RAPEX) je sistem za hitro izmenjavo informacij med nadzornimi organi držav članic in Evropsko komisijo o ukrepih za preprečitev ali omejitev trženja ali uporabe proizvodov, namenjenih potrošnikom, ki ogrožajo zdravje in varnost potrošnika v Evropski Uniji (izjema so hrana, zdravila in medicinski pripomočki, za katere obstajajo drugi sistemi izmenjave informacij).

Pravna podlaga za vzpostavitev sistema RAPEX je Direktiva o splošni varnosti proizvodov 2001/95/ES.

Sistem RAPEX zajema tako informacije o prisilnih ukrepih, ki jih odredi pristojni nadzorni organ, kot tudi o ukrepih, ki jih prostovoljno izvedejo gospodarski subjekti.

Zdravstveni inšpektorat v sistemu RAPEX sodeluje v okviru nacionalne mreže, ki vključuje Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in organe, pristojne za nadzor izvajanja zakona o splošni varnosti proizvodov, in sicer Finančno upravo RS, Urad RS za kemikalije in Tržni inšpektorat RS, kjer je tudi nacionalna kontaktna točka. Vloga nacionalne kontaktne točke je pošiljanje informacij Evropski komisiji in prejemanje le-teh od nje.

V letu 2015 je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 715 obvestil o različnih vrstah proizvodov. Obvestila so se nanašala na proizvode, ki so predstavljali resno tveganje za zdravje, ter proizvode, ki so bili neskladni z veljavno zakonodajo, niso pa predstavljali resnega tveganja. Inšpektorji so pri preverjanju prisotnosti teh proizvodov na slovenskem trgu identificirali šest takih proizvodov.

Na področju splošne varnosti proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 111 obvestil, na podlagi katerih je bil na slovenskem trgu najden en izdelek, in sicer izdelek zavajajočega videza.

Na področju kozmetičnih proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 47 obvestil. Pri nadzoru na podlagi obvestil na slovenskem trgu ni bilo najdenih izdelkov.

Na področju igrač je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 555 obvestil. Pri nadzoru na podlagi obvestil je bilo na slovenskem trgu najdenih pet igrač, ocenjenih za neskladne zaradi majhnih delcev, ostrih robov ali presežene vsebnosti ftalatov in niklja.

Na področju varnosti kadilskih izdelkov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval dve obvestili, ki sta se nanašali na tobak za zvečenje in šiše. Na slovenskem trgu izdelkov iz obvestil nismo našli.

Na podlagi rezultatov analiz vzorcev proizvodov iz programa vzorčenja je inšpektorat v sistem RAPEX posredoval osem obvestil o različnih vrstah igrač z resnim tveganjem. Pet obvestil se je nanašalo na preseženo vsebnost ftalatov, po eno obvestilo pa na preseženo kinetično energijo izstrelkov, preseženo emisijo zvočnega tlaka in vnetljivost.

7.4 SPLETNE STRANI INŠPEKTORATA (WWW.ZI.GOV.SI)

Namen spletnih strani inšpektorata je obveščati javnost o nevarnih izdelkih in drugih ugotovitvah inšpektorata, posredovati informacije o organiziranosti in delu inšpektorata ter omogočiti hiter dostop do informacij javnega značaja. Spletne strani sproti spreminjamo in dopolnjujemo.

7.5 SODELOVANJE PRI PRIPRAVI PREDPISOV

Zdravstveni inšpektorat je z Ministrstvom za zdravje sodeloval pri pripravi nekaterih novih predpisov, prav tako pa je tudi podajal pripombe in predlagal spremembe že obstoječih predpisov z namenom povečanja učinkovitosti inšpekcijskega nadzora, in sicer predvsem pri:

- Predlogu novele Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva,
- Predlogu Zakona o odvzemu in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja,
- Predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti,
- Predlogu sprememb Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili,
- Uredbi o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti ter z njima povezanih raziskavah,
- Zakonu o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov,
- Zakonu o pacientovih pravicah,
- Uredbi o spremembah in dopolnitvah Uredbe o varnosti igrač,
- Uredbi o pitni vodi,
- Pravilniku o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih,
- Uredbi o izvajanju uredb (EU) o uvozu nekaterih živil neživalskega izvora iz tretjih držav,
- Uredbi o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega Parlamenta in Sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih,
- Uredbi o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom in

- Uredbi o izvajanju uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o novih živilih.

Sodelovanje je potekalo tudi z Ministrstvom za pravosodje, Ministrstvom za javno upravo, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvom za gospodarstvo in trajnostni razvoj in Ministrstvom za okolje in prostor.

Ministrstvu za pravosodje je inšpektorat preko Ministrstva za zdravje podal pripombe na Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prekrških in na Predlog Pravilnika o izvrševanju varnostnih ukrepov obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu in obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti.

Ministrstvu za javno upravo so bile podane pripombe na Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o upravnih taksah.

Ministrstvu za okolje in prostor so bile podane pripombe na Predlog Zakona o dimnikarskih storitvah in na Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja.

Preko Ministrstva za zdravje smo podali pripombe tudi na Predlog Zakona o pogrebni dejavnosti in upravljanju pokopališč in na osnutek Zakona o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter upravljanju in urejanju pokopališč, predloga predpisa, ki ju je pripravilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

7.6 SODELOVANJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI, SLUŽBAMI IN ORGANI

Zdravstveni inšpektorat je pri opravljanju svojih nalog sodeloval z različnimi državnimi organi in strokovnimi institucijami.

Skladno s programom dela Zdravstvenega inšpektorata in strategijo delovanja inšpekcijskih služb je inšpektorat tudi v letu 2015 aktivno sodeloval z različnimi drugimi inšpekcijskimi službami predvsem z aktivno udeležbo v Inšpekcijskem svetu, načrtovanjem in izvedbo skupnih inšpekcijskih nadzorov v okviru regijskih koordinacij inšpekcijskih služb, ki so omogočile hitrejšo izmenjavo informacij, odstopom pobud, ki ne sodijo v stvarno pristojnost inšpektorata, ter posvetovanjem o predmetnih zadevah z drugimi inšpekcijskimi organi in službami.

Inšpektorat je pri svojem delu sodeloval z IRSOP, UVHVVR, JAZMP, Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Inšpekcijo za kemikalije pri URSK, TIRS, IRSD, FURS in Inšpektoratom za šolstvo in šport.

Področja, na katerih je potekal nadzor v sodelovanju z drugimi inšpekcijami, so vključevala živila in materiale, ki prihajajo z njimi v stik: UVHVVR, JAZMP; pitno vodo: IRSOP; kopalne vode, kopališča: IRSOP, Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami; kozmetične proizvode, igrače in druge proizvode z vidika varnosti: JAZMP, Inšpekcija za kemikalije pri URSK, TIRS; zdravstvo in higieno z vidika preprečevanja širjenja nalezljivih bolezni: IRSOP, Inšpekcija za kemikalije pri URSK; omejevanje uporabe tobačnih izdelkov in porabe alkohola: TIRS, IRSD in FURS.

V okviru skupnih inšpekcijskih nadzorov smo izvajali nadzor, usmerjen v določeno problematiko in/ali določeno območje. Na področju mejnih izdelkov z zdravili je inšpektorat izvajal usklajen nadzor z Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke nad trženjem teh izdelkov. Posebna pozornost je bila v letu 2015 posvečena »mejnemu izdelkom« s koloidnim srebrom. Vodne igrače in plavajoči pripomočki so ena izmed skupin izdelkov, ki jo inšpektorat zaradi kompleksnosti in rizičnosti že nekaj let sistematično spremlja skupaj s TIRS. Pri opravljanju nadzora je sodelovanje s

TIRS potekalo glede na razmejitev navedenih izdelkov med igrače, plavalne pripomočke, rekreacijske izdelke za uporabo v vodi in osebno varovalno opremo za uporabo v vodi. Tudi v letu 2015 je inšpektorat sodeloval v Akciji »0,0 šofer« trezna odločitev, katere nosilec je Ministrstvo za zdravje in v okviru katere poleg Zdravstvenega inšpektorata sodelujejo tržna inšpekcija, inšpekcija za delo, Javna agencija RS za varnost prometa, MNZ - Policija, Nacionalni inštitut za javno zdravje in razne nevladne organizacije. Namen akcije je zlasti zmanjšati škodljivo in tvegano rabo alkohola v povezavi z varnostjo v cestnem prometu. Inšpektorat je sodeloval tudi v aktivnostih na dan ulične maturantske četvorke, v okviru katerih je bil skupaj s TIRS in Policijo izveden poostren nadzor nad spoštovanjem prepovedi prodaje alkoholnih pijač mladostnikom. V akcijah usmerjenih na omejevanje porabe alkohola in uporabe tobačnih izdelkov v gostinskih objektih in na javnih prireditvah je inšpektorat sodeloval s Policijo, TIRS in v posameznih primerih tudi z FURS in Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. V sodelovanju s TIRS je inšpektorat izvajal poostren nadzor na prazničnih sejnih, tržnicah in prireditvah, kjer so zdravstveni inšpektorji preverjali spoštovanje zakonodaje na področju igrač, kozmetike in materialov in izdelkov, ki prihajajo v stik z živili.

Inšpektorat je bil vključen v delo Posvetovalnega odbora za splošno varnost proizvodov in sodeluje v medresorski delovni skupini za izvajanje Uredbe 765/2008, ki delujeta v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Sodeloval je na področju standardizacije, in sicer v dveh tehničnih odborih SIST/TC KDS Kozmetična, dezinfekcijska sredstva in površinsko aktivne snovi in SIST/TC OTR Izdelki za otroke.

V skladu z Uredbo (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 je inšpektorat sodeloval s Finančno upravo RS na področju igrač, kozmetike in proizvodov splošne varnosti.

Sodelovanje je potekalo tudi v okviru Odbora za obravnavo Nacionalnega večletnega nadzornega programa za ostanke pesticidov, delovne skupine za pripravo programa monitoringa zoonoz in delovne skupine za prehranske in zdravstvene trditve in nova živila.

7.7 SODELOVANJE Z ORGANI EVROPSKE UNIJE

V okviru EU je inšpektorat sodeloval v skupinah predstavnikov nadzornih organov držav članic in ekspertnih skupinah na področju kozmetičnih proizvodov in varnosti igrač (PEMSAC, ADCO in Toys Expert Group on Toys Safety) in v komitološkem odboru, ustanovljenem v skladu z direktivo o varnosti igrač. V teh skupinah je potekala obravnava problematike nadzora, metod, ukrepov. Cilj njihovega delovanja je pospeševanje sodelovanja med članicami, koordinacija dejavnosti, priprava smernic, izmenjava podatkov, mnenj in izkušenj ter izvedba skupnih projektov.

Vključevali smo se tudi v skupne projekte nadzora v okviru organizacije PROSAFE, in sicer so se na področju kozmetike v letu 2015 zaključile aktivnosti na projektu Joint Market Surveillance Actions 2012 on GPSD Products: Nanotechnology and Cosmetics.

7.8 SODELOVANJE Z JAVNOSTMI

Zdravstveni inšpektorat sodeluje z različnimi javnostmi, med katerimi so tudi občani, nosilci dejavnosti, združenja, strokovne organizacije in mediji. Sodelovanje z omenjenimi javnostmi

poteka preko zahtev do informacij javnega značaja in vprašanj, posredovanih na glavno pisarno inšpektorata ali neposredno inšpektorjem oziroma zaposlenim na inšpektoratu.

V skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja je inšpektorat v letu 2015 rešil 21 zahtev za dostop do informacij javnega značaja in dve zadevi glede ponovne uporabe informacij javnega značaja. Dostop do informacij javnega značaja smo v celoti omogočili v 18 primerih. V treh primerih je bil odobren delni dostop, v enem primeru pa smo zahtevo v celoti zavrnil, saj z informacijo nismo več razpolagali (dokument je bil v skladu s pravili arhiviranja že uničen). Ena zahteva je bila odstopljena pristojnemu organu, Javni agenciji za zdravila in medicinske pripomočke. O vseh zavrnitvah je bilo vsakič skladno z zakonom odločeno z odločbo, pritožba je bila vložena v enem primeru. Druga stopnja, Informacijski pooblaščenec, je pritožbo v celoti zavrnila. Stroškov dostopa nismo zaračunali v nobenem primeru.

V letu 2015 je bilo v inšpektoratu zabeleženih več kot 420 zadev, povezanih s sodelovanjem z javnostmi.

Na podlagi Zakona o medijih je inšpektorat prejel in odgovoril na 116 vprašanj novinarjev. Na spletnih straneh smo objavili sedem sporočil za javnost.

8. ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA

8.1 SPLOŠNI PREDPISI

- Zakon o zdravstveni inšpekciji, Ur.l. RS, št. 59/06 in 40/14-ZIN-B,
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru Ur.l. RS, št. 43/07 in 40/14,
- Zakon o državni upravi Ur.l. RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14 in 90/14 ,
- Zakon o upravnih taksah Ur.l. RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZZUJFO in 84/15 – ZZelP-J,
- Zakon o prekrških Ur.l. RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US in 92/14 – odl. US,
- Uredba o organih v sestavi ministrstva Ur.l. RS, št. 35/15 in 62/15,
- Zakon o splošnem upravnem postopku Ur.l. RS, št. 24/06 - uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13),
- Zakon o varstvu potrošnikov Ur.l. RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14 in 19/15,
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami Ur.l. RS, št. 53/07,
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno Ur.l. RS, št. 32/14 in
- Zakon o kazenskem postopku Ur.l. RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14 in 8/16 – odl. US.

8.2 NALEZLJIVE BOLEZNI

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb, Ur. l. RS, št. 74/99, 92/06, 10/11,
- Pravilnik o cepljenju, zaščiti z zdravili in varstvu pred vnosom in razširjanjem nalezljivih bolezni, Ur. l. RS, št. 16/99, 58/01, 50/05, 92/06,
- Program imunoprofilakse in kemoprofilakse - za tekoče leto,
- Pravilnik o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje, Ur. l. RS, št. 16/99,
- Pravilnik o prevozu, pokopu, izkopu in prekopu posmrtnih ostankov, Ur. l. RS, št. 70/97, 61/11,
- Pravilnik o pogojih, načinu in sredstvih za izvajanje dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije, Ur. l. RS, št. 88/00,
- Odredba o preventivnih ukrepih v zvezi s transmisivnimi spongiformnimi encefalopatijami, Ur. l. RS, št. 48/02,
- Pravilnik o posebnih ukrepih pri zastrupitvah in infekcijah oseb s hrano in o njihovem preprečevanju, Ur. l. SRS, št. 24/81, 35/85,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15,
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb, Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02.

8.3 MINIMALNI SANITARNO ZDRAVSTVENI POGOJI

Javni zdravstveni in socialni zavodi

- Pravilnik o pogojih za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 24/92, 98/99-ZZdrS,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje preiskav na področju laboratorijske medicine, Ur.l. RS, št. 64/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za pregledovanje brisov materničnega vratu, Ur.l. RS, št. 68/2001, 28/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati primarni centri za dojke, Ur.l. RS, št. 110/04,
- Prostorska tehnična smernica TSG-12640-001:2008, Ur. l. RS, št. 83/08,
- Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur. l. RS št. 63/09.

Higienska nega

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS), Ur. l. RS, št. 99/04, 17/11-ZTZPUS-1,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur.l. RS, št. 104/09, 17/11-ZTZPUS-1,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15.

Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Zakon o vrtcih (ZVrt), Ur.l. RS, št. 100/05-UPB2, 25/08, 98/09-ZIUZGK, 36/10, 62/10-ZUPJS,
- Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, Ur.l. RS, št. 73/00, 75/05, 33/08, 126/08, 47/10, 47/13,
- Pravilnik o zdravstveno higienskih zahtevah, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovne šole, Ur.l. SRS, št. 20/69,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15.

Nastanitveni in javni objekti

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15,
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02.

8.4 RAVNANJE Z ODPADKI, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1), Ur. l. RS, št. 39/06-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06 Odl.US: U-I-51/06-10, 112/06 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15 in 102/15,

- Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti in z njima povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08,
- Uredba o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08.

8.5 PACIENTOVE PRAVICE

- Zakon o pacientovih pravicah (ZPacP), Ur.l. RS, št. 15/08,
- Pravilnik o najdaljših dopustnih čakalnih dobah za posamezne zdravstvene storitve in o načinu vodenja čakalnih seznamov, Ur.l. RS, št. 63/10,
- Uredba o poslovanju z uporabniki v javnem zdravstvu, Ur.l. RS, št. 98/08.

8.6 DUŠEVNO ZDRAVJE

- Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr), Ur.l. RS, št. 77/08,
- Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur.l. RS, št. 63/09.

8.7 ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

- Zakon o zdravniški službi (ZZdrS), Ur.l. RS, št. 72/06-UPB3, 15/08-ZPacP, 58/08, 49/10 Odl.US: U-I-270/08-10, 107/10-ZPPKZ,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist (ZPPKZ), Ur.l. RS, št. 107/10,
- Pravilnik o vrstah, vsebini in poteku specializacij zdravnikov, Ur. l. RS, št. 59/03, 51/04, 15/05, 20/07, 22/09, 42/09,
- Program pripravništva in strokovnega izpita za poklic zobozdravnik-zobozdravnica, Ur. l. RS, št. 74/01, 35/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati zdravstveni zavodi in zasebne ordinacije za izvajanje programov pripravništva, sekundarijata in specializacij zdravnikov in zobozdravnikov, Ur. l. RS, št. 110/00, 112/07,
- Pravilnik o zdravniškem registru, Ur. l. RS, št. 35/00, 57/00, 43/04, 31/10,
- Pravilnik o pogojih, pod katerimi zdravniku ni treba opravljati dežurstva, Ur. l. RS, št. 44/09,
- Program pripravništva za poklic zdravnika, Ur. l. RS, št. 33/95, 60/95, 59/96, 62/96, 98/99-ZZdrS,
- Pravilnik o vsebini in poteku sekundarijata, Ur. l. RS, št. 83/97, 98/99-ZZdrS, 39/00, 50/01, 61/02, 43/04, 57/06,
- Pravilnik o zdravniških licencah, Ur. l. RS, št. 48/15.

8.8 ZDRAVILSTVO

- Zakon o zdravilstvu, Ur. l. RS, št. 94/07, 87/11,

- Pravilnik o opredelitvi zdravilskih sistemov in zdravilskih metod ter o postopku evidentiranja, priznavanja in nadzora zdravilskih sistemov in zdravilskih metod, ki se uvajajo v zdravilsko dejavnost, Ur. l. RS, št. 79/08.

8.9 HIGIENSKA USTREZNOST KOPALNIH VOD IN ZDRAVSTVENA USTREZNOST MINERALNIH VOD TER MINIMALNI SANITARNO-ZDRAVSTVENI POGOJI KOPALIŠČ

- Zakon o varstvu pred utopitvami (ZVU), Ur.l. RS, št. 42/07-UPB1, 9/11,
- Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, Ur.l. RS, št. 59/15, 86/15-popr.,
- Pravilnik o opremi in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode, Ur.l. RS, št. 70/03, 34/04-popr. in 26/07 – ZVU-A,
- Pravilnik o tehničnih ukrepih in zahtevah za varno obratovanje kopališč in za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur.l. RS, št. 88/03, 56/06, 26/07-ZVU-A in 84/07,
- Pravilnik o ukrepih za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur.l. RS, št. 84/07 in 22/13.

8.10 ZDRAVSTVENA USTREZNOST PITNE VODE TER OBJEKTI IN NAPRAVE ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur.l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Zakon o vodah (ZV-1), Ur.l. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 25/09 in 74/15,
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja, Ur.l. RS, št. 64/04, 5/06 in 58/11,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili, Ur.l. RS, št. 82/03 in 25/09.

8.11 SPLOŠNA VARNOST PROIZVODOV

- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov Ur.l. RS, št. 72/14,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES s spremembami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur.l. RS, št. 23/08,

- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur.l. RS, št. 104/09.

8.12 KOZMETIČNI PROIZVODI

- Uredba (ES) št. 1223/2009/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o kozmetičnih izdelkih (spremenjena z Uredbami Komisije (EU) št. 344/2013, 483/2013, 658/2013, 1197/2013, 358/2014, 866/2014, 1003/2014, 1004/2014, 2015/1190, 2015/1298 in 2016/314),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) 1223/2009 o kozmetičnih izdelkih Ur.l. RS št. 61/13,
- Uredba Komisije (EU) št. 655/2013 z dne 10. julija 2013 o določitvi skupnih meril za utemeljitev navedb, uporabljenih v zvezi s kozmetičnimi izdelki,
- Pravilnik o načinu vzorčenja ter metodah za laboratorijske analize kozmetičnih proizvodov, Ur.l. RS, št. 59/06,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. Julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03.

8.13 IGRAČE

- Uredba o varnosti igrač, Ur.l. RS, št. 34/11 (84/11 popr.), 102/12, 62/15,
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti z Uredbo o varnosti igrač za leto 2016,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES s popravki in dopolnitvami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur.l. RS, št. 23/08,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Odločba Komisije z dne 16. 12.2009 o smernicah za upravljanje hitrega informacijskega sistema skupnosti (RAPEX) iz člena 12 in postopka obveščanja iz člena 11 Direktive 2001/95/ES in
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu Ur.L. RS št.33/05.

8.14 MATERIALI IN IZDELKI, NAMENJENI ZA STIK Z ŽIVILI

- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS, Ur. l. RS, št. 53/05, 66/06, 31/08,
- Uredba Komisije (ES) št. 2023/2006 z dne 22. decembra 2006 o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe Komisije (ES) o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, Ur. l. RS, št. 119/07,
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur. l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Uredba o obvezni registraciji in ravnanju podjetij, ki izvajajo, predelujejo in prva dajejo v promet materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, Ur. l. RS, št. 57/08,
- Uredba Komisije (EU) št. 10/2011 o polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 282/2008 z dne 27. marca 2008 o recikliranih polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in spremembi Uredbe (ES) št. 2023/06 (s spremembami),
- Pravilnik o keramičnih izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur. l. RS, št. 38/06,
- Uredba Komisije (ES) št. 450/2009 z dne 29. maja 2009 o aktivnih in inteligentnih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1895/2005 z dne 18. novembra 2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili,
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1895/2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur. l. RS, št. 121/06,
- Pravilnik o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur. l. RS, št. 36/05, 38/06, 100/06, 65/08,
- Pravilnik o preskušanju izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili, Ur. l. RS, št. 131/03, 38/06, 65/08,
- Uredba Komisije (EU) št. 284/2011 z dne 22. marca 2011 o posebnih pogojih in podrobnih postopkih za uvoz polimerne kuhinjske posode iz poliamida in melamina, ki je po poreklu ali je bila poslana iz Ljudske republike Kitajske in Kitajskega posebnega upravnega območja Hongkong.

8.15 ZDRAVSTVENA USTREZNOST OZIROMA VARNOST ŽIVIL IN HRANE

- Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (z vsemi spremembami),

- Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali (z vsemi spremembami),
- Uredba (ES) št. 852/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju delov določenih uredb Skupnosti glede živil, higiene živil in uradnega nadzora nad živali, Ur.l. RS, št. 72/2010,
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živali (ZZUZIS), Ur.l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živali prihajajo v stik z živali, Ur. l. RS, št. 82/03, 25/09,
- Pravilnik o prehranskih dopolnilih, Ur.l. RS, št. 66/13,
- Pravilnik o živilih za posebne prehranske namene, Ur.l. RS, št. 46/02, 117/02, 42/03, 41/04, 65/06, 57/07, 22/10,
- Pravilnik o začetnih formulah za dojenčke in nadaljevalnih formulah za dojenčke in majhne otroke, Ur.l. RS, št. 54/07, 2/08 - popr., 8/10, 38/14),
- Pravilnik o žitnih kašicah ter hrani za dojenčke in majhne otroke, Ur.l. RS, št. 25/09,
- Pravilnik o živilih za posebne zdravstvene namene, Ur.l. RS, št. 46/02, 54/07, 2/09, 38/14,
- Pravilnik o živilih, namenjenih za uporabo v energijsko omejenih dietah za zmanjšanje telesne teže, Ur.l. RS, št. 90/00, 142/04, 24/05, 70/07,
- Uredba (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o živilih, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živilih za posebne zdravstvene namene in popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo ter razveljavitvi Direktive Sveta 92/52/EGS, direktiv Komisije 96/8/ES, 1999/21/ES, 2006/125/ES in 2006/141/ES, Direktive 2009/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter uredb Komisije (ES) št. 41/2009 in (ES) št. 953/2009 (uredba se v celoti uporablja od 20. julija 2016)
- Uredba Komisije (ES) št. 41/2009 z dne 20. januarja 2009 o sestavi in označevanju živil, primernih za ljudi s preobčutljivostjo na gluten (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Komisije (ES) o sestavi in označevanju živil, primernih za ljudi s preobčutljivostjo na gluten, Ur.l. RS, št. 35/09, 50/10,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 828/2014 z dne 30. julija 2014 o zahtevah za zagotavljanje informacij potrošnikom o odsotnosti ali zmanjšani prisotnosti glutena v živilih (uredba se uporablja od 20. julija 2016),
- Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (Ur.l. RS, št. 6/14),

- Pravilnik o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil (Ur.l. RS, št. 84/14).
- Uredba Komisije (ES) št. 953/2009 z dne 13. oktobra 2009 o snoveh, ki so za posebne prehranske namene lahko dodane živilom za posebne prehranske namene (s spremembami),
- Uredba (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom, Ur.l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih, Ur.l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba Komisije (EU) št. 432/2012 z dne 16. maja 2012 o seznamu dovoljenih zdravstvenih trditev na živilih, razen trditev, ki se nanašajo na zmanjšanje tveganja za nastanek bolezni ter na razvoj in zdravje otrok (s spremembami),
- EU register prehranskih in zdravstvenih trditev: <http://ec.europa.eu/nuhclaims/> ,
- Uredba Komisije (ES) št. 2073/2005 z dne 15. novembra 2005 o mikrobioloških merilih za živila (z vsemi spremembami),
- Pravilnik o monitoringu zoonoz in povzročiteljev zoonoz , Ur.l. RS, št. 114/13,
- Uredba sveta (EGS) št. 315/93 z dne 8. februarja 1993 o določitvi postopkov Skupnosti za kontaminante v hrani (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1881/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi mejnih vrednosti nekaterih onesnaževal v živilih (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju uredb Sveta in Komisije (ES) o onesnaževalih v živilih, Ur.l. RS, št. 27/07, 38/10, 57/11,
- Uredba Komisije (ES) št. 1882/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti nitratov v nekaterih živilih,
- Uredba Komisije (EU) št. 589/2014 z dne 2. junija 2014 o metodah vzorčenja in analitskih metodah za nadzor vsebnosti dioksinov, dioksinom podobnih PCB in dioksinom nepodobnih PCB v nekaterih živilih ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 252/2012
- Uredba Komisije (ES) št. 333/2007 z dne 28. marca 2007 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za uradni nadzor vsebnosti svinca, kadmija, živega srebra, anorganskega kositra, 3-MPCD in benzo(a)pirena v živilih (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 401/2006 z dne 23. februarja 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti mikotoksinov v živilih (z vsemi spremembami),
- Uredba Komisije (EU) 2015/705 z dne 30. aprila 2015 o določitvi metod vzorčenja in meril izvedbe za analitske metode za uradni nadzor vsebnosti eruka kisline v živilih ter razveljavitvi Direktive Komisije 80/891/EGS,
- Priporočilo Komisije št. 2013/711/EU z dne 3. decembra 2013 za zmanjšanje prisotnosti dioksinov, furanov in PCB-jev v krmi in živilih (s spremembami)

- Priporočilo Komisije št. 2006/794/ES z dne 16. novembra 2006 o spremljanju ravni prisotnosti dioksinov ter dioksinom podobnih in dioksinom nepodobnih polikloriranih bifenilov v živilih,
- Priporočilo Komisije št. 2010/307/EU z dne 2. junija 2010 o spremljanju ravni akrilamida v živilih,
- Priporočilo Komisije 2013/647/EU z dne 8. novembra 2013 glede ugotavljanja ravni akrilamida v živilih,
- Priporočilo Komisije št. 2013/165/EU z dne 27. marca 2013 o prisotnosti toksinov T-2 in HT-2 v žitih in žitnih proizvodih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2015/976 o spremljanju prisotnosti tropanskih alkaloidov v živilih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2015/1381 o spremljanju arzena v živilih,
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora, Ur.l. RS, št. 16/09, 40/10,
- Pravilnik o ostankih pesticidov v oziroma na živilih in kmetijskih pridelkih, Ur.l. RS, št. 84/04, 108/07, 16/09,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/595 z dne 15. aprila 2015 o usklajenem večletnem programu nadzora Unije za leta 2016, 2017 in 2018 za zagotavljanje skladnosti z mejnimi vrednostmi ostankov pesticidov v ali na živilih rastlinskega in živalskega izvora in na njih ter oceno izpostavljenosti potrošnikov ostankom teh pesticidov,
- Uredba (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila Ur.l. RS, št. 12/11, 87/12,
- Uredba Komisije (EU) št. 231/2012 z dne 9. marca 2012 o določitvi specifikacij za aditive za živila, navedene v prilogah II in III k Uredbi (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (s spremembami),
- Uredba (ES) št. 1332/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o encimih za živila in spremembi Direktive Sveta 83/417/EGS, Uredbe Sveta (ES) št. 1493/1999, Direktive 2000/13/ES, Direktive Sveta 2001/112/ES in Uredbe (ES) št. 258/97 (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o encimih za živila (Ur. l. RS, 12/11),
- Uredba (ES) št. 1334/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aromah in nekaterih sestavinah živil z aromatičnimi lastnostmi za uporabo v in na živilih ter spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91, uredb (ES) št. 2232/96 in (ES) št. 110/2008 ter Direktive 2000/13/ES,
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aromah za živila (Ur. l. RS, 12/11, 103/13),
- Pravilnik o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem, Ur.l. RS, št. 71/02, 86/03, 51/04,

- Uredba o izvajanju Uredb Sveta in Komisije (ES) o radioaktivnem onesnaženju živil in krme, Ur.l. RS, št. 52/06, 38/10,
- Uredba (ES) št. 258/97 Evropskega Parlamenta in sveta z dne 27. januarja 1997 v zvezi z novimi žvili in novimi žviliškimi sestavinami (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o novih žvilih, Ur.l. RS, št. 71/06, 38/10,
- Uredba (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih žvilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001 (v celoti se uporablja od 1. januarja 2018)
- Uredba (ES) št. 1829/2003 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih žvilih in krmi (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o gensko spremenjenih žvilih in krmi in uredbe (ES) o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, izdelanih iz gensko spremenjenih organizmov, Ur.l. RS, št. 84/05, 38/10,
- Uredba Komisije (ES) št. 669/2009 z dne 24. julija 2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta glede poostrenega uradnega nadzora pri uvozu nekatere krme in nekaterih živil neživalskega izvora ter spremembi Odločbe 2006/504/ES (z vsemi spremembami),
- Uredba o izvajanju uredb (ES) o uvozu nekaterih živil neživalskega izvora iz tretjih držav (Ur. l. RS št. 31/10 in 83/10),
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 322/2014 z dne 28. marca 2014 o uvedbi posebnih pogojev za uvoz krme in živil, ki izvirajo iz Japonske ali so od tam poslani, po nesreči v jedrski elektrarni Fukušima (s spremembami).

8.16 OMEJEVANJE PORABE ALKOHOLA

- Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA), Ur.l. RS, št. 15/03.

8.17 OMEJEVANJE UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV

- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (uradno prečiščeno besedilo) (ZOUTI-UPB3), Ur. l. RS, št. 93/07,
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadilnica, Ur. l. RS, št. 80/07 in 90/10,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Standard SIST EN 16156:2011 Cigarete – Ocenjevanje nagnjenosti k vžigu – Varnostne zahteve,
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu, Ur. l. RS, št. 33/05.

8.18 DELO IN ZAPOSLOVANJE NA ČRNO

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1), Ur.l. 32/14,

- Zakon o zdravstveni dejavnost, Ur. l. RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF in 14/13,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist, Ur. l. RS, št. 107/10,
- Zakon o zdravniški službi, Ur. l. RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ in 40/12 – ZUJF.

8.19 MALE KURILNE NAPRAVE – DIMNIKARSKA SLUŽBA

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1), Ur. l. RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15 in 102/15,
- Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom, Ur. l. RS, št. 129/04, 57/06, 105/07, 102/08 in 94/13.